

მარინა შანიძე • სამოთხის კართან დაბელოდები

„გომთხელობა გრიფონი“

მეჩინა უნეიძე

სამთავის ჯამთაან
რავუნტოქი

თბილისი
2020

**მადლობას ვუხდით, საქართველოში მოღვაწე ბიზნესმენს,
ლევან შერაზადიშვილს
ფინანსური მხარდაჭერისთვის!**

რედაქტორი
ტარიელ ხარხელაშვილი

კორექტორი
ნინო შერაზადიშვილი

მხატვარი
გიორგი წერეთელი

ტექნიკური რედაქტორი
ირაკლი ბელთაძე

© მარინა შანიძე, 2020

ISBN 978-9941-480-56-0

ჩემო მარინა!

შენს შემოქმედებას არ სჭირდება წინასიტყვაობა... წინასიტყვაობა შენი პოეზიისა (ვინც გიცნობს, ალბათ დამეთანხმება), თავად შენა ხარ და ვერც ვერავინ ისე უმტკივნეულოდ ვერ გახსნის იმ შინაგან კრძალვას, რომელიც ასე გამშვენებს... ვერც ვერავინ წაუძღვება მკითხველს შენზე უკეთესად იმ მიკროსამყაროში, რომელიც შენი კუთვნილებაა. სხვისი საუბარი ვერ ივარგებს გზამკვლევად დაინტერესებული მკითხველისთვის, რადგან როგორც უნდა მოვინდომოთ, ვერ ვისაუბრებთ ისე, რომ განსწავლულობის, თვითგამორჩენის სურვილმა იმ გზას არ გადაგვახვევინოს და იმ ძარღვს არ გაგვაშვებინოს ხელი, რომლითაც ფეთქავს და საზრდოობს გული პოეზიისა. არაფერს იძლევა საუბარი, როგორც ხშირად გვჩვენია, ზეანეული ტონალობით, – ეს არც შენ გარგებს და არც შენს შემოქმედებას დაადგამს გვირგვინს დაფინისას. უბრალოდ, მივენდოთ გულისყურგამახვილებულ მკითხველს და დარწმუნებული ვარ ის, როგორც მე, ბევრ რამეს იპოვის სათავისოდ დღევანდელით გამომშრალი გულის მოსალაბობად თუ გასაკეთილშობილებლად....

ნერე!..

იმღერე სტრიქონით,

მაცნობე თრთოლვა გულისა,

ნუ ჩამოვადგებთ ბეჩავად

წუთისოფელთან მწურვისას.

გულში მზის მადლი დნებოდეს, –

დასტურად სიყვარულისა,
მადლიც მოჰფინე სამზეოს,
სურნელიც გაზაფხულისა,
მზე აამგზავრე სტრიქონებს,
განსაკურნებლად წყლულისა
და წყურვილს პოეზიისას
ნურც სხვას დაუღევ სურვილსა!
იქნებ მეც გლოცავ, მიტირე,
ხელში კალამის ჭერითა,
ვაღაღებთ გულის ჭიასა,
უბრალო ლექსის წერითა
და ვკვებავთ ფიქრსა თუ ტკივილს,
დამდნარის გულის ნვენითა
და ვიდებთ თავის სასთუმლად
მაჯას დაცვარულს ცრემლითა...
არ დავაღონებთ სამშობლოს
ამ ჩვენი უღლის ნევითა!

ტარიელ ხარხელაური

ღილი საუფლო ზეცაზე

ფიქრები მარინა შანიძის კრებულზე „შენკენ სავალი ბილიკი“

სხივჩამდგარი რიჟრაჟი იწყება პოეტის ფანჯრიდან. ფანჯარა – სამყაროსა და ადამიანთა სულებში გადასახედი თვალი... თვალი, რომელიც უხილავია და ბევრ რამეს ხედავს. უწინარესად იმ მიწას, ადგილს, სადაც დაიბადა და რომელთანაც მაგიურად გადაჯაჭვულა დასაბამიდან... ამ წიგნის ავტორი სწორედ ამ გადასახედთან დგას და თავის ბედ-იღბალს მშობლიურ მიწასთან ზიარებით აცნაურებს, რადგან წინაპრის ფესვებზე გაჩნდა და ათასწლეულიდან გამოყოლილი ძალა მოჰყვება...

„შენკენ სავალი ბილიკი“ შემთხვევით არ დაურქმევია მარინა შანიძეს თავისი პოეტური კრებულისთვის. ეს ბილიკი ამ გადასახედიდან იწყება და არ სრულდება... ბილიკი, სავსე სიტკბოებითა და სინათლით, ეკლებითა და ტკივილით... ხანდახან ქანცგაცლილი იმედებითაც, როცა სხვების სასონარკვეთას სიკეთეს უსაგზღებ და უნაწილებ...

„მარტო ჩემს თავს არა, სამშობლოს გავედრებ,

ქვეყანას გავედრებ, ტანჯულს და წამებულს!“

მხოლოდ მაშინაა ცხოვრება გამართლებული, როცა სხვებისთვის მოხვალ და მერე, ფუსფუსითა და ფორიაქით დაღლილი მიემგზავრები დასალიერის რიჟრაჟისკენ... დედა, მეუღლე, ბებია უფალს სამშობლოს სიძლიერეს ევედრება, სწორედ სამშობლოა პირველი განცდა, რომელსაც დღეს ყველაზე მეტად უჭირს:

„ჩემი მიწა, საფიცარი,

როგორ დამიმცირდა?!

ქართველების ერთობა და

სიძლიერე მინდა!“

ის, რაც გზასავალს ანათებს, სიკეთეა. მხოლოდ სიკეთით უნდა ემსახურო მამულს, ისე რომ სამაგიეროზე არც იფიქრო. ასე იცხოვრა თავადაც სიკეთით...

„დიდი წინაპრის კვალში ჩავდექი,
მძიმე უღელი შვებით ვატარე“...

ამ კვალში ჩადგომა და უღლის დადგმა იოლი როდია, მაგრამ მარინა შანიძისთვის ეს უღელი შვებაა, წარსულის ხსოვნა-დაბრუნება კი – მაისობა, ბავშვობაში გადასახლება. მხოლოდ ბავშვის სუფთა სულით მიეახლება წარსულს და მამულის ტკივილს:

„მგონია, მუდამ პატარა ვარ და პაპის გვერდით
პაატასავით, ჩემს სამშობლოს „ლალეს“ ვუმღერი!“

პოეტის ეს „ლალე“ და უთქმელი დარდი სამუდამოდ გადაჯაჭვულა... უთქმელი დარდი დააქვს ჩუმად, რომელიც ყველაზე სასტიკია და რომლითაც მხოლოდ პოეტი „ისჯება“...

„დღეს მივხვდი, ყველაზე სასტიკი,
სწორედ რომ უთქმელი დარდია!“

დანაწევრებული, დაცოტავებული მინა-წყლის სიმღერაც სევდის ნაჟურია... ირგვლივ მხოლოდ სასოწარკვეთა, უიმედობა და გაცრუება... ცელმოსმული ბალახია სული.

„ცელგამოსმული ბალახით მინაზე ვგდივარ
და ცას შევყურებ, რომ იმედი გადამირჩინოს“...

ცელმოსმული ბალახია დღევანდელი სამშობლო, რომელიც სულს ლაფავს. მტერი ისევ მტერობს, ქართველებიც სიძულვილით შეჰყურებენ ერთმანეთს... და მაინც, მამულს შენაწირთა სისხლი ხმიანობს და შვილებისადმი შეგონება სივრცეს აზანზარებს:

„დაიხსომე, რა სურს დედას,
ვინ ხარ, ვისი გორის ხარ,
შენ, მამულის შენაწირთა
ფესვებიდან მოდიხარ!
გაუფრთხილდი წინაპართა,
ნაამაგარს, ნაოფლარს,

მტრების გულის გასახარად,
ნუ დაარქმევ ნასოფლარს!“

შეგონებასთან ერთად იმედიც ჩნდება – ზეცა და ზენაარი ბედის ვარსკვლავს აუცილებლად აანთებენ...

„მე მხოლოდ ბედის ვარსკვლავის მჯერა
და რას მიპირებს, მხოლოდ მან იცის!“

უთქმელი დარდის მისტიკური ნათელი სწორედ ბედის ვარსკვლავია... თუმცა წარმავალობა გარდაუვალაია...

„დრო მწუხარების დიდ ყინულს ალღობს,
მეც წავალ, შენც... და ყველანი ერთად,
მხოლოდ სურათად შევრჩებით ალბომს“...

ამ დროს სიყვარულია მარადიულობის სავანე. მეუღლე და შვილები კი ამ სიყვარულის მადლს ნაზიარებნი...

„მაგრამ ის, რაც მე შევძელი, ერთ ქალად ხომ ღირდა?
რადგან ჩემი კალთის სითბო ოთხ მზედ ამობრწყინდა!“

ან კიდევ: „ამაყად ვამბობ –ოჯახი არის, ჩემი ქალობის ზუსტი საზომი!“

ამ სიტყვებს ამბობს ქალი, დედა, ბებია... ვისაც მარადიული კალთის სითბო და მადლი დაჰყვება. ეს კალთა, იდუმლად, ღვთისმშობლის კალთის ფერით, დედა მარიამის ლოცვის ძალით საზრდოობს... პოეტი მეუღლესაც ებაახება და სჯერა, რომ ამაოების ამაოებაში სიყვარულია მარადიული... მთავარია, წუთის სოფელში შენი სიყვარულის ზღაპარი იმღერო...

„სულ ცოტაც, დრო მოვა, ჩვენც გადავიქუხებთ,
სიცოცხლე ფერფლია – მტვერიც რომ არ რჩება!
გრძნობა კი, რომელსაც ერთურთი ვუძღვენი,
ერთ ლამაზ ზღაპრად და არაკად დარჩება!“

და თანაც, ეს სიყვარული ის სიყვარულია, რომელიც სიცოცხლის შემდეგაც არ ნელდება!

„მე სიკვდილის სულაც არ მეშინია,
შენი მარტო დატოვება არ მინდა!“

მარინა შანიძისთვის კახეთი დილის გათენება, ცისკრის

ვარსკვლავი და წარსულის დიდი გადმოსახედია – წმინდა საძვალე – ბალი, ვენახი და სამოსახლო: „ბევრჯერ მტერთაგან დამარცხებულო, მაინც ზეცამდე ამალღებულო“, – ეუბნება მას. სწორედ მტერთაგან უთვალავჯერ შელენილ კახეთში კიაფობს მომავლის სხივი, უცილობლად გადარჩება კერა და ფუძე, რომელიც წინაპრის ფესვებიდან საზრდოობს. პოეტიც ემუდარება მომავალ თაობას:

„თუ ჯაჭვის პერანგს ვერ ჩავაცმევთ მთელ საქართველოს,
ციხე-გალაენის საძირკველი მაინც ჩავყაროთ!“

ახლა, როგორც არასდროს, ერს სჭირდება ენერგია იმისათვის, რომ – როგორც გარეჯი გადააქცია წინაპარმა სულის წალკოტად, ისეთი სულის სიმაღლე ჰპოვოს...

„აქ, წინაპარმა, გამრჯე ხელებით
ბნელს და უკუნეთს ზურგი აქცია
და უსახური, მკაცრი უდაბნო
სულის წალკოტად გადააქცია“...

პოეტს ტკივილი ტანჯავს დაკარგული საქართველოსი; ვისთვის ააყვავა გრიგოლ ხანძთელმა კლარჯეთი, ერუშეთი და ტაო, თუ იქ ველარასდროს ილოცებდა „გურჯი“?

„მენატრება ჩემი სულის სამჭედლო,
მომრევია ჩაგრულობის განცდა,
სად ვეძებო წყაროსთავი, შატბერდი,
დოლისყანა, ოპიზა თუ ხანძთა?
მალოცვინე, შენ ხომ იცი უფალო,
ამ მიწა-წყალს საქართველო ჰქვია!..
...და თუ ოდეს დამაბრუნებ მამულში,
არასოდეს არ იქნება გვიანი!“

მარინა შანიძის სტრიქონები მშობლიური სანახების მაგიური სხივებითაა დამუხტული. ეს ის ადგილებია, სადაც მის წინაპრებს უბრძოლიათ და უშრომიათ... მისთვის განსაკუთრებულია დედის ხსოვნა და დედის საფლავი. უდედოდ გული უკაცურ უდაბნოდ ქცეულა, მონატრებას სხვა განზომილებაში გადაჰყავს და გაზაფ-

ხულიდან გაზაფხულამდე იის ყვავილობასთან წილნაყარობს. „მგონია, თითქოს საფლავის ქვასაც, შენი სხეულის სურნელი ას-დის“ – ამბობს პოეტი და ეს სურნელი ახლა „მონატრების ძღვევის სანაცვლოდ“ ტრიალებს გულში...

პოეტი ცხოვრობს იმ სამყაროში, სადაც მტრის ბოროტება დიდხანს ვერ ძლებს, გულს წმინდა სურვილები და ოცნებები ასაზრდოებს. ამიტომაც ეუბნება ავის მქმნელს:

„მტერო ისევ სიბოროტე გნადია?

არც ეცადო, ჩემი გული გათელო,
რაგინდ ბევრი განსაცდელი მომკერძო,
მაინც შევძლებ, იარები ვამთელო!“

ეს ის სიძლიერეა, რომელიც მოჰყვება დედაისტორიას, რომ-ლითაც გადარჩა ქართველობა და დროის ქარიშხალმა პირისაგან მიწისა ვერ აღგავა...

სიცოცხლის ჟინით სავსე, საოცარი ძალის მოზღვავენას გრძნობს და ამბობს:

„დედა ვარ! – რა გრძნობა მაქვს, იცით?

ამაყი, ლომგულივით დავალ,
შვილია ცადასაფრენი ფრთები,
მომავლის იმედი და ძალა!
მთასაც კი მოვგლეჯავ რწმენით,
ქალი სუსტიაო, ვინ თქვა?
დედა ვარ, უპირველეს ყოვლის!
ამით ყველაფერი ითქვა!“

ბობოქარ რიონსაც კი მიმართავს, რომლის ხმაური ძალ-ღონეს მატებს ცხოვრების ფერხულში ჩამდგარ ქალს:

„მთის გულზე ამოხეთქილო,
წყლო – სათავით წმინდავ!
მაგ ჟინით როცა გიყურებ,
მეც ვიბობოქრო, მინდა!“

ამ სიძლიერის დედა იყო სწორედ, რომ შვილებს ზრდიდა, ოჯახს უვლიდა და თუ საჭირო გახდებოდა, ხმალსაც იღებდა... ეს

სულისკვეთება დაჰყვება მარინა შანიძის სტრიქონებს, რომელიც ხანდახან წინაპართ გულზე დადებულ ლოდად გადაიქცევა, რომ მათი ხსოვნა შემოინახოს... სულის ამ ფორიაქში გადის სანუთრო, შვილებითა და შვილიშვილებით დახუნძლულს კი მაინც ესაკლისება ერთი სიცოცხლე. პოეტის სურვილია, ზეცას საუფლო ღილად მაინც დაეკეროს.

„ერთი სიცოცხლე გულში მაინც მეცოტავება,
შიშის ამბოხს და მოძალებას ველარ ვერევი,
რად ვერ გავიგე, წუთისოფელს დროებით ვსტუმრობ,
საუფლო ზეცას ღილადაც ვერ დავეკერები?!“

მაგრამ მთავარი მაინც ის არის, რომ თავისი ჭირნათმენი გულით, ისევ ნირუცვლელი დადის და უფალს პატიებას თხოვს:

„შენგან ნაჩუქარ სიცოცხლეს,
ვერ მოვუფრთხილდი, უფალო“...

უფალთან სიახლოვე მის მრავალ ლექსში იგრძნობა და ამიტომ მუდმივად ადგას ჭეშმარიტების გზას, მცირეოდენ გადაცდომასაც არ პატიობს საკუთარ თავს:

„ღმერთო, ერთო და ძლიერო,
ყველა ორგული მოკვეთე,
გამინადგურე მტერი და
გამიძლიერე მოკეთე!
მე თუ ლაღატი შემნიშნო,
თვისტომისაგან მომკვეთე,
გამიძლიერე მტერი და
გამიორგულე მოკეთე!“

პოეტი ხშირად წუხს წუთისოფლის ამაოებაზე, მაგრამ ბედს შეგუებული მაინც მადლიერია უფლისა:

„რაც კი ამქვეყნად მოვედი,
სულ საცალფეხო ვიარე,
შორით მომღიმარ ვარსკვლავებს,
ახლო ვერ შევეზიარე.
წელი წელს გაჰყვა ჯახირით,

ნატანჯი, ნაავადარი,
 მე რომ ცხოვრება მინდოდა,
 აბა, ეგეთი სად არი?“

წუთისოფლის საძნელო ტვირთი, მართალია სუსტ მხრებზე
 ემძიმა, მაგრამ თავს შეუძახა, რომ დიდხანს, დაუღალავად და
 ღირსეულად უნდა ევლო წინაპრის ნაკვალავ გზაზე:

„ჩემის მარჯვენით ვიპურე,
 თვალი არ მედგა სხვაზედა,
 თხოვნა-მუდართ არავის
 არ მივდგომივარ კარზედა.
 მოვხანი, თესლი ვაბნიე,
 ძილს არ ვკარობდი თვალზედა,
 შვილები უხვად დავზარდე,
 ნაფერი თავის გვარზედა.
 ყველას თაყვანი ვაჩვიე,
 უფლისა წმინდა ჯვარზედა,
 გავმრავლდით, ახლა ბევრნი ვართ,
 მადლიან ქვეყანაზედა!
 ეჰეი, წუთისოფელო,
 მხედავ? – მიტომც ვარ ჯანზედა,
 გამიშვი, დიდხანს ვიარო
 წინაპრის ნაკვალავზედა!“

შემტრედისფერდა განთიადი... ახლა მზე ამოსცდება ნაქერალ-
 ას უბეს და ტყიბულში დარჩენილ ბავშვობას დაუნყებს ძებნას...
 სხივჩამდგარი რიჟრაჟი იწყება პოეტის ფანჯრიდან, იმ ადგილი-
 დან, სადაც დაიბადა და რომელთანაც მაგიურად გადაჯაჭვულა
 დასაბამიდან...

თამარ შაიშმელაშვილი

გარეგნულად თითქოს ჩვეულებრივ ქალში, გაცნობის შემდეგ აუცილებლად მის უამრავ შესანიშნავ თვისებას აღმოაჩენ. ის გამორჩეული დედაა და შვილებიც გამორჩეული გაუზარდა ქვეყანას.

შედგამ ფეხს, ერთი შეხედვით, ჩვეულებრივ ეზოში და მისი ხელითა და გემოვნებით შექმნილ არაჩვეულებრივ ბალნარში მოხვედები. სწორედ ამ ეზოს ყოველ მონაკვეთში ჩანს მისი უბადლო ნიჭი სილამაზის სწორად აღქმისა და გამოყენების.

არაჩვეულებრივი დედა, მეუღლე, მეოჯახე, მეგობარი, თანამშრომელი, ხელმძღვანელი, მასწავლებელი, პოეტი, კომპოზიტორი, სიმღერის შემსრულებელი და ზოგადად, ყველასგან და ყველაფრით გამორჩეული ადამიანი – მთელი ჩვენი ქვეყნის სიამაყეა თავისი თავმდაბლობით და უშუალობით!

მე კი თავს მოვიწონებ იმით, რომ იგი ჩვენი სოფლის სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების მენეჯერია წლების განმავლობაში და მის გვერდით მომიწია მუშაობა. საოცარი ორგანიზატორული ნიჭის პატრონია, ყველაფერს დიდი სიყვარულით აკეთებს. ყველას ძალიან გვიყვარს და როცა რაიმეს მის გარეშე ვაკეთებთ, ვცდილობთ, პირველ რიგში, მას მოეწონოს, რადგან უბრალოდ არაფერს აკეთებს, ყოველ წვრილმანს უღრმავდება და როგორც საკუთარი თავისგან, ასევე ჩვენგანაც ყველაფერში წესრიგს და გულიან დამოკიდებულებას მოითხოვს.

ქალბატონი მარინა ჩვენი სოფლისთვის დიდზე დიდი მარგა-

ლიტია, – ეს პატარა სოფელი მთელ საქართველოს გააცნო და შეაყვარა.

დიდი გულწრფელობითა და სიყვარულით წარმატებებს ვუსურვებ ნიჭიერ ქალბატონს როგორც სამსახურეობრივ, ისე შემოქმედებით საქმიანობაში.

უფალმა უმრავლოს ჩვენს ქვეყანას ასეთი ღირსეული შვილები!

ლალი ღრეული

ქალბატონო მარინა!

მიიღეთ ჩემგან დიდი სიყვარული და პატივისცემა!

მე არ შემიძლია ცალკე გამოვყო თქვენი შემოქმედება, რადგან ის ჰარმონიულად არის შერწყმული თქვენს ულამაზეს ოჯახთან და თქვენი მუზის მრავალფეროვნება და მარადიულობა სწორედ ამის შედეგია!

თქვენ ყველა გიცნობთ და დიდი ხანია, ფართო საზოგადოებამ შეიყვარა თქვენი ოჯახის ულამაზესი ხელოვნება, პოეზიასთან და სიმღერასთან ერთად ბატონი ბესოსა და თქვენი შვილების ცეცხლოვანი ცეკვა-თამაში.

საკოველთაო აღიარების დასტურია, რომ თქვენ გინვევენ სხვადასხვა რანგის შეხვედრებზე, ფესტივალებსა და ტელევიზიებში – დაინტერესებული მაყურებლის წინაშე კიდევ უფრო ახლოს გასაცნობად.

თქვენი ოჯახის ცხოვრებაში ხომ მუდმივი სიახლეა: ახალი ლექსები, სიმღერის პრემიერები, ახალი როლები სახალხო თეატრის სცენაზე, ჩანერა, რეპეტიციები და ა. შ. ყოველივე ეს თქვენი ცხოვრების ლამაზი ეპიზოდია...

ბ-ნო ბესო!

ქ-ნო მარინა!

ჩვენო საამაყო შვილებო!

მინდა გითხრათ, რომ არასოდეს დავიღლები თქვენი მოსმენით, ლექსით, სიმღერით და ზოგადად, შემოქმედებით! მიხარია, რომ

ასე ალამაზებთ და ქომაგობთ ქართულ კულტურას და ზრუნავთ მისი კიდევ უფრო განვითარებისათვის.

ყოველთვის მიხარია თქვენი და თქვენი ოჯახის კახურთან შერწყმული, იმერული პოეზიის სურნელადენილი წარმატებები!

გისურვებთ ხანგრძლივ შემოქმედებით აღმავლობას, ბედნიერებას, სიხარულს და სიკეთეს! დაე, ხელოვნების დიდ თანავარსკვლავედში თქვენი სახელებიც თვალისმომჭრელად კიაფობდეს!

დიდი სიყვარულითა და პატივისცემით – **გია აბულაძე**

ჩემო მკითხველო!

ისევ დადგა ჩვენი ხელახლა შეხვედრის დრო და ისევ მოუთმენლად ველოდი ამ დღეს, თუმცა, მინდა ვაღიარო: ამჯერად უფრო მშვიდი ვარ, რადგან შენი კეთილგანწყობის დიდი იმედი მასულდგმულებს!

ამქვეყნად ყველა თავისი მისიით მოდის, ჩემი მისიაც ეს იყო... მაგრამ როგორ შევძელი, ამის განსჯა შენთვის მომინდვია. ვიმედოვნებ, არ იქნები ძალიან მკაცრი, – მე ხომ უპირველესად, დიდი ოჯახის დედა ვარ, ბევრი საქმითა და საზრუნავით, ამასთან, ჩემს საყვარელ ბავშვებთან მუშაობამ, მრავალი წლის განმავლობაში, უამრავი დრო და ენერგია წაიღო...

დროის უკმარისობასთან ჭიდილში, რაც შევძელი, ჩემი გუნრფელობა და უბრალოება, მარტივ სიტყვათა წყობით, ფურცელზე გადმოვიტანე და თავს მოვუყარე წიგნში, ისევ შვილებისთვის საჩუქრად და შენთვის, ჩემო მკითხველო!

ამ ერთი წლის განმავლობაში უამრავი ფერადი დღე იყო ჩემს ცხოვრებაში, რომელმაც დიდი წარმატება და აღიარება მომიტანა. ეს არა მხოლოდ ჩემი, არამედ ჩემ ირგვლივ მოფუსფუსე ადამიანების დამსახურებაცაა, რომლებმაც ჩემი შესაძლებლობების თავისუფლად, გაბედულად გამოვლინების საშუალება და ბიძგი მომცეს.

ბევრი ვიშრომე, ძალიან ბევრი!.. თავისით ხომ არაფერი მოდის ამ წუთისოფელში?! ყველაფერს დიდი ძალისხმევა სჭირდება. ზო-

გჯერ ისე არ ხდება, როგორც ჩვენ გვნადია, მაგრამ ხანგრძლივმა ცხოვრებისეულმა გამოცდილებამ მასწავლა, როცა სურვილი და მონდომება დიდია, მოლოდინიც ამართლებს.

დასანანი, რომ ცხოვრება ელვისსისწრაფით გარბის. გული მწყდება უქმად გაფლანგულ დროზე, ისედაც ცოტა რომ გვაქვს საამქვეყნოდ. მსურს ბევრი მოვასწრო და შესაბამისად, ბევრსაც ვთხოვ საკუთარ თავს, რაზეც ოჯახის წევრები მუდმივად მსაყვედურობენ...

ვთვლი, რომ ჩემი ხასიათი უფლისგან ნაკუთვნი ზრდილობის წესია. არასოდეს მსურვებია ადამიანებთან ურთიერთობის გაფუჭება: მხიბლავს გულწრფელი, გულთბილი, მეგობრული დამოკიდებულება და მიწა, ყველას მიმართ ამ მხრივ უშურველი ვიყო!

ლიმილი მიყვარს, ჩემიც და სხვისიც!

ვეთაყვანები უბრალოებას! ის ადამიანის მთავარ ღირსებად მიმაჩნია და აუნონავ სულიერ სიმშვიდეს მგვრის!

უშუალო ადამიანი ვარ და ეს, პირველ რიგში, ჩემთვისაა დიდი სიამოვნება!

ყველაფერი, რასაც ჩემი ჰქვია, სულიერია თუ უსულო, თავისუფლებისა და სიცოცხლის სურვილს მიასმაგებს, ძალას მმატებს, მაღალებს და მაბედნიერებს. დიდია ნათესავ-მეგობართა წრე; ისინი ჩემს გულს ამდიდრებენ, უკიდევანო სიყვარულით ავსებენ... ამიტომ, ჩემი ლოცვა მუდმივად ერთი და იგივე სიტყვებია: „ღმერთო დამილოცე ყველა, ვისაც ჩემი თვალი და გული სწვდება!“

უფლის სიყვარულმა უამრავი რამ მასწავლა. უპირველეს ყოვლისა, რწმენაში გამაძლიერა! მუდმივად ვგრძნობ, რომ ყოველთვის ახლოსაა ჩემთან. ამიტომ, არასდროს მიმიცია საკუთარი თავისთვის უფლება, არ ვყოფილიყავი მომთმენი, მპატიებელი, სიკეთისმთესველი და გულმონწყალე. ოთხი ათეული წელი მომავალი თაობების აღზრდას შევალიე. ყველაფერი, რაც მიკეთებია,

უანგაროდ და უსაყვედუროდ ვაკეთე იმ იმედით, რომ სიკეთით და სიყვარულით შემოვრჩებოდი ჩემი პატარების გულებს... ამ ხნის განმავლობაში უამრავი მადლიერი და კეთილმოსურნე შემოიკრიბა ჩემ გარშემო და ასე მგონია, ვალი მაქვს უკან დასაბრუნებელი – ვალი სწორედ ამ სიკეთისა და სიყვარულისა... თუმცა, ეს იყო და იქნება ჩემი ცხოვრების კრედიტ! ღმერთია მოწამე, ყველა მიყვარდა და მიყვარს, თუნდაც მტერი...

ყველაზე დიდი ბედნიერება, რაც გამაჩნია, ჩემი ოთხი შვილი და ათი შვილიშვილია. ამ გადასახედიდან დავრწმუნდი: ყველაზე ბედნიერი მაშინ ვყოფილვარ, როცა ისინი პატარები იყვნენ, როცა მათი გაუთავებელი ჟრიამული ეზო-ყურეს იკლებდა... მაგრამ ყველაფერს ხომ თავისი დრო აქვს? ახლა თავიანთ ბუდეებში არიან მოკალათებულნი და მიუხედავად დიდი სურვილისა, ძველებურად ველარ ვიცლით ერთმანეთისთვის. უბედნიერესია ის წუთები, როცა ფუძეზე მოგროვდებიან და თავბრუდახვეულმა აღარ ვიცი, რომელი ერთი ჩავიხუტო გულში... ეს ფასდაუდებელი იდილია! სანუკვარი და განუმეორებელი!

შესაშური მეგობრობა მაკავშირებს შვილებთან და შვილიშვილებთან. არასდროს მიმაჩნდა გამართლებულად ჭკუის სწავლების მბრძანებლური ტონი. დღეს, როცა განვლილმა ცხოვრებამ უხვად აღმჭურვა ცოდნით, უნარებითა და გამოცდილებით, მაინც არ მინდა, ჩემეული ხედვა მოვახვიო ვინმეს თავს, პირიქით, მინდა ისეთი ცხოვრებით იცხოვრონ, როგორიც მათ ესახებათ, სურთ და სწამთ, იყვნენ მუდამ თავისუფალნი, ლალნი და დამოუკიდებელნი! მშობლები მხოლოდ დახმარების ხელს შევაშველებთ სიცოცხლის ბოლომდე.

ყოველთვის სიამაყეს გვგვრიდა ყველას, დიდსა თუ პატარას, ჩვენი ოჯახის შიგნით, თაობათა შორის მოწესრიგებული ურთიერთობა, ეს ჩვენი დაუნერვლი კანონია და მუდამ საერთო ინტერესს წარმოადგენს. სწორედ ეს ურთიერთობები მინდა გადაეცეს

მომავალ თაობებს და ღრმად მჯერა, რომ კიდევ უფრო მეტად გავძლიერდებით!

არასოდეს თქმულა სიტყვები: „ჩემი“ და „შენი“. აქ, ამ მაღლიან ეზო-ყურეში, ყველაფერი „ჩვენია“!

მაღლიერი ვარ უფლისა, რაც მაქვს და რაც გამაჩნია!

მეტი არც არასდროს მინატრია!

ღმერთო, დამილოცე ჩვენი ერთობა და სიყვარული!

მარინა შანიძე

ლიმილს არ გადამაჩვიო!

ღმერთო! ეს წუთისოფელი,
სულ საცალფეხო ხიდია,
ჩვენი ხანმოკლე სიცოცხლე,
ბენვზე ბენვითა ჰკიდია!

ვის სად ჰყავს ჩასაფრებული,
ანდა ვის რა აქვს მისჯილი, –
ამ ფიქრში გადის ცხოვრება,
ყურს უკან გვიზის სიკვდილი.

მაგრამ რაც უნდა გვენიოს,
ვინ შეცვლის, ბედი - ბედია!
ანდა, მგლის შიშით ამქვეყნად
ცხვარი ვის გაუნყვეტია?!

მივდივართ, მივდევთ აღმართებს,
სანამ უღელი ეწევა,
ბოლოს სასტიკი მსაჯული
ზურგუკან წამოგვეწევა...

მაინც არ გყვედრი, უფალო,
თუგინდ დღეს გამომარჩიო...
ოლონდ სანამდის მაცოცხლებ,
ლიმილს არ გადამაჩვიო!

როცა ყველაფერი გაქვს

როცა ყველაფერი გაქვს და
უკვე არაფერი გინდა,
იცი? მაშინ არის საფრთხე,
დარჩე ალაღად და წმინდად!
ბედით გალაღებულს მუდამ,
გშვენიის მოკრძალება დიდი,
რწმენით გაიმაგრო უნდა
ღმერთთან სიახლოვის ხიდი!
ასე უზრუნველი ყოფით,
დარდი რომ გაგიქრა ხვალის,
უნდა გეშინოდეს მაინც,
შურით მომზირალი თვალის!
იქნებ დაინახე შენკენ,
ჩუმად მომართული მშვილდი,
აი, მაშინ გმართებს ისევ,
იყო ფხიზელი და მშვიდი!..
...და ნუ დაივინყებ მთავარს:
თუკი გაგწირავენ ოდეს,
შენი სიმდაბლით და გულით,
ღმერთთან მისასვლელი გქონდეს!

სიცოცხლე სიყვარულია!

*მე არ მინდა, რომ ვიცოცხლო – პირველ რიგში,
მინდა, რომ მიყვარდე. სიცოცხლე, უბრალოდ,
გვერდითი ეფექტია.*

ზელდა ფიცჯერალდი

თუ ხარ – იცოცხლე, თორემ სიკვდილი
ერთი უბრალო ამოკვნესაა,
გული რომ გაქვს და უნდა გიყვარდეს,
ღიას, სიცოცხლე სწორედ ესაა!

ნუ შეგაშინებს ცხოვრება ძნელი,
ამაოების სიუხვით სავსე,
თუ სიყვარული გულში ბინადრობს,
სიცოცხლე მუდამ სანყისით გავსებს!

დაშორიშორდი? – არ შევლის დარდი,
გულმა იძგეროს – უნდა შეძლება!
სიყვარულისთვის რაა მანძილი,
როცა საფრენად ფრთები გექლევა?!

სულში სილალით დაბინადრებულს,
მთელი ცხოვრება უნდა ტარება,
სიყვარულისთვის რაა ასაკი,
გულს ხომ სიბერე არ ეკარება?!

დასანანია ძნელად სათმობი,
ვინც წუთისოფელს გამოაკლდება,
სიყვარულისთვის რაა სიკვდილი?
თუ მართლა გიყვარს, იგი არ კვდება!

ნამდვილ სიყვარულს დრო ვერ ახუნებს,
ეს სინამდვილე წლებით იწრთობა,
თვით სილამაზეს არ ეტრფის თვალი,
გული მეორე გულით იგრძნობა!

სიმდიდრეც არ სურს სპეტაკ სიყვარულს,
ერთი პატარა ქოხი ეყოფა,
ასე მხარდამხარ მიდის სიცოცხლე,
სიკვდილი თუ არ გადაელობა...

სანამ ხარ, სითბოს ნუ დაამადლი,
გულის მეოხე ისევ გულია,
გიყვარდეს, გწამდეს და გაუფრთხილდი,
რადგან სიცოცხლე სიყვარულია!

ეს შემოდგომაც...

ეს შემოდგომაც მიჰყვება წარსულს,
უკვე შემოჰკრეს ცივმა ქარებმა,
შენ ნუ გგონია, მე ისევ ის ვარ,
გზა უფსკრულისკენ მიექანება...
დროს ვეშურები, მინდა მოვასწრო
და შენთან ყოფნით გული ვიჯერო,
რა ცოტა დარჩა?! იქნებ ვერც ხვდები,
წლები წინ გვაქვსო – არ დაიჯერო!
რამდენი რამ მსურს კიდევ მოვასწროთ,
თუმც ბედი ახლა უფალს მივანდე,
უპირველესად მაინც ის მინდა,
ერთად ვიაროთ „დაბინდებამდე“!
ერთი წამითაც არ დამითმისხარ,
გულის ფიქრებით სულ თან დამყავდი,
რა არის უცხო? – ამდენი წელი
ერთი ოთახის ჰაერს ვსუნთქავდით!
თვალს ვავლებ გავლილ გზებს და ქარაფებს,
წარსულმა სულის სულში ჩამხედა,
დარდის არმქონე ვერ გავერკვიე,
წლები რა ჩუმად გამითავხედდა?!
მაინც ვბობოქრობ და არ ვნებდები,
მერე რაა, თუ გზა გავლილია?
მოდით, ჩაგეკრა გულში ძალუმად,
სიცოცხლე ახლა უფრო ტკბილია!

კლდის ქიმზე ვდგავარ!

მთელი ცხოვრება კლდის ქიმზე ვდგავარ,
ხელისგულზე ჩანს ცოდვის სამყარო,
სულმა ვერ ჰპოვა ნავსაყუდელი,
გულიდან დარდი რომ გადამყაროს...

ვდგავარ შემფრთხალი, ხსნის მომლოდინე,
ვიგრძნო უკუნის გამომთვარება,
ჩემი ნაავდრი სიცოცხლის მერე,
ცისარტყელებით გამოდარება.

ვდგავარ და ვითმენ, უმნეო სხეულს
მსუბუქი სიოც თითქმის ერევა,
არ ვიცი, როდის შემომკრავს ქარი
და სული როდის გამომელევა...

ქარვისფერ დღეთა ჩამთავრდა რიგი,
შესაგუებლად მანვდის თრიაქებს,
დამაძაბუნა ტკივილმა ჩემმა
და სხვისიც როგორ მაფორიაქებს?!

ნუთუ ოდესმე მოვა სიმშვიდე?
მუსრი გაეელოს ტანჯვა-წვალებას.
ჰოი! რა ცოტა უნდა სიცოცხლეს
და უფრო ცოტა – გარდაცვალებას?!

დროა, უჩიარდით!

ამოვიბღავლე... ეს ხმა რაღაც
სასწაულს ჰგავდა,
შენი გულისთვის სიგიჟეც არ
მეთაკილება,
თურმე რა მწარე ტკივილი ხარ,
მამულო, ჩემო!
დაუფიქრებლად რომ შეგაკლეს
თავი გმირებმა!
ჩამოიქუხე, ცაო, სახე
ჩამოიხოკე,
რომ ყურმა აღარ გაიგონოს
დედის გოდება,
ბრალი მას, ვისაც სისხლისმღვრელი
ომი სწადია,
ამ სისასტიკით და ცოდვებით
ის არ ცხონდება!
ჰეი, ბიჭებო, თქვენ მამულის
გმირები გქვიათ,
უთქვენოდ დედის ჩამქრალ გულში
მუდამ ომია;
არსად ეძებოთ, არ არსებობს
ქვეყნად წამალი,
არც ის იფიქროთ, რომ ტკივილი
მართლა დროს მიაქვს...
ღმერთო, არც ყურებს ასმინო და
არც დამანახვო
მწუხრი – ჩამდგარი შვილმოკლული
დედის თვალებში.
შენ კი სიკვდილო, ვერაგო და

დაუნდობელო,
მითხარ, როდემდე განგიზრახავს
უღვთო თარეში?
გონებას უხმეთ, მტარვალეზო,
დროა შეჩერდეთ,
ფრენა აცალეთ მოღულუნე
მშვიდობის მტრედებს,
მითხარით, ომში გამარჯვებას
თქვენ რას ეძახით,
როცა ვაგლახით გაზრდილ შვილებს
უხოცავთ დედებს?!

უშენოდ რა ვარ?

უშენოდ რა ვარ?..

არცა რა!

გულო, ნუ დამილონდები!
ერთად ვუმწყემსოთ სიცოცხლეს,
სანამ ერთადვე მოვკვდებით!
ეცადე, ლხინი იმრავლო,
დაუშვი დარდის აფრები,
თორემ წამიერ ყოფაში,
შენც წამიერად გაქრები!

უშენოდ რა ვარ?..

არცა რა!

თვალო, ნუ დამიბინდები!
შენ მიფერადებ სამყაროს,
შენგან ვლალობ და ვდიდდები!
ნუ შეერევი შავ ღრუბლებს,
გული ჩიტივით მფრთხალია,
იმ ბილიკებით მატარე,
სადაც სიკეთის კვალია!

უშენოდ რა ვარ?..

არცა რა!

ხელო, ნუ დამიდუნდები!
მთელი ცხოვრება ომში ხარ,
ლუკმისთვის ბრძოლას უნდები.
შენ რომ ასე არ მარჯვობდე,
კერაზე ცეცხლი ჩაქრება,
დოვლათია თუ ბარაქა,
სულ ერთიანად გაქრება!

უშენოდ რა ვარ?..
არცა რა!
ენავ, ნუ დამიდუმდები!
დალოცე ჩემი კალთიდან
ამოფრენილი ხუნდები!
გულიდან ნასათუთევი
ლოცვების მლაღადებელო!
ქვეყნად ბოროტის გმოზის და
სიკეთის მქადაგებელო!
შენა ხარ ხიდი მოძმეთა,
გული რომ გულს არ ეთმოზა,
სულ შენი გარჯის მადლია
სიყვარული და ერთობა!

უშენოდ რა ვარ?..
არცა რა!
მუხლო, ძლიერი მჭირდები!
მაშინაც უნდა მაგრობდე,
როდესაც გამიჭირდები!
ვერ მოგცემ ნებას, ღალატის,
უნდა სიმარდით მატარო,
ვიდრე სიცოცხლე გამიძლებს,
სამყარო შემომატარო!

უშენოდ რა ვარ?..
არცა რა!
სულო, ნუ შემიდრწუნდები!
ნუ ჩქაროზ, იმავ ქვეყნიდან
მეორედ აღარ ვბრუნდებით...
გამკობენ ცისარტყელები,
მზის სხივზე განაკიდები,

მე ისე მყავხარ ნაწრთობი,
ვიცი, არ გაიყიდები!
მხოლოდ შენა ხარ საზრდო და
არა ბრჭყვიალა ქონება,
სწორედ ესაა სიმდიდრე
და სამუდამო ცხოვნება!

კანონებს წუთისოფლისას,
უფალი ადგენს თავადა,
იგი არს არსთაგანმრიგე,
ჭირის და ლხინის თამადა.

ტაძრამდე გზას ვერ გაიკვლევ,
რწმენას ვერ შეიქმ ძალადა,
თუ გულში არ ჩაისახლე
და ღმერთი არ სცან ძალადა!

„ურგები შვილი წყალსაო“

ხალხურ მოტივზე

ბრძენთაგან გამიგონია,
„ურგები შვილი წყალსაო“
მშობელი – მისი პატრონი
მშვიდად ვერ ჰპოვებს თავსაო.
უნდა იფხიზლოს, სანამდის
შვილი მოსტეხავს მხარსაო,
თვითნებობით და ურჩობით,
ვიდრე ასცდება გზასაო.
იქნება სჯულმა უშველოს,
როს მიემთხვევა ჯვარსაო,
ვერაფერს გამოაპარებს
უფლისა მახვილ თვალსაო.
ან იქნებ მშობლის გაიგოს,
უკან რომ სთხოვდეს ვალსაო;
იმისი წლობით ნაშრომი
უქმად არ მისცეს წყალსაო.
მუქარა არც რას უშველის
ვერ ათქმევინებს ზავსაო,
უმაღვე უნდა შემოჰკრას
ხმიან განგაშის ზარსაო.
შვილისა ურგებელობას,
ვერ დააბრალებს სხვასაო,
საქვეყნო დანაშაული
უნდა მოჰკითხოს თავსაო!

თურმე, რაოდენი შემძლება?!

თურმე, რაოდენი შემძლება?!
დღემდე არ მიცვნიხ თავი,
მართლა ძუ ლომივით ვიბობოქრე,
შვილებს არ ენახათ ავი.

უღლის სიმძიმემ ვერ დამაჩოქა,
არ ვარ მშიშარა და მფრთხალი,
ცხოვრების ბრძოლის ველს ვდარაჯობდი,
არც კი მომიხუჭავს თვალი.

ასეთი მოვუყვები წუთისოფელს,
ძველის გახსენებით ვტკბები,
დღეს კი... სინანული შემეპარა,
უკვე გალეულა გზები!

წარსულს შეეხიზნა სიჭაბუკე,
რალა დააბრუნებს ისევ?
გული ძველებურად ეომება
გზებზე ჩამონოლილ ნისლებს.

ბრძოლით დავიღალე სიცოცხლისთვის,
ცოდვით შენდობისთვის, ხსნისთვის,
ღმერთო, იმ სიკეთით გადმომხედე,
მე რომ მემეტება სხვისთვის!

გული მატკინე...

გული მატკინე?! არ გეგონოს
მოვთქვამ და ვტირი,
უბრალოდ, შენგან არ ველოდი
ფერის ცვალებას,
რა უცხოა და საკვირველი
ეს ყველაფერი,
სიმშვიდით ვუმზერ შენს უდროო
გ ა რ დ ა ც ვ ა ლ ე ბ ა ს...
ამ განსაცდელმა ჩემი თავის
მასწავლა ფასი
და ისე, როგორც არასოდეს,
გამაძლიერა.
მადლობა უფალს, მიტევების
მომცა უნარი,
გულზე ტკივილი არ შემახო
ისე ძლიერად!
არც უფლება მაქვს, არც სურვილი
ვინმე განვსაჯო,
ახლა სიმართლეს ტყუილისგან
ვინლა გაარჩევს?
უფალმა იცის, განკითხვის ჟამს
ვის რა მიაგოს,
ის ყველა ცოდვილს, მიაბეჭებს
თავის გ ა ნ ა ჩ ე ნ ს!

ნავიღეთ!

ნავიღეთ!
სადღაც შორს,
თუნდ მთაში ნავიღეთ,
ამდენი ჯაფით და
ფუსფუსით ვლონდები,
მგონია, ისევ ის
აპრილი დადგება,
მე და შენ, სხვებისგან,
თუ განვმარტოვდებით...

ნავიღეთ!
ოლონდაც შეგატყო სურვილი,
მინას ფეხს არ ვახლებ,
სულ ფრენით წამოვალ,
შემპირდი, ამიხდენ
ამ ნანატრ ოცნებას,
თორემ თუ მოგიკვდი,
სიზმრადაც არ მოვალ!

ნავიღეთ!
ხომ ხედავ,
გაგვლია ცხოვრებამ,
უაზრო ჭიდილმა
გვანვალა ძალიან,
საფიქრალ-საზრუნავს
ქვეყნად რა გამოლევს?
მე შენთვის, შენ ჩემთვის
– სულ აღარ გვცალია...

წავიდეთ!
შემპირდი,
რომ ისევ მიმღერებ,
მოვასწროთ, ისედაც
ბევრი დრო გავიდა?!
ახლაც რომ სითბოთი
ჩამყურებ თვალებში,
მგონია, ცხოვრება
ინცება თავიდან...

წავიდეთ!
სიანციტ
ავიკლოთ მინდვრები,
წითელი ყაყაჩო
საჩვენოდ ბევრია,
წავიდეთ!
ოღონდაც არ მითხრა უარი,
ნუ იმჩნევ, ჭალარა
რომ შემოგვერია...

ვარდობისთვია, ახლა, ჩემო...

კვლავ უჩვეულო ღამე ჩანვა
დარაბებს მიღმა,
სავსეა მთვარე, მოგორავს და
რა ახლოს მოდის?!
ვარდობისთვია, ახლა, ჩემო, –
ჩვენი მაისი,
ნეტავი, როგორ გავუძელით
აქამდე ლოდინს?
მოსულა! ისევ სიყვარულის
კალენდარს ფურცლავს,
გიჟმაჟი წლების სურნელებას
აფრქვევს თავიდან;
გიყურებ, ისევ ისეთი ხარ,
დროს ჩვენ ვაჯობეთ
და ამ სინორჩის გახუნება
როგორ არ მინდა?!
მოსულა ვარდთა სიუხვით და
ფერთა სიჭრელით,
ხელში მაჩეჩებს შიგ ჩატნეულ
ტრფობის ბარათებს;
ჩამომიჯდება სასთუმალთან
მთვარის ნათებით,
ისევ იმ დღეთა მოფერებით
ღამეს გაათევს...
საუბედუროდ, დრო მკაცრია,
ჩვენც თავს ვიტყუებთ,
სინორჩის წლებმა სამუდამოდ
გადაიქროლეს,
მთელი ცხოვრება, რაც აქამდე

ვიფორიაქეთ,
თითქოს არც იყო, – ნავიდნენ და
თან წაიყოლეს.
ის ერთადერთი, სიცოცხლის ჟინს
რომ გვიასმაგებს,
მკერდში მფეთქავი, მემამბოხე,
დიდი გულია!
ჰოდა, მანამდე იბობოქრებს,
თუნდაც დაღლილი,
სანამდის ხიდად
ე რ თ ო ბ ა და
ს ი ყ ვ ა რ უ ლ ი ა !

დროს როგორ შევედავები?

ნავიდა, თან წაიყოლა
ყრმობა და ახალგაზრდობა,
თვალს და ხელს შუა გამიქრა,
დროს არ სცოდნია დანდობა!

როგორ მნადიხარ სიცოცხლევ,
წლების მახეში გავები,
ვერ გკმარობ, მაგრამ ბეჩავი
დროს როგორ შევედავები?

უკვე გიბერდები, შვილო!

უკვე გიბერდები, შვილო,
წლები ჩემს სიცოცხლეს გპარავს.
მე რომ არაფერი არ ვთქვა,
ჭირი თავს ველარსად მაღავს.

გული გახშირებით ფეთქავს,
დრო რა სულსწრაფობით გარბის?!
მოკლე ნუთისოფლის ზღვართან,
ჩნდება ხასიათი ხარბის!

მუხლში აღარ მომდევს ძალა,
საქმეს საიოლოს ვარჩევ;..
მართლა გიბერდები, შვილო,
შენ ხომ ჩემზე კარგად ამჩნევ?

ნაღველს, ამ თვალებში ჩამდგარს,
ცრემლი აარიდო – ცდილობ.
სხვას თუ ველარაფერს შევძლებ,
ლოცვით შეგენევი, შვილო!

როგორ გამოგტაცო, მიმიძიმს,
მშობლის იმედი და სითბო,
ვგრძნობ, რომ ჩემი სუნთქვა შენთვის,
მთელი სამყაროა თითქოს...

არა, სიცოცხლეზე არა,
მე შენს ობლობაზე ვდარდობ.
უფრო ემატება ტკივილს,
დარდს რომ ველარავის ვანდობ...

შენი მოფერებით მწამლობ,
ახლა მე გავმხდარვარ ჩვილი,
ქვეყნად რა ამაყი დავალ,
მართლა გამიზრდია შვილი!

ჩვენი სიყვარულით ვცოცხლობ,
რაა ამ გრძნობაზე წმინდა?
ოღონდ შენ მეყოლე კარგად,
მე სხვა არაფერი მინდა!

მოვა დრო...

მოვა დრო, როცა ჩვენი ერთობა,
მარტოსულობად გარდაიქმნება,
არავინ უწყის, ის მარტოსული
ვინ იქნება და ვინ არ იქნება...
ოღონდ ნადვილად შესაბრალია,
ვინც თავის თავთან დარჩება მარტო;
ოთხკედელშუა გამართულ ომში
მე არ მაბრძოლოს – სულ ამას ვნატრობ...
ვინ შერჩენია ამ წუთისოფელს?
სასწაულს არც მე არ ველოდები,
თუკი დაგტოვებ, გჯეროდეს ჩემი,
სამოთხის კართან დაგელოდები!

მედროვეობო!

მედროვეებო, რა დიდ გულზე ხართ?!
კი, თქვენი დროა ახლა, ნამდვილად,
არ გეფიქრებათ, ხვალ რა იქნება,
ფონს რომ ვერ გახვალთ ასე ადვილად?

ძველი რაც იყო, წარსულს ჩაბარდა,
ბნელი მუსრს ავლებს დღეს და სინათლეს.
რა გჭირთ, გული რად გადაგიგვარდათ?
ნუ დაუმალავთ ერთურთს სიმართლეს!

გამოღმა ნაპირს ხავსი გაუჩნდა,
სულ წაშლილია ნაბილიკარი,
გაღმა ნაპირი დუმს მოლოდინით,
ბატონ-პატრონი ნეტავ ვინ არი?

სასწორზე გიდევეთ დღე ხვალინდელი,
ერთად დგომაა ახლა საჭირო!
გუშინდელ საქმეს დღეს მაღლი სწიეთ,
რომ ხვალინდელთან დააკავშიროთ!

თორემ განდგომა – საბედისწერო,
ყველა ოცნებას ქვესკნელში მარხავს
და დაიხსომეთ – ნუ სხდებით ნავში,
რომელიც ნაპირს ვერასდროს ნახავს!

უნდა ვიყო გულმართალი!

კრძალვით ვუმზერ ზეცას, სადაც
 წინაპართა სულებია;
 აქ კი მიწას ვეფერები,
 მათი ნაფეხურებია...
 დავდივარ და სულ მგონია,
 მუდამ მიმზერს ყველას თვალი.
 თავს ვერ მივცემ სხვა უფლებას,
 რომ არ ვიყო გულმართალი!
 ისე უნდა დავიხარჯო,
 მათ სულსა და გულს რომ სურდა,
 სახნისს პირი ვუპრილო,
 უხვ მოსავალს ვმკიდე მუდამ!
 გამრჯე ხელით ვუსათუთო
 ჩემს მადლიან მთას და მდელოს,
 შვილი შემწედ გავუზარდო,
 უხაროდეს საქართველოს!
 აქ ყოველი გოჯი მიწის,
 სისხლით არის დანამული.
 თვით ღმერთების საუფლოა
 ჩემი დედულ და მამული!
 ისე უნდა ვიქართველო,
 დამიბრმავდეს თვალი მტრისა,
 თავი უნდა ვისახელო,
 წინაპართა საკადრისად!
 დამიჯერეთ, მადლის თესვა,
 მწყურვალევით მწყურვებია,
 რაც მე ჩემთვის არ მინდოდა,
 სხვისთვის არ მისურვებია!
 გამომყევით! უფლის გზაზე
 ადვილია სიარული,
 რომ ვისაგზლოთ, ქართველებო,
 ერთმანეთის ს ი ყ ვ ა რ უ ლ ი !

რალა ქალმის?

რალა ქალმის გადაქანცულ ქალს?
სულ ვმორჩილებ ბედისნერის გზას.
სამიზნე კი ერთ ადგილზე დგას,
გულნაკლული არ ვაშორებ თვალს.

ვმდუმარებ და არავის ვდებ ბრალს,
მივუყვები ტაძრისაკენ გზას;
ხელს შევახებ თითოეულ ქვას,
ღმერთი მაღლით გადმომსახავს ჯვარს.

დამილოცავს შვილებსა და ქმარს,
დარდს და ნალველს გავაყოლებ წყალს.
ბედნიერი კვლავ შევნატრებ თავს,
ვინ დამასწრებს სამადლობლის თქმას?

...

ბოლოს უფალს შევავედრებ თავს,
გამინათებს ცისკენ სავალ გზას...

ჩემო სიყრმის შვილო

გულის ძარღვის ათრთოლებავ,
ჩემო სიყრმის შვილო!
სინაზით და სინატიფით
უხვად შემკობილო.
როგორ სიტკბოდ და სიამედ
ჩამელვარე სულში;
რა განცხრომით მოკალათდი
დედის ზვიად გულში?!
დამიკარგე მოსვენება,
სულ გამიფრთხა ძილი.
მაზღვევინე დედის ვალი –
გამოგზარდო შვილი.
არაფერი არ მათბობს და
არ მახარებს ასე,
როცა დედას მაგ ღიმილით
და სიცოცხლით ავსებ...

უნდა დაიჯეროთ!

უნდა დაიჯეროთ, გული
დარდის მოძალებით კვდება!
ზოგი ადრე ხვდება, ამას,
ზოგი საერთოდ ვერ ხვდება.

რწმენას რომ დაკარგავს, მერე
იმედგაცრუებით ცვდება,
არვინ დაიჯეროს – ცოცხლობს,
მართლა დარდისაგან კვდება!

ისე მისხალ-მისხალ ჭკნება,
უცებ დამყოლია წამის,
მოვა გრიგალი და...მორჩა!
იყო!..უკვე აღარ არის!

ნაზი, სათუთი და სათნო,
სულის ტყვეობაში ხვდება,
გზა თუ გაუმრუდეს, მერე
თოვლის ნარჩენივით ქრება!

მაგრამ მაინც ცოცხლობს, როცა
თავზე წისქვილის ქვაც ბრუნავს,
ოღონდ სამონყალო ჰქონდეს,
ერთი თბილი სიტყვაც კურნავს!

სულ უნდა გვახსოვდეს!

დღეს დრო ისეთი ყალბია,
 ძნელია ცნობა კაცის –
 მე რომ მოკეთე მეგონა,
 თვალში ჩუმად ბენვს მაცლის.
 ბევრი მყავს მიწის მოცილე,
 მოხნა და თესლსაც თესავს.
 ეჭვი აღარ მაქვს, მალულად,
 ჩემთვის დანასაც ლესავს.
 უკვე შიში არ მასვენებს
 გაქრობის, ჩემი ჯიშის,
 აღარავინ ჰყავს დამცველი
 დედაშვილობის ფიცის.
 რა ვქნა, სამდურავს ვერ ვმაღავ
 და თქმას ხმამალა ვბედავ,
 როცა სამშობლოს ბედ-იღბალს
 ოქროს სასწორზე ვხედავ...
 ღვთისმშობლის ნილხვედრ ქვეყანას
 გვცილობს ურჯულო ბევრი,
 ვაზი დარგო და ახარა,
 ღვინით აივსო ქვევრი.
 რა უსაშველოდ მანუხებს,
 ჩემს დიდ წინაპარს ვფიცავ!
 უცხოტომელის სამკვიდროდ
 გადანალოცი მიწა.
 სხვა რალა უნდა მტკიოდეს?
 ურიცხვი მტერი გვთელავს,
 გული ამ ამბის სიცხადით
 საბედისწეროდ ღელავს.
 კარი გავადეთ ყველასთვის,
 ჰო, რა სჯობია ძმობას?!
 მაგრამ სულ უნდა გვახსოვდეს:
 მტერი არ მოშლის მტრობას!

ბიორგი სააკაძის ფიქრები

პაატავ, შვილო! რა დარდი გაქვს
მაგ ლალ თვალებში,
პატარა გულში რა ნალველი
ჩაგბუდებია?
აღბათ სულმნარედ გენატრება
სამშობლო შენი
და გჯერა, თითქოს, ის დღეები
დაბრუნდებიან...
მიმიძიმს გაგენდო, შენს სიცოცხლეს
მე მსხვერპლად ვწირავ,
რომ აღარ იყოს ჩვენს მინაზე
მტრების პარპაში,
თორემ ქართველმა, თვით
სიცოცხლეგანანამებმა,
დიდი ხანია, ვერ ჩააგო
ხმალი ქარქაშში.
ნუ შეშინდები, ვაჟკაცი ხარ,
უნდა გაუძლო,
თუნდ განაჩენი მართლა იყოს
საბედისწერო,
მტრების ჯინაზე, სანატრელ და
ლამაზ სამშობლოს,
ომახიანად „ლალე“ ისევ
უნდა უმღერო!
ვიცი, მოველი ამ სიმწარეს
ბედუკუღმართი,
როცა უშენოდ დაბრმავდება
თვალები ჩემი...
მე შვილის ცოდვა დამანვეება

მხრებზე სიმძიმედ
და შენს გარეშე გახუნდება
სხვა დანარჩენი...
გამაგრდი! უნდა მომიტეო,
უნდა შემინდო,
შენი სიცოცხლე სამშობლოს ბედს
რომ ვანაცვალე,
მამა ბედკრული, სწორედ მაშინ
დაგემარხება,
უკანასკნელად რომ იმღერებ
ცრემლიან ლაღეს.
ჩემი სიცოცხლე შენს შემდგომად
რალა იქნება?
ხედავ, მამულის სიყვარულმა
როგორ მანვალა?!
თუმცა თაობებს ეხსომება
სახელი მამის,
შვილი სამშობლოს ხვალინდელ დღეს
რომ ანაცვალა!

მინავ, ჩემო, მადლიანო!

ჩემთა ფესვთა სიძლიერევ,
მინავ, ჩემო, მადლიანო,
ცა დაგყურებს თვალკამკამა,
ხან მზეობს, ხან ავდრიანობს.

მტრებიც გულთქმას ვერ მაღავენ,
ღვთის სასწაულს გადრიანო.
ბედნიერი შემოგხარი,
შრომა-გარჯით ვვარგიანობ.

ოქროსხივებს ვეჯიბრები,
ყოველ დილა ვადრიანობ,
შენ თუ ლაღად მეგულები,
აღარაფერს ვდარდიანობ...

ოღონდ ერთი ფიქრი მტანჯავს
და მის გამო ვნაღვლიანობ,
ქართველებმა როგორ შევძლოთ,
რომ სამშობლო ვამთლიანოთ?

ფიქრი ზემოთქვია

ფიქრი ზემოთქვია,
არასანდო სტუმარი,
ძალა გამომაცალა
და სიცოცხლის უნარი.

გულს ტკივილი დასჩემდა
სულს დაეტყო იარა,
მაშინ რა მეშველება,
თუ არ გადამიარა?

არც კი დავიჩივლებდი
ლამეს – თეთრად განათევს,
მაგრამ არ ვენანები,
აქეთ-იქით დამატრევს?!

ფიქრო – ლამის მთევარო,
მართლა ცეცხლის კვესი ხარ!
შენ ტკივილი კი არა,
ჭირზე უარესი ხარ!

შენ, ადამიანო!

შენ, ადამიანო,
რად ველარ გიცანი?!
გზას რატომ იმრუდებ,
ხარბი და ცბიერი?
განდევნე ყოველი,
რაც კი სულს გიმძიმებს,
ეცადე, თვით იყო
ემმაკზე ძლიერი!
ცდუნებას თუ დაძლეე,
თუ უფლის შვილი ხარ,
ცხოვრება არ გხიბლავს
მხოლოდ მინიერი.
ბოროტს თუ სიკეთეს
მიაგებ პასუხად,
სინათლე იქნება
მაგ თვალთ სანიერი!
და თუკი სიმართლის,
სიკეთის გზით ივლი,
იბრწყინებ, იქნები
ბედის მადლიერი,
სხვას თუ მოერევი,
ნუ ჩათვლი ღირსებად,
თავს რომ მოერევი,
მაშინ ხარ ძლიერი!

ბაქაზ

ჩემი ჯულის ხსოვნას

ცრემლგამშრალი თვალებით
გეძებ, ყველგან დაგეძებ;..
როგორ გამისულმნარდი?!
უშენობას ვერ შევძლებ!
ო, რამდენი ენამე!
წყევლე დროთა ტრიალი,
სული ამიწრიალდა,
შენს სულს ეძებს ტიალი.
სად გიპოვი, სადღა ხარ?!
ზეცად დაიბინადრე.
ნეტავ, რაა საშველი,
როცა მწარედ გინატრებ?
მოდი, არ დაიზარო,
შემომხვიე ხელები,
ყელზე ჩამომეკიდე,
გულში მოგეფერები...
კოცნა გამოატანე
გულყვითელა გვირილებს,
მიტხარ, როგორ გავუძლო
უშენობის ტკივილებს?

გიორგი გორელიშვილის სსოვნას!

გულს მიკლავს მოთქმა საზარი:
– შვილო, მოგიკვდეს დედაო! –
შე, დაწყევლილო სიკვდილო,
ნუთუ განაჩენს ბედავო?
სულ შიშფოთებით შეგყურებთ,
რაც ვსუნთქავთ, რაც გავჩენილვართ,
რატომ გვისწრაფებ სიცოცხლეს,
ბოლოს ხომ მაინც შენნი ვართ?
რად დაიმკვიდრე სახელი
შვილთა სიცოცხლის მპარავის,
ვინ დაგინესა კანონად,
აღარ ჰპრალობდე არავის?
გული რამდენჯერ მოგვიკალ,
ახლაც აგვეყარე ფარ-ხმალი!
რა იქნა ბიჭი, გიორგი,
სად მოუჭერი გზა-კვალი?
გასტაცე სიმწრით გაზრდილი,
რაღაა დედის სიცოცხლე,
მამა – გულდარდჩახვეული
განა შეძლებს და იცოცხლებს?
ცოლს რას ერჩოდი, პატარას,
მის მკერდექვეშ ამოფარებულს,
რად დაამსგავსე უდროოდ
მარტოობისგან წამებულს?
შვილებს, ანგელოზთსადარებს,
მამის ალერსი სჭირდებათ,
ფრთები რომ შემოამტვრიე,
ფრენა ხომ გაუჭირდებათ?
ტირის და მოთქვამს სოფელი,

კვლავ რეკენ გლოვის ზარები,
გული გაგვგლიჯე, სიკვდილო,
ათასჯერ განაზარები!
იმღერე, შვილო, გიორგი,
-რად მინდა მკერდში გულიო,
თუკი არ გაემეტება
მოძმისთვის სიყვარულიო?
იმღერე, როგორ უხდება
შავ ჩოხას შენი ჰანგები?!
ვაი, იმ ბოლო სიმღერას,
თვალში რომ დაგვეკარგები...
იმღერე!.. გულში რამდენი
უთქმელი დარდი გაგყვება?!
გიგლოვებს, მთელი სოფელი
შავებში დაითალხება...
შენს სავალს ჯვარი ენიოს,
გზაში ნუ შეგვიფერხდება,
ჩვენ კი იმედი გვაცოცხლებს,
საიქიოს რომ შეგვხვდება...

დიდი ხანია მატირებს...

დიდი ხანია მატირებს,
გულს ისრად შემოეყარა,
არ მინდა, მქონდეს სამშობლოდ,
მტრისგან ნაძარცვი ქვეყანა!

ძმაო, ძმობაში ნაქებო,
კვლავ ხელი გამომიწოდე,
არც შენ გექმნება კეთილად,
მე რომ ლადარში ვიწვოდე...

რას ვდავობთ, რა ვერ ვიკმარეთ,
რა ომსშიგან ვართ ჩართულნი?
მტერს დრო ვახელთეთ, საზღვრები
გადაგვიმიჯნა მავთულით.

ჩვენ ერთი გზა გვაქვს სავალი,
ორივეს ერთი მტერი გვყავს,
ჩვენი ერთობა ავისმდომს,
ჩვენგან მკვდარივით გარიყავს!

დროა, გონს ვუხმოთ, გვეყოფა
ერთიმეორის ქიშპობა,
თორემ ქართული მიწიდან
ქართველის კვალი ისპობა!

რაც სულს სავანედ მიაჩნდა,
ყველას ურდული ედება,
თუ არ ვაფხიზლეთ გონება,
სამშობლო აღარ გვექნება!

ჰოდა, სწორედ ეს მატირებს,
დარდად ეს შემომეყარა, –
მე მინდა მქონდეს სამშობლოდ
მტერს მორეული ქვეყანა!

ქვეყნად მოსახდელი ვალი

გულში უჩვეულოდ აიშალნენ
ფიქრები დღეისა და ხვალის,
ბევრი განსაცდელი განვიცადე
ჭირთა თმენისა და მალვის.
ვცადე, გვერდი ვერსად ავუქციე,
ჭიდილს ნათელის და ბნელის;
დიდი გზასაძნელო გამივლია,
კიდევ გასავლელიც მელის!
ღმერთო, იმედი არ გამიხუნო,
იმედი – საოცნებო ხვალის!
ისე არ გამაქრო, დარდი გამყვეს,
ქვეყნად მოსახდელი ვალის!..

ცხოვრების წესი

სიტბო და გულმონყალემა
ჩემი ცხოვრების წესია!
გზად უამრავი სიკეთე
ძმათათვის დამითესია.

ვკაფავ და ვკაფავ ეკალ-ბარდს,
იებს და ვარდებს ვახარებ,
გაჭირვებულს და უმწეოს,
კალთას სათუთად ვაფარებ!

განა სიმდიდრე ბევრი მაქვს?
გული მაქვს უფრო მდიდარი!
უფალი ყველას მიაგებს,
ჩემგვარ ყოფაში ვინც არი!

არა იმისთვის ვირჯები,
რომ ბევრი მყავდეს მნახველი?
არამედ რომ არ შემირცხვეს
უფლისშვილობის სახელი!

ნუ გეშინია, ჩემო პატარავ!

ხეები თმობენ ნაქარალ ფოთლებს,
როგორ გაშიშვლდნენ ირგვლივ ტოტები?!
დღეებდათვლილი მომაკვდავივით,
ზამთარს ხალისით არ ველოდები.

მიყუჩებულია ეზოს კუთხეში,
აღარ მაფხიზლებს ფიცხი მურია,
თითქოს შველას მთხოვს ფართო თვალებით,
გულში ჩავიკრა – როგორ მწყურია?!

ნუ გეშინია, ჩემო პატარავ,
ვატყობ, ზამთარი გეუცხოვება,
ასე საოცრად როგორ მემსგავსე?
შენსავით მაკრთობს ჩემი ცხოვრება!

ნუ დაღონდები, მარტო არა ხარ,
ზამთრის სიავე გაზაფხულს მიაქვს;
იქამდე ჩემთან გაგათბობ, რადგან
აღამიანზე დიდი გული გაქვს!

„ასაა ეს“

არ ყოფილა ეს ცხოვრება ადვილი,
ბედს ებრძოლო სასტიკსა და მუხთაღს,
სინანულით განწმენდილი სული,
მოთმინებით მიაბარო უფალს?!
შენ რომ სხვისთვის სულ სიკეთე გნადია,
არ ასვენებს ბოროტსა და ავთვალს,
ბოღმისა და შურის კორიანტელი
გიმტვრიანებს გზას ალაღს და მართალს...
ნუ შედრკები, კვლავ შენი გზით იარე,
ნუ წაიხდენ სახელსა და სინდისს!
მართალი დგას განათებულ ბილიკზე
და ამაყად უფლისაკენ მიდის!

ისევ შენთან დავბრუნდები!

თუნდ ქვესკნელში ჩამიგანოს
ზვავმა – მთებზე ნაგორალმა,
გინდ ზღვას იქით გადამხვეწოს
ქარმა – ურჩად ნაქროლარმა,
მაინც შევძლებ თავის პოვნას,
არა გზათა გამრუდებით,
ზღვასაც ვივლი, მთასაც ვივლი,
ისევ შენთან დავბრუნდები!
ჩამიხუტე გულში მაგრად,
ჩვენმა ლხინმა ჭირი სძლიოს,
რომ ვერც ზვავი და ვერც ქარი,
ვერასოდეს მოგვერიოს!

რად სწყრები?

რად სწყრები ჩემო ვარსკვლავო,
ცრემლს რად არ მამრობ თვალზედა,
სასონარკვეთილს მუქარით
რად მელობები გზაზედა?
სად მალავ უფლის სიკეთეს,
ტვირთს რად მიმიძიმებ მხარზედა?
ყველგან იარა მეტყობა,
ნატანჯ რბილზე და ძვალზედა!
ვერ ვპოვე ჩემი ადგილი,
კვლავ ვსახლობ ცივსა ქვაზედა;
ხელის აქნევა მაკლია,
ჩიტივით ვზივარ ნარზედა...
ნეტავ, რად ამითვალწუნე,
ან მომიძულე რაზედა?
წისქვილის ქვალა დაგირჩა,
დამიტრიალო თავზედა...
თუ ჩემი გქვია – დავზავდეთ,
ხელი აიღე ავზედა,
რომ ერთხელ მაინც მამღერო
ჩემსავე გულისხმაზედა!

ვიგაზაფხული!

ვიგაზაფხულე!
ვიზაფხულე!.. და ახლა უკვე
ეს შემოდგომაც ამიცივდა, –
ზამთრის პირია,
აღარ მაკვირვებს, ყვითელ ფოთლებს
რად ეჩქარებათ,
ანდა ხეები გაშიშვლებას
რატომ სტირიან...
გული შემიკრთა,
საგულეში ველარ ისვენებს,
სუსხიან ქარებს
მშვიდად როგორ დაველოდები?
ნაღველი მოაქვს ყოველი დღის
ახლად თენებას,
ნეტარ სამზეოს უნებლიეთ
ვთმობ და ვშორდები!
ბედს რომ გავუნყრე,
საამისოდ არ მაქვს მიზეზი,
გზაგასაყარიც ახლოა და
უტყვად ვნებდები,
ოლონდ სიმნარეს ნუ ნახავენ
თვალები ჩემი,
ყველას სანაცვლოდ,
თვით სიკვდილსაც,
და ა ვ უ დ უ მ დ ე ბ ი!

ბენვის ხიდი

შუა ბენვის ხიდზე ვდგავარ,
თავს დავალწევ როდის?
განცდა უცხო, შიშისფერი,
თავისთავად მოდის!
როგორ ლელავს?! ამღვრეული
ტალლა ტალლას უსწრებს,
ვაჰ, თუ ბედმა ისწრაფოს და
ხიდი ჩატყდეს უცებ?!
დაბრუნებას ვერ გავბედავ,
ზვირთი ზვირთზე დარბის,
არემარე ოხვრით სუნთქავს,
გულს დალი აქვს დარდის...
წინ გზა – ძნელი მელოდება,
თვალი აღარ მიჭრის,
რა დღე ვნახე, სავაგლახო,
გახსენებაც მიჭირს!
ახლა ხელჯოხს ვებჯინები,
ნელ ნაბიჯებს ვითვლი,
არ ღირს ფეხის აჩქარება,
სანამ ამ ხიდს ვივლი...
გაღმა ნაპირს შორით ვუმზერ,
(გულს სულ კვნესად სჭირდა!)
ვფიქრობ, ნეტავ, ხიდზე გავლა
ღირდა თუ არ ღირდა?

თუ წავალ...

თუ წავალ, ერთი რამ მინდა, რომ გახსოვდეს,
ვერაფერს უშველი ან უკვე დაკარგულს!
კვლავ შენთან მიგულები, გულს დარდს ნუ მიაჩვევ,
მერცხლებად მოვყვები ყოველ პირგაზაფხულს.

ან იქნებ, იების სურნელით დაგათრო,
მდელოზე მოსული ფეხით არ გამთელო,
უცხოდ არ მეჩვენო, თუ შემოგლიმილო,
იქნება მაგ გულის იარა გამთელო!

ან იქნებ, ენძელად მოვედო ველ-მინდვრებს,
ამ დროს ხომ ზამთარი თავისით მთავრდება,
შენს დარდს და ცრემლებსაც ნარჩენ თოვლს გავატან,
შემხედავ და მაგ გულს კვლავ გაეხარდება!

ან იქნებ, ღრუბლებით, მწველი მზე გიჩრდილო
და წვიმის წვეთებით ღანწები გისველო,
მთვარეს სხივს მოვტაცებ, ბნელ ღამეს აგინთებ,
უჩემო მარტოსულს რაღაცით გიშველო...

თუ წავალ, გჯეროდეს, კვლავ შენზე ვილოცებ,
ასი წლის შემდეგაც შენ დაგელოდები,
მინდა, რომ გახსოვდე ოცი წლის გოგონად,
მე ისევ ვიცოცხლებ... თუ მოგაგონდები...

გაფრინდა...

გაფრინდა ჩემი ახალგაზრდობა,
სევდიან დღეთა რიგი აება,
როგორი ხარბი ვყოფილვარ თურმე?!
ერთი სიცოცხლე მეცოტავება!

ბევრი გზა-შარა მოვლალე ტანჯვით,
აღმართ-დაღმართიც ბევრი ვიარე,
ცხოვრებამ თუ რამ მავნო, მატკინა,
მაინც ვაჯობე დარდს და იარებს.

ახლა წლებისგან ნაწრთობი გული,
თითქოს სამყაროს გულის ტოლია,
მივდივარ, ჰოი, რა დრო გასულა?!
ხვალის განცდებმა ამიყოლია..

სულ ბოლო ხმაზე ვყვირი, გავკივი,
თითქოს-და თავზე ხელი ავიღე,
როგორ არ მინდა სიბერე ახლა,
როცა ყველაფრის გემო გავიგე!..

ყოველ წამს სულის კვნესებით ვითვლი,
დრო სადღა დამჩნა, ოხერტიალი,
ცოტა თუ იყო, მაინც ხომ ღირდა
სიცოცხლის დღეთა ორომტრიალი?!

თუ სვალის რწმენა შეგპრჩა

გაოგნებული
იდუმალებით,
ვუმზერ სამყაროს
ფართე თვალებით!

სასწაულს კვლავაც,
მრავალს მპირდება,
თუ კიდევ რამე
გამიკვირდება?!

ზღვართ, ნაშლილით,
ტყუილ-მართალის,
ოქროს სასწორზე
დეეს სამართალი.

თუკი სიზუსტით
არ იწონება,
შედეგი როგორ
მოგვეწონება?

გაცრუვდა ხალხის
კეთილი ნება,
ბატონ-პატრონმა
არა ინება!

ძალით სიყრუე
საძრახისია,

სიხარბე, განა,
საკადრისია?

ვინც უღმერთოა,
ცოდვაც მისია,
ჭირის დამტეხი
გმობის ღირსია!

კაცს აღარა აქვს
კაცის ატანა,
უკვე გაძნელდა
თავის გატანა...

თუ ხვალის რწმენა
შეგვრჩა მცირედი,
მაშინ, ჯერ კიდევ,
არის იმედი!

შემომხედი!

შემომხედე, ჩემს სახეზე,
წლების მძიმე კვალია,
გულის დარდი, საფიქრალი,
დრომ ვერასგზით დალია!
ყველაფერი, რაც გადამხდა,
ბედისწერის ბრალია,
მაგრამ შენ რომ გვერდით მყავდი,
ეს მშველოდა ძალიან!

რას გაუგებ...

რას გაუგებ წუთისოფლის ორომტრიალს,
ღმერთმა იცის, სად ჩატყდება ხიდი;
თვით სიცოცხლეც არაფერი არ ყოფილა,
ზოგჯერ ისე უკვალოდაც მიდის...

სანამ ვცოცხლობთ, სანამ პირში სული გვიდგას,
ერთმანეთი ჩავიხუტოთ გულში;
მოძმისათვის სიკეთე და მადლი ვთესოთ,
უფლის რწმენა განვიმტკიცოთ სულში!

გადავავსოთ სულ პირამდე სასმისები,
ყველა დარდი ავაღვენოთ ნისლებს;
მტერს რომ უნდა, ისე კი არ გაგვიმარჯოს,
ჩვენ რომ გვინდა – აი, სწორედ ისე!

სანყალი კაცი

სანყალი კაცი, ამქვეყნად,
სულ გამოზდა ბედის გ ა ნ ა ჩ ე ნ ს,
მუდამ სიბრაზით სწყევლიდა
თავსა – ღვთისაგან გ ა ნ ა ჩ ე ნ ს.
არ ჰქონდა მცირე სახსარიც,
ბოლო პერანგსაც ი ხ დ ი დ ა,
მაინც, სინდისის მეხოტბე,
ვალს ვალის დროზე ი ხ დ ი დ ა!

დაბრუნდი!

ნეტავი გული რად ტირის,
რად კვნესის ან რად ოხრავს?
სახნის ფერი აქვს ჟანგის,
ვინ დასთესს ან ვინ მოხნავს?

კერიას მოსწყდნენ შვილები,
ბუხარში ცეცხლი ჩაქრა,
ნუთუ საშველი აღარ გვაქვს,
ბოლო იმედიც გაქრა?

სამშობლო – ჩემი მშობელი,
მშობელი ნინის ... გიგის,
კალთით – შეილჩამობერტყილით,
უფსკრულისაკენ მიდის!

ჰეი, ქართველნო, სად ხიზნობთ,
გმინვა არ გესმით მშობლის?
მოვიდა, მოშინაურდა,
გადამთიელი გვჯობნის!

დაცარიელდა მამული,
მტრებთან ამაოდ ომობს,
დაბრუნდით, ერთად ვიცხოვროთ,
როგორც ქვეყანა ცხოვრობს...

დაბრუნდით!
ვიდრე დრო არის,
ვიდრე არა არის გვიან!
ვიდრე დავითის სამშობლოს,
ნადავითარი ჰქვია...

მტკივნა ჩემი თხილი გუდა...

იმ ძველ სახლ-კარს, სადაც ჩემი
ყრმობის კვალი ატყვია,
მშვიდად ველარ ვეფერები,
გული მიგავეს ნატყვიარს.

დანგრეული ღობეები,
მზით დამწვარი ფარდები,
რა დარდები შემოგანწვა,
გულო, როგორ თავდები?!

თვალი ცრემლით ამოივსო,
აქ სიმშვიდეს ვერ შეძლებს,
გრძნობს წარსულის ანაბეჭდებს
ბზარგაჩენილ კედლებზე.

ვხედავ, ხელი მოჰკლებია,
ნუგეშიც ვერ ვუთხარი,
ანდა რა სანუგეშოა
ცეცხლჩამქრალი ბუხარი?

ხილით სავსე კაბის კალთა,
როგორ მომნატრებია?!
უი, შენ შემოგვევლო! –
მეგებება ბებია.

პაპამ წელზე შემომხვია
დაკოჟირილი ხელები,
მის თვალბში, სიყვარულის,
კრთიან ცისარტყელები.

ხვეულ თმებზე მეფერება,
ღიმილით და ალერსით,

ცივი წყალი დამისხიო! –
ისევ მამის ხმა მესმის.

გაძლიერდი, გამიმრავლდი,
აგრემც გენაცვალე! –
მლოცავს დედა დიდი გულით,
ცრემლჩამდგარი თვალებით.

ისევ ნატრობს ყრმობის ხანა,
ცეცხლდანთებულ კერიას,
ამ სითბოზე უკეთესი
ქვეყნად არაფერია!

მტკივა ჩემი თბილი ბუდე,
გული ცეცხლში იწვება,
ასე როგორ მივატოვეთ,
თავის გოგო-ბიჭებმა?!

დგას მონყენით, მომლოდინე,
თითქოს ღონემიხდილი,
წუხს, რომ ბევრჯერ ცრემლ-გოდებით
გააცილა სიკვდილი.

გატეხილი ღამეები
სიზმრებზე თქრებიან,
მანც სჯერა, ის დღეები
ისევ დაბრუნდებიან.

მითხარ, აბა, ღმერთო ჩემო,
სხვა რა უნდა ვინატრო?
რა მოხდება, თუნდაც წამით,
გამიახლო ძველი დრო?!

აპრილის სუნთქვა

შემოაღწია დარაბებში
აპრილის სუნთქვამ
და გულგამთბარი დედამიწის
სურნელი მამცნო.
როგორ გავლალდი?!
ირგვლივ ისევ გაზაფხულია, –
ძარღვებში სისხლი
ძველებურად მოსჩქებს და ანცობს!
შენ კვლავ ჩემთან ხარ –
ნაზამთრალი სულის მეოხე,
ახლა სითბო და ყურადღება
უფრო მჭირდება!
ხელს ნუ გამიშვებ,
მიერთგულე ბოლო წუთამდე,
თორემ უშენოდ,
სიკვდილიც კი გამიჭირდება!

რა დრო გასულა?!

უცვლელი შერჩა დრო-ჟამს,
ჩვენი ერთობის ხიბლი,
რა დრო გასულა, ხედავ?
წლებს სიამაყით ვითვლით.

დღეს... ვერაფერი შეცვლის
შენი თვალების სითბოს,
ჰო, შეგეჩვიე ისე,
დამვიწყებხარ თითქოს...

მიხვდება?

უხვად ვარიგებ სიკეთეს,
ვნანობ, თუ ოდეს შემშლია,
რატომ არასდროს ვმარცხდები,
მტერი დღედაღამ ეჭვშია.

სანამ მიწაზე ვხობავდი,
ვერც კი მამჩნევდა თუ ვიყავ,
ფეხზე რომ წამოვიმართე,
მერე სრულიად გამრიცხა.

მაინც არა მყავს მიზანში,
მინდა, თვითონაც იცოდეს,
იცოცხლოს, მე რას დამაკლებს?
ჩემი ლაღობით იწვოდეს!

მისი სამტეროდ ნაფიქრი,
საპირისპიროდ მიხდება,
მე რომ კვლავ ჟინით ვხელდები,
ნეტავ თუ ოდეს მიხვდება?

უფალო, შენი მადლია!

უფალო, შენი მადლია,
მზით გათენება დღის,
გულს დარდი შემოეცლება,
ხედავს იმედის სხივს.
ვპურადობ, ჩემი მარჯვენა
სიკეთეს სთესს და მკის,
არ მტანჯავს სხვისი ლოდინი,
მყავდეს გამკვლევად გზის.
შური არ მინდა ვიძიო
ავის მნდომელი მტრის,
ვაი, რომ თვითონ მოკვდება,
ჩემსას თუ ნახავს ლხინს.
ნეტავი რისთვის ინამლავს,
ყოფას მშვიდსა და ტკბილს,
ჩემი სილალის შემყურე,
რატომ იკიდებს ქირს?!
უჯობს, რომ იყოს ალალი,
ნებით მორჩილი ღვთის,
ამბობენ, ვინც რას თესავსო,
ისევე იმასვე მკის.
ჰოდა, გაიგოს მავანმა,
შური სატანჯველს ჰგვრის,
ნუთუ იოლი ჰგონია
გმობა, განდგომა ღვთის?!

მითხარი!

გამიქრნენ მზიანი დღეები,
ცხოვრება წამებში გავიდა,
რამდენი ტკივილი მაგემა
და მაინც ვსურვილობ თავიდან...

მითხარი, რომ ისევ გიყვარვარ,
ჩემ გარდა არავინ არ გინდა,
მითხარი და ახალ სიცოცხლეს
დავიწყებ სწორედ ამ წამიდან!

ქვეყნის სიჭრელე

გარდასულ დრო-ჟამს აღარ მივტირი,
დღეს, მისხალ-მისხალ, სიკეთეს ვეძებ,
ბევრია გულქვა ადამიანი,
თუმცა ვერაფრით მიცვნია ბევრჯერ...

გამქრალა სანდო ძმა და მოკეთე,
მორჩილი სულის სათნოებისა,
ქუჩაში მარტოდ მოხეტიალეს,
წრფელი ღიმილი აღარ მეღირსა!

ვერ გამიგია ქვეყნის სიჭრელე,
გადაგვარების შიში მანვალებს,
დრომ მოიტანა ეს გულცივობა,
თუ ყველას გული ამოგვაცალეს?

სიყვარულის ანარეკლი

ახლა, მკათათვის თაკარა მზეა,
ისევ ამშვენებს ეზოს ვარდები,
მათი შეხებით გრძნობებარეულს,
კვლავ წარსულიდან მომენატრები.

სიცოცხლის ასე გაგიჟმაჟება,
იმ გაუხუნარ დღეებს აბრუნებს,
მახსოვს პირველი ამბორის გემო,
ვარდის სურნელით რომ გამაბრუე...

ბედნიერება სხვას რას ვუნოდო?
გული სიხარულს ზეცაში აჰყავს,
შენს სითბოსა და სიყვარულს ახლაც,
პირველი ვარდის სურნელი დაჰკრავს.

ალარ მადარდებს გზა, დარჩენილი,
უკვე გამოვცდით ბილიკს, ეკლიანს
და დღეს ვარსკვლავნი რომ კიაფობენ,
ეს სიყვარულის ანარეკლია!

გიორგი სააკაძე

*„თუ ვერ ვიგუებთ, ვერ შევიფერებთ,
კარგი შვილები რად გვებადება?
შვილის სიკარგე მშობელს შეჰპურდეს,
ნამდვილ მშობელსა ეს ეკადრება?!“*

ვაჟა-ფშაველა

ვეძებდი წარსულის სისხლიან ფურცლებზე,
შორიდან ჩაესმა მას ჩემი ძახილი,
ვიპოვე სამშობლოს ბედ-იღბლით ნატანჯი
და გულში დაჭრილი მტარვალის მახვილით.
ერთი დღეც არ ჰქონდა მშვიდი და ნეტარი,
სულიერ ტკივილებს გულდაგულ მალავდა
და რადგან ქვეყანას მტერთაგან უჭირდა,
უხმობდა მარტყოფი, ქსანი თუ მარაბდა...
ურიცხვი მოშურნის სამიზნედ ქცეულმა,
მამული დატოვა, სხვა გზა რომ ვერ ჰპოვა,
პატარა პაატა ჯალათებს მიჰგვარა,
ოღონდაც სამშობლოს დახსნის გზა ეპოვა.
ესეც არ ეკმარათ მტრის თვალით მომზირალთ,
მანც ბრალს სდებდნენ და ლალატში ამხელდნენ,
შეიკრნენ ბოროტი ზრახვებით სავსენი
და მისი მოსპობის სურვილით გახელდნენ.
ლალატი არა სთქვამთ, მტრობას ნუ აბრალებთ,
ცოდვების ტარება არ არის ადვილი!..
ის იყო მამულის ერთგული მსახური
და სხვაგან სამკვიდრო არ ჰქონდა ადვილი...
ბრძოლაში შეაცვდა პერანგი ჯაჭვისა
და ხმალი, ნატანჯი, იცოდეთ მისია,
ცოდვას ნუ დაიდებთ, ლალატს ნუ დასწამებთ,
გახსოვდეთ, ის მხოლოდ დიდების ღირსია!

წუთისოფლის ამაოება

რად მომეჭიდე გულზე ნალველო?
თითქოს საომრად დამიმარტოვე!
ახლა, ჰო!...მაგრამ მერე რაღა ვქნა,
ბოლო იმედიც თუ მიმატოვებს?

მთელმა სამყარომ ფერი იცვალა,
ცა, მოლუშული, ღრუბლებთან ომობს,
იქნებ ვერ ვხვდები, რომ თავგანწირვით,
ის, ნალვლიანი, ჩემს ბედზე გლოვობს?!

გზა გამიძნელდა, რძისფერ ნისლებში
შიში ძრწის – შიში დაღამებისა,
ახლა ჰო!.. მაგრამ მერე ვარ ცოდო,
კვლავ გათენება თუ არ მეღირსა...

ამ ფიქრით დაღლილს და ღონემიხდილს,
წამერთვა ძალი და სასოება,
დღეს გვიანია, თუმცა ვირწმუნე
ამ წუთისოფლის ამაოება!

და მაინც...

შენ აღარ გქვია ადამიანი,
ჭირში მყოფს ზურგი რომ შემაქციე
და ძმობა, წლების წრთობით ნამტკიცი,
არარაობად გადააქციე.
შენ აღარ გქვია ჩემი მოკეთე,
სითბოს ამაოდ ველოდებოდი,
მინას გართხმული არ შემიცოდე,
გეგონა ველარ წამოვდგებოდი...
და მაინც... შენთვის სიკეთე მინდა,
არ მაქვს სურვილი საქვეყნოდ განსჯის;
არ მემეტები, ადრე თუ გვიან,
უგულობისთვის ღმერთი რომ დაგსჯის!

ვაი, თუ...

ერთი დღე რაა, მაგრამ ის ერთიც,
უშენოდ თითქოს წელიწადია,
ჩავიკეტები საკუთარ თავთან
და აღარავინ აღარ მწადია.

ვეჭვობ უჩემო დღეზე, საათზე,
ვაი, თუ ვინმემ გადაგიბიროს
და მერე შენი დაკარგვის შიშმა,
თვალეებზე ცრემლის წყაროდ იდინოს?!

ოშკი – ჩვენი სულის მზე!

ოშკი – ჩვენი სულის მზე,
დგას მონყენით, ეული,
კედლებდაბზარული და
გუმბათჩამონგრეული.
ფრესკებსა და ჩუქურთმებს
დრო სიცოცხლეს აცლიდა,
აქ წმინდანთა თვალები
გვიმზერს ყველა სარკმლიდან...
კვლავ ძარცვავენ უგულოდ,
ურჯულოთა ხელები,
ყველა გონს მოეგება,
ჩვენ თუ შევემველებით.
ჰეი, სად ხართ ქართველნო!
მტრებთან ვინლა იომებს?
ვუხმოთ გადარჩენისთვის
ტაოს ბაგრატიონებს!
თორემ გადამთიელი
ტყვიას გულში გვიმიზნებს,
ჩქარა, ვიდრე ფეხზე დგას
ოშკი – ჩვენი სულის მზე!

არ მიდარდო!

მალე გაავდება ამინდი და
ღრუბლებს წამოისხამს მთები,
მე ხომ არასოდეს მეშინია,
შენი ჩახუტებით ვთბები!
ასე მთელ სიცოცხლეს მილამაზებ,
დღეებს მიფერადებ როგორ?!
შენც რა ბედნიერი გეგულება
შენი ნებიერა „გოგო“...
გული მეკუმშება დარდისაგან,
ზეცა სულ აღმასებს არ ჰყრის,
ნუთუ მალე მოვა დასასრული,
ბედი ერთმანეთს რომ გაგვყრის?
მე ვერ შეველევი შენს სიცოცხლეს,
არ მსურს გლოვის რეკდეს ზარი,
ოღონდ შენ გიგულო ცოცხალი და
მიჯობს, რომ მე გყავდე მკვდარი!
შენ კი... არ მიდარდო, გეხვეწები,
ვაჟკაცს არ უხდება გლოვა.
ლოცვად – შვილებისთვის დავბრუნდები,
შენთვის – მხოლოდ სიზმრად მოვალ!

ვერ მოვბრუნდები!

ნიაფი კრთება,
შემოდგომის სიყვითლე მთრგუნავს,
გავრბივარ,
თითქოს მენწვიან ავი მდევრები,
ზამთრის მოსვლამდე ვერ დავიცდი,
შენ იცი, რატომ,
მეც ბოლო ფოთოლს შეშლილივით
ავედევენები...
წავალ, გავქრები
უსიტყვოდ და უმისამართოდ,
მინდა ცხრა ზღვას და
ცხრა მთას იქით გადავიხვეწო,
აზრი არა აქვს ჩემს დარჩენას,
გაცივდა გული,
ვერ მოვბრუნდები,
არ მელოდო
და არ მეხვეწო!

ხელახლა ველარ გავიმეორებ!

მიდიან წლები, თითქოს არც მჯერა,
სიცოცხლის წყარო – როგორ ვმცირდები?!
ყოველი ნუთი მინდა დავზოგო,
ვიცი, რომ შვილებს ისევ ვჭირდები...

სიზმარს ვადარებ, როცა შევხვარი,
ლალად გაზრდილებს კალთა-უბეში,
ეს არის ჩემთვის მთელი სამყარო,
ბედნიერება, ხსნა და ნუგეში!

მიდიან წლები, შრომით მოღლილი,
ნაჯაფარ მხრებზე მანევს სიმძიმე,
გულს ბევრი სურდა, თითქოს შევძელი,
დღედაღამ ოფლის წვიმად ვინვიმე.

ახლა თვალს ვავლებ განვლილ ცხოვრებას,
კიდევ რომ იყოს შანსი მეორე,
ისე დამცალა ერთმა სიცოცხლემ,
ხელახლა ველარ გავიმეორებ!

დრო იყო...

დრო იყო, მომდევნა
მუხლი და სიმარდე,
ბილიკებს ვთელავდი
ტყიანს და გაუვალს,
რა უცებ მოსულა
ოხერი სიბერე
და ვიცი, მის ბრჭყალებს
ვერსაით წაფუვალ.
არადა, რა მტკიცედ
მჯეროდა ყოველთვის,
წლები ჩემს ნაქცევას
ვერასდროს შესძლებდა,
დღედაღამ ვიშრომე,
გული არ ითმენდა,
მიქებდნენ მარჯვენას,
უქმად რომ ვერ ძლებდა.
მადლი და სიკეთე
სიუხვით ვარიგე,
დღეს მიკვირს, ეს ძალა
ნეტავი სად მქონდა?
მოსულა!.. და ვიცი
ვერ დავემალე, ვი,
ვხედავ, რომ სიბერე
მიყურებს ახლოდან...

მიყვარხარ!

მიყვარხარ, მთელი სამყარო
მილიმის მზისა ფერადა,
სანუთრო, ტკივილიანი,
შენით გამხდარა მღერადა!

სულ მუხლის ჩოქვით მოვივლი
გზებსა – სავალსა ძნელადა,
ოლონდ უფალმა ბედს მნიოს,
მაგ გულის დასაძლევადა...

არ ბეკადრება!

ჩამოძონძილი, სხვების ამარა,
უსახლკარო და ულუკმაპურო,
ღმერთო, რა დიდი გამძლეობაა,
ქუჩაში ამდენ უძღურს უყურო?!

არ შემიძლია გულგრილად ჩავლა,
გამონვდილ ხელებს ვუთხრა უარი,
თუ გააჩინე, მაშინ შენ გარდა,
ღმერთო, პატრონი აბა ვინ არი?

მოძმის ტკივილი თუ არ გვანუხებს,
მოგვეკითხება ადრე თუ გვიან,
არ გეკადრება, სამშობლოვ ჩემო,
ღვთისმშობლის წილი ქვეყანა გქვია!

მტკივა სიცოცხლე!

მტკივა სიცოცხლე!
მომიხურეთ ჩქარა დარაბა,
არ მსურს, მიმქრალი სანთელივით
უმწეოდ ვენტო!
ერთხელ დაჭრილმა გულმა მერე
ვერ გაიხარა,
ჰოი, რამდენი მიწვალია?!
მიშველე, ღმერთო!
მტკივა სიცოცხლე!
აღარ მინდა დაღლილი თვალით,
ისევ ვუყურო ცოდვიან და
შეშლილ სამყაროს,
ერთი შიში მაქვს, როგორ შევძლებ
ღონემიხდილი,
ნატანჯი სული და სხეული
ერთურთს გავყარო?!
მტკივა სიცოცხლე!
გამქრალია ყველა სურვილი,
გულს რომ აშფოთებს –
შემოდგომის ცივი ქარია,
სევდისფერ ლანდებს აედევნა
ჩემი აჩრდილი
და რაც აქამდე მიხაროდა –
არ მიხარია!
მტკივა სიცოცხლე!
ბრძოლის ძალა გამომელია,
სულის სიღრმეში ჩაკირულიც
ველარ ნავშალე,
ქანცგანყვეტილი შენ მოგენდე,

უფალო ჩემო!
გული ამიტომ სხვა იმედით
გადაგიშალე!..
მტკივა სიცოცხლე!
ახლა უკვე ყოველი ნამი,
უძილო ღამის თანამდევი
დიდი დარდია,
წამგლიჯეს გული, დააბნელეს
ჩემი სამზეო,
ელდის ცემისგან განგმირული
პირქვე აგდია.
მტკივა სიცოცხლე!
დრო მოსულა გარდაცვალების
და ახლა, მხოლოდ, შეწყალება
უნდა ვინატრო,
შენ იცი, ღმერთო, რაც აქ ყოფნით
დავიმსახურე
იქნებ მართალთა სამყოფელში
დ ა მ ა ბ ი ნ ა დ რ ო...

მაგონდება...

მაგონდება ის დღეები,
გეძახი და გნატრობ,
მხოლოდ დარდით სავსე გული,
დამრჩენია მარტო.
ნეტავ მოხდეს სასწაული,
დამიბრუნდე ისევ,
მაშინ ზეცაც გადაიყრის
ჯავრმორეულ ნისლებს.
ნაცნობ ჰანგებს შემოსძახებს
მტრედისფერი დილა,
სიხარული, გულის კარებს,
შემომიხსნის ფრთხილად.
დარდს და ნაღველს შემოიცლის
სული, მგლოვიარე
და ლამის გზას გამინათებს,
პირმცინარი მთვარე.
იმ ძველ ბილიკს გამაყოლებს,
შემახვედრებს შენთან,
გული ახლაც სიყვარულის
მოლოდინით ფეთქავს...
შენს ღიმილს და გულისძგერას,
კვლავ ავუნთებ სანთელს,
ჩუმად მოგეფერები და
ჩუმად გეტყვი სათქმელს.
მოგიყვები ნაოცნებარს
და ნაფიქრალს რამდენს?!
კვლავ მზის სხივი გააბრწყინებს
ჩემი სულის სარკმელს...

ჩემს თავსა ვტირი!

შენ რომ არ გითხრა, ვის ვუთხრა,
ან ვის შევჩივლო უფალო?
ამ მოკლე წუთისოფელში
ნიადაგ ვჭირისუფალობ!

დრო დამნატრულდა სალხინო,
დღე დღეს მიჰყვება ერთფერი,
ვიცი არ უნდა გყვედრიდე
და არც წუნწუნი შემფერის.

მაგრამ გულს მიკლავს ყოველი,
ქვეყანას თალხი აცვია,
ამდენმა ხვენწა-მუდარამ
ქადაგად გადამაქცია.

იქნებ წყალობა მომმადლო,
სწორი გზა გამოაჩინო,
გულისფანცქალით შეგყურებ,
რომ ხიფათს გადამარჩინო!

ჩემს დღეში განა ცოტაა,
ბედისწერისგან გმობილი?!
მე როგორ ვუჭირისუფლო?
ჩემ თავსა ვტირი ცოდვილი!

მყინვარწვერს

1947 წელს, ცნობილი ალპინისტის, ლევან სუჯაშვილის მიერ, მყინვარწვერის ცი-
ცაბო კალთაზე, პირველად იქნა შემჩნეული ბეთლემის გამოქვაბულიდან ჩამოშვე-
ბული ჯაჭვი. თვითონ გამოქვაბული დაახლოებით 3800 მეტრის სიმაღლეზე 80
მეტრიანი კლდოვანი კედლის შიგნით მდებარეობს. „ქართლის ცხოვრების“ მიხედ-
ვით, იგი წარმოადგენდა საეკლესიო სინმინდეების და განძის საცავს, სადაც ბერე-
ბი ჯაჭვის კიბეებით ადიოდნენ. ამ ჯაჭვის შესახებ ილია ჭავჭავაძე მოგვითხრობს
თავის პოემა „განდეგილში“.

ზეცას თავმიბჯენილო,
თეთრ ქუდნაბადიანო!
მთაო, თოვლს და სიცივეს
ნუთუ შენც დარდიანობ?
ხან რომ გაბობოქრდები,
უფლის რისხვა მგონია,
საქმეს ნუ იქმ საავოს,
შენ ეს ბედი გქონია!
იცი, როგორ გიხდება,
თოვლის თეთრი მანტია?
მზის სხივების ელვარე
სისპეტაკე გარტყია!
ნეტავ რა გაქვს სადარდო,
რისთვის არ მეუბნები?
ცასთან ისე ახლოს ხარ,
უფალს ესაუბრები...
ხან სურვილი მიჩნდება,
ჯაჭვის კიბით გეახლო,
ღმერთთან სიახლოვისთვის
შენს კალთებქვეშ ვისახლო.
თუ ვერ მოგწვდი მიუვალს,
ვერ ჩავიცხრე ნყურვილი,
თვით თერგს გამოატანე
უფლის ყველა სურვილი!

თვალს და გულს უხარია,
შენს ყურებას სხვა რა სჯობს?
დგახარ მუდამ ფხიზლად და
ჩემ სამშობლოს სდარაჯობ!

სიშორე

ვერ ვეგუები შენთან სიშორეს,
თვალი ძილს ახლოს ვეღარ იკარებს.
ათასჯერ ჩემს თავს შევეკითხები,
ასე უაზროდ რად შეგიყვარე?
ცაზე მნათობნი აღლუმს მართავენ,
ღრუბლის აჩრდილებს ჩემთვის იცლიან,
მაგრამ სადღაა ძილი და შვება?
მე მარტოობა არ შემიძლია!
მთელი სამყარო რომ თვალწინ მედგას,
სიცარიელეს ვერაფრით შევლის,
სანამ არ მოხვალ, რა დამამშვიდებს?
თეთრ ღამეებთან ჭიდილიც მელის!
დიდი ხნით არსად გადამეკარგო,
ნუ მომიკვეთავ გზას სასიცოცხლოს,
მიდიხარ – ჩემი გულიც თან მიგაქვს,
ჰოდა, უგულოდ როგორ ვიცოცხლო?

მაივადეთ!

წართმეულს და უცხო ტომის სათარეშოს,
მე ჩემს ბედკრულ საქართველოს ვტირი,
დღეს თუ ველარ დავიხსენით ბრჭყალებისგან,
ხვალ იქნება სიცოცხლეზე ძვირი!
მავთულხლართებს გამოღმა და გაღმა მხარეს,
ძმა ძმას სალამს ველარ აძლევს ღვთიანს,
მერე, ალბათ, უკვე ფასი არ ექნება
სინანულს და გაღვიძებას გვიანს.
დღესაც ისევ ყურში მესმის განწირული
მოთქმა – აკვნად მწოლიარე ჩვილის,
მებრალემა დედა – შავით დათალხული,
საფლავიც რომ არ ეღირსა შვილის...
მწარე წარსულს ვეხები და ახლად ვკვდები,
კვლავ ძარღვებში მეყინება სისხლი,
როგორ მინდა ვნახო ჩემი საქართველო,
გულზე მწუხრის არ ეფინოს ნისლი...
ხსნა რა არის? – ერთი მიზნის მსახურება,
ხვალინდელ დღეს ეს გვაჩუქებს, მზიანს,
მოძალადე, შურისაგან თვალდათხრილი,
ველარასდროს მოგვაყენებს ზიანს!
მაიმედეთ, სანამ კიდევ ცოცხალი ვარ,
თორემ გულში საავბედოდ მცივა,
წართმეული საქართველოს ნანგრევებზე,
ნატყვიარი ქრილობები მტკივა!

ისე არ წავალ!

ისე არ წავალ ამ ქვეყნიდან
ჯაფით მოლლილი,
გადაუხდელი, უპასუხო
თან გამყვეს ვალი,
არც ისე წავალ, საკუთარი
უსუსურობით,
რომ ამქვეყნიურ სილაღეზე
მრჩებოდეს თვალი.
სანამ ვიქნები იმ ცხოვრებით
უნდა ვიცხოვრო,
ბოლოსკენ მქონდეს დასაკვეხნი
ჩემი ბილიკი,
რომ სიამაყით მიხსენებდეს
ყველა მოკეთე,
მტერმაც ვერ შეძლოს უსაბაბო
ჭორი, ქილიკი.
ვინც ამ სურვილით გამოივლის
თავის გზა-სავალს,
(უფალიც აღარ დააყოვნებს)
სულით ცხონდება,
სხვა რალა არის საიმქვეყნო
ხსნა და იმედი,
თუ სააქაოს ყველას ცრემლით
მ ო ა გ ო ნ დ ე ბ ა?

მე ჩემი გზა მაქვს!

მე ჩემი გზა მაქვს, ჰოდა, გამიშვით!
ნინ ნუ მიდგებით, როგორც პატარას.
გადავიღალე, დამცვივდა მხრები
და ველარ შევძლებ მეტის ატანას.
მთელი ცხოვრება უღელში ვგმინავ,
არ მიძებნია გზა საიოლო;
ახლა თუ ვცდილობ თავის დაღწევას,
მსურს – ყველაფერი გავიიოლო!
ოღონდ ვერ დამღლის ხვეწნა-მუდარა,
მუდამ შევბედო ღმერთს სამონყალო,
თუ ნავალ, ვფიცავ, გულს აქ დავტოვებ,
რომ კვლავ შვილებზე ლოცვით მოვღალო!

არც არად მიღირს...

სიმღერა

არც არად მიღირს სიცოცხლე,
შენ თუ გულს აღარ მიჩვენებ,
არცა ისეთი სიკვდილი,
მკვდარსაც თუ არ გამიხსენებ...
თუ შავსაც მალე გაიხდი,
თავს არ მაიდებ ლეჩაქსა,
სჯობს ყვავ-ყორნებმა გამგლიჯონ,
საფლავმც არ მქონდეს ბეჩავსა!

სევდიანი სიშორე

მივუყვები ნაცნობ ქუჩას დარდიანი,
იქნებ სადმე გზაში შემომეფეთო,
მაგრამ, ალბათ, ძველებურად გამიწყვები,
ვერც გავბედავ, კვლავ თვალებში შეგხედო?!

წარსულს ტანჯვით გავატანე ყველა დარდი,
შენზე ფიქრებს ვერა და ვერ ვიშორებ,
ისევ მახსოვს მაგ ბაგეთა სურნელება
და სულს მაცლის სევდიანი სიშორე...

ვცდილობ, ცრემლი სინანულის არ გაჩვენო,
დაგკარგე და დაბნეული ვტრიალებ,
ეს რა მეხად და მუქარად დაიქუხე
და ცხოვრება როგორ გამიტიალე?!

ნუ იღარდებ!

ნუ იღარდებ, გაზაფხული
ისევ გაიკვირტება,
ნუშებს, თეთრად გადაპენტილს
დრო რომ აუხირდება,
შენს ფეხებქვეშ მიმოაფენს,
ქარს რა გაუჭირდება?!
ჩემს სურნელსაც გაგიახლებს
და ნუ გაგიკვირდება...
მარტო სიყვარული არა,
ერთმანეთიც გვჭირდება!

მიყვარხარ, მამი!

ეს ლექსი ჩემი ერთ-ერთი მკითხველის თხოვნით დაეწერე, რომელსაც მეუღლე დაეღუპა, დარჩა სამი მცირეწლოვანი შვილი და ახლა მხოლოდ მამას შეჰყურებს იმედის თვალით...

მიყვარხარ მამი! ამ სიყვარულით
მთელი სამყარო ჩემი მგონია,
ეს არის გრძნობა, ყველაზე წმინდა,
თუკი რამ უფალს მოუგონია.

შენი ღიმილი და შენი სიტბო,
მინდა არასდროს არ დამელიოს,
ძალუმად ძგერდეს მაგ მკერდში გული
და წლების ჯარი ვერ მოგერიოს.

დღეს სხვანაირად მჭირდები, იცი,
ხვალის გზა ჩემთვის უფრო ძნელია,
შენა ხარ ჩემი ციხე-სიმაგრე,
რადგან მე ძალა გამომელია...

გულგაყოფილი მაინც წინ ვილტვი,
ეს ბედთან ბრძოლის მწარე ჟინია,
დიდხანს იცოცხლე იმედო ჩემო,
შენ რომ გვერდით ხარ – არ მეშინია!

შენ, ჩემო ბედისწერაო

შენ, ჩემო ბედისწერაო,
სხვა გზა არ მრჩება, გნებდები,
კარგ ყოფას დანატრებული
თვალ და ხელ შუა ვბერდები.

მოვლალე შენთან ჭიდილში
ყრმობა თუ ახალგაზრდობა,
წლები უეცრად გამიქრა,
დროს არ სცოდნია დანდობა!

მაგრამ რა უნდა მენატრა?
უხვად დავზარდე ჩვილები
და ახლა კვალში მიდგანან
შვილები, შვილიშვილები!

ჰოდა, არ გყვედრი სიავეს,
სანამ წუთებსაც ამითვლი,
იქამდე გულს ნუ ამომგლეჯ,
მერე? – ნყალობად ჩაგითვლი!

ბავშვობის მონატრება

ახლა ისევ ჩემს ბავშვობას ვუთვალთვალე,
დალღილ გულში სევდიანად აშლილს,
ნეტავ მართლა იმ ძველ დროში დამაბრუნა,
კაკლის ჩრდილში კვლავ გრძელ სუფრას გავშლით.

კიდევ კარგი, გონებიდან არ იშლება
ლალი წლების სანატრელი ეშხი,
ისევ მინდა ჩვენს წყაროზე, გემრიელი,
ცივი წყალი დავაგემო პეშვით.

თვალწინ მიდგას ჩემი სახლის კოხტა ეზო,
ჟრიაბული – აწყვეტილი ცამდის,
ცხელი პურის საოცარი სიყვარული,
დედის ხელის სურნელი რომ ასდის.

მენატრება მოფერება მშობლიური,
სინანულის უხვი ცრემლი დამდის,
დედის ირგვლივ შემომსხდარი ონავრები,
საამბონი იმ მთისა და ამ მთის.

ნეტავ ისევ მაყრუებდეს ლხინის ექო,
გოგო-ბიჭებს რომ გვიყვარდა მაშინ,
როგორ მახსოვს „ია, ვარდო და თამარო“,
ტკბილი ხმებით გატყორცნილი ცაში.

სხვა განცდით და სხვა სითბოთი რომ გვიყვარდა,
მე ის წლები მენატრება ისევ,
ათქვირებულ ატმის კვირტებს რომ ვმსგავსობდით,
დილის ცვარ-ნამს რომ ვძალავდით ნისლებს.

მე ზამთარიც მენატრება, უხვი თოვლით,
ბუხრის ცეცხლით ნაბოძები სითბო
და ბებიას გამოგონილ ზღაპრის ფონზე,
ცხელი ჩაის სურნელი და სიტკბო.

ეს სიტკბოა, ახლა ტკივილს რომ აყუჩებს,
იმ წლებიდან სხვა ნუგეში არ ჩანს,
გავლილია გასავლელი ბილიკები
და ვინ უწყის, რაოდენი დარჩა?

რა ვიცოდი თუ ბავშვობის ლაღი წლები,
ასე, ცრემლით მათირებდა მერე!
გაცვდა გული გარდასულის მონატრებით,
რომ გამიძლოს – სანთლის ძაფით ვკერე!

როცა...

როცა სულში შფოთიანი ქარია,
ვერ ერკვევი, ავდარი თუ დარია?
ახლომახლო შეუცნობი კვალია,
ვიღაც უცხომ მშვიდი ყოფა არია.
წლების მიღმა ჩამონგრევის ბზარია,
ხვალინდელი იმედები მცდარია,
სიხარული როცა არ გიხარია,
მაშინ გული სამუდამოდ მკვდარია!

გვეთვლილობა შემოდგომა

ცა ამღვრეულა, ამ ლურჯ საფირონს,
შავი ღრუბლებიც უხდება თითქოს,
დგას შემოდგომა მიმწუხრის ზღვართან,
ზამთარი ტახტის დათმობას ითხოვს.

მზე დარცხვენილი უმზერს თვალებში,
სხივს ველარ აწვდენს შეფენილ მაღლობს,
ველარ გაუთბობს გაღელილ გულმკერდს,
ივრის ზეგანს და ალაზნის დაბლობს.

ვაზი – მშვენება შემოდგომისა,
საუცხოოა, როგორც ორსული,
ჩვენი ღირსების შნო და დასტური,
გლექკაცის ოფლით ფესვებმორწყული.

ძარღვებში შფოთავს, დულს და ტრიალებს,
უფლის ხელდასმით აღზევებული,
მსურს ჩავისუნთქო ხარბად ჰაერი,
მისი სურნელით გაჯერებული.

შემოურიგა ბელლებს, სანნახლებს,
ღვთითკურთხეული კალთის სიუხვე,
გვემშვიდობება დღეს შემოდგომა
და ტოვებს იმედს, რომ კვლავ იუხვებს...

დედა

ლექსად არასდროს აღმიქვამს, რადგან უფრო ხშირად ვმღეროდი...

როგორ დაგვიშორდა გზები?!
ახლა უფრო მენატრები,
ახლა, ყოველ ღამე, ტკბილ სიზმრებში გხედავ...
ვიცი, გეძნელება მარტო,
ისევ ჩემს ბავშვობას ნატრობ,
ჩემო ლამაზო და საფიცარო დედა!

გული ისევ შენზე ფიქრობს,
დარდებს ვიმსუბუქებ თითქოს,
მიკვირს, როგორ უძლებ სიმარტოვეს ნეტავ?!
შენზე ფიქრი გულით დამაქვს,
მე სხვა საფიქრალი არ მაქვს,
ჩემო ლამაზო და საფიცარო დედა!

ნახველ, გამოგიტირა,
გულმა – შენმა მონამა,
სულში ზვაგი ჩამოწვა,
თვალი ცრემლმა მონამა...

მზესავით გაუხუნარი

რა შეაჩერებს ცრემლს, მონატრების,
მით უფრო, როცა გულიდან მოდის?!
ელოდე, თუკი იცი, რომ მოვა,
ელოდე, თუკი აზრი აქვს ლოდინს!

თუ ჭეშმარიტად ჩასახლდა გულში,
ცაზე ვარსკვლავის მონყვეტას შეძლებს,
უკან დარჩება ცხრა მთის სავალი,
გიპოვის, თუკი უშენოდ ვერ ძლებს!

პირველ სიყვარულს სხვა ეშხი ახლავს,
გული დაიპყროს – შესწევს უნარი;
ძალის სიჭარბით ფალავანია,
რჩება მზესავით გაუხუნარი!

უფალო, შენი იმედით დავალ,
ურიცხვი მადლის უხვად გ ა მ ლ ე ბ ო,
სიცოცხლის ტკბილო დაგვირგვინებავ,
მერე სამოთხის კარის გ ა მ ლ ე ბ ო!

არსად არ ნახვიდი!

არსად არ ნახვიდე,
სულ მინდა გიყურო,
ხომ ხედავ, რარიგ მსურს
მაგ თვალთა ფერება,
ოლონდაც ნუ მეტყვი,
მოსულა ასაკი
და ახლა ეს ქცევა
არ შემეფერება...

შეეხარი ყოველ წამს
და ყოველ ცისმარეს,
უშენოდ ერთი დღეც
არ მინდა სიცოცხლე.
მე გული ვაჩუქე
ჩვენს ლამაზ სიყვარულს
და ასე იქნება,
სადამდეც ვიცოცხლებ!

სულ არ მადარდებს სიფიცხე,
ჩემი მართალი სიტყვის,
გავა ხანი და უთუოდ,
დრო თავის სათქმელს იტყვის!

მე რომ გაზაფხული მიყვარს

მე რომ გაზაფხული მიყვარს,
სწორედ ისეთია ახლა,
ნუშის, ტყემლისა და ატმის
მძაფრი სურნელი რომ ახლავს.

ისევ გამახსენა ძველი,
რაც სულს დააჩნდა და ვერ ვთქვი,
ჰოდა, ამ გაზაფხულს უკვე,
ყველა ჩემ ნაფიქრალს ვეტყვი!

გულში გამიარა მძაფრად,
მისი გაღვიძება მეგრძნო,
იქნებ, მაიძულოს ისევ,
შენთან დაბრუნება შევძლო...

როცა გზები გაიღევა
და დადგება განაჩენი,
მხოლოდ ერთი სურვილი მაქვს –
სიკვდილს შევხვდე ღიმილმჩენი!

განა ასე ადვილია?!

ჩემი ქვეყნის სილამაზე,
მტრისთვის – თვალში მახვილია,
მოსვენებას რომ არ მადლევს,
წინაპართა ძახილია!
მთები, მხარგოლიათები,
ლურჯ ზეცამდე აჭრილია,
გული, სწორედ, ამ სიმდიდრის
სიყვარულით დაჭრილია,
სახლი, კარი, ეზო-ყურე
საფიცარი ადგილია,
სხვას დავეუთმოთ სათარეშოდ?
განა ასე ადვილია?!

თუ ქმარი გქვია – ცოლს გაუფრთხილდი,
ნუ გაუხუნებ ხვალის იმედებს,
უპირველესად, იგი დედაა
და სხვა დარდისთვის ნუ გაიმეტებ!

მზესთან გამასაუბრეთ!

სიყვარულით სიანცე
ვის არ გამოუცდია?
ტრფობის ეშმაკუნები
ასაკს აღარ უცდიან.
როცა სული შეიგრძნობს
გულის კარის გაღებას,
ვერვინ დაემალება
თავზე ხელის აღებას.
განა დასაძრახია?
ასე ბრძენსაც უვლია,
წლები როგორ მოთოკავს?
გული მაინც გულია!
ჰოდა, სიყვარულია
ფიანდაზს რომ გაგიგებს,
საამოს და სალხინოს,
დიდ ცათამბჯენს აგიგებს!
ვატყობ, ჩემი სიანცეც,
გულს გზა და კვალს აუბნევს,
ნუ ჩამკეტავთ დილეგში,
მზესთან გამასაუბრეთ!

ღრუბელო

ღრუბელო, მთებზე მავალო,
ვაჰმე, თუ ცუდი გნადია?!
რად არ გებრალვის გლეხკაცი, –
ვაზის ერთგული გადია?

შეხედე, მისი სიმდიდრე
სულ ორიოდე ადლია,
მწველი მზე ჩრდილად შეარგე,
სეტყვად ნუ მოხვალ, მადლია!

გლეხკაცს ნაჯაფარს, მოქანცულს,
კვალს ნუ დაამჩნევ სიმწრისას,
რომ ხელაღპყრობით გმადლობდეს
კურთხევას – ცის და მიწისას.

მერე კი, როცა ქვევრ – მარანს
ზვრების დოვლათი ეწვევა,
რაც რომ სიკეთე გაიღე,
სულ მადლად წამოგენევა!

სიკეთის ნერგი

მე იმ მუხის ჩრდილში ვზივარ,
პაპაჩემმა გზად რომ დარგო,
გამვლელსაც და გამომვლელსაც,
მზის საჩრდილად რომ მოარგო.

ვზივარ, ჩემს თავს ვეკითხები,
რას ფიქრობდა ნეტავ მაშინ,
როცა მუხა გაიზარდა
და ხედავდა ცამდე აშლილს?!

როცა წლები მოერია,
აღარც მუხლში ჰქონდა ძალა,
როცა მკლავი აღარ ჭრიდა
და სიბერე მოეძალა?!

თუმცა მისი გულის ფიქრებს
ჩემი გული გრძნობს და ამხელს,
რომ ამ მუხის სიძლიერე,
გააკვირვებს ყველა მნახველს.

დალოცავენ მის მარჯვენას,
ვინც ეს მუხა გაახარა,
პაპის საქმით იამაყებს
შვილიშვილი – თვალმახარა.

ყველა უნდა მადლს თესავდეს,
თვისი საქმით სხვასაც არგოს,
გაისარჯოს გულიანად
და სიკეთის ნერგი დარგოს!

მკლავ-მარჯვენით კურთხეული,
მუდამ თვალში ჰყავდეს უფალს,
საიქაო ცხონებისთვის,
ბევრს ეტყვიან ჭირისუფალს...

სული შფოთავს, როცა ზამთრის
სუსხიანი ქარი უტევს,
ვეკონები ტანბრგე მუხას,
პაპის ხელით ნასათუთევს.

მახსენდება მისი სიტბო,
დღენი შრომით რომ გალია,
სანამ მუხა იშრიალებს,
ჩემი პაპაც ცოცხალია!

ბედი – მე რომ მინდოდა

დავალ, დავეხეტები,
მარტო, დარდის ამარა,
სული ცისკენ იჩქარის,
ან შემრჩება, ან – არა...

აქეთ–იქით მახეთქებს
დღეთა ორომტრიალი.
ბედი – მე რომ მინდოდა,
არ დამზავდა, ტიალი...

ილია

რა მძიმე არის იმ დღის ხსენება,
როს წინამურთან მოკლეს ი ლ ი ა?!
მას შემდეგ, თითქოს, ჩემი ქვეყანა
შავი ძაძვებით შემოს – ი ლ ი ა...

სიმართლის ყველა გზა და ბილიკი
საშვილიშვილოდ დამენყრ – ი ლ ი ა,
არავინ არ სჩანს კვალის გამვლები,
როგორც ავლებდა სწორედ ი ლ ი ა!

ნეტავ, ქვეყანამ ბევრი გაზარდოს,
ვინც მამისა და დედის შვ – ი ლ ი ა,
მამულს, ენას და სარწმუნოებას
კვლავ ქომაგობდეს, როგორც ი ლ ი ა !

დავცოტავდით და მოვწყდით სამყაროს,
ყველა სარკმელი ჩაკეტ – ი ლ ი ა ,
ერის მოძღვარი გვინდა ისეთი,
როგორიც გვყავდა დიდი ი ლ ი ა!

დღეს ზღვარი, ქვეყნად ტყუილ-მართალის,
არვის ადარდებს, სულ ნაშლ – ი ლ ი ა,
ქართველებს ერთი ბრძენკაცი გვინდა,
ისეთი, როგორც გვყავდა ი ლ ი ა!

ბეულას

ყოველთვის გახსოვს, ვისი გორის ხარ,
სამშობლოსათვის იქცევი ნაცრად,
შენ სულში გიზის ეს სიყვარული
და სხვებისგანაც მოითხოვ მკაცრად.

გიყვარს ისეთი თავდავიწყებით,
სიცოცხლე, მუდამ, გიღირდა არც რად,
მე მიხარია, ჩემი რომ გქვია,
რომ დაიბადე გულიან კაცად!

გემრიელი ლუკმა

ამ წუთისოფელს შრომა ამშვენებს,
შთამომავალსაც ასე აპურებ,
მინა მოსავალს არ გაიმეტებს,
თუ თვით მინასაც ოფლს არ აპურებ.

მკლავით და მუხლით თუ არ ეცადე,
გზას, გასაკვალავს, ხავსი ედება,
სხვის ნაოფლარზე ლხინს ვერ გამართავ
და თუ გამართავ – არ შეგერგება!

თუ ჭეშმარიტი გზის ხარ მძებნელი,
სადაც საქმენი უხვად გელიან,
თვითონ იშოვი ლუკმას, რომელიც
ყველა ლუკმაზე გემრიელია!

მოვდიოდი...

მოვდიოდი, ვიჩქაროდი ნახვას,
შორიდანვე შეგასწარი თვალი,
დაგინახე ანგელოზის ფრთებით,
შვლის ნუკრივით მშიშარა და მფრთხალი.
დამილამდა, არსად ჩანდა მთვარე,
ვარსკვლავებიც გაფერმკრთალდნენ ცაზე,
მაგრამ ნყვდიადს სიყვარულით ვძლიე
და გიპოვე მაგ მთრთოლვარე ხმაზე.
ახლოს მოვედ, დაგიკოცნე ბაგე,
დავივიწყე, რაც გადაგვხდა გუშინ,
გადამრია მოფერებამ შენმა...
ბოლოს ჩუმად ჩაგეკარი გულში!

გული თბილია,
ცად გაჭრილია,
ყველას ამ გულით ვათბობ!
სულიც ტკბილია?
სულ ტყუილია!..
ერთ დროს უომრად დავთმობ!

მამის საფლავთან

რა საშინლად შემომესმა ზარის რეკვა?!
თითქოს, უკვე, ყველაფერი გათავდა!
ახლა, როგორც დამნაშავე, ისე ვდგავარ,
ყვავილებით მიმოქარგულ საფლავთან.

მიცქერიან და აფრქვევენ ისევ ალერსს,
ნაადრევად ბნელში მიმომქრალეები,
რამდენ დარდს და რამდენ ტკივილს მიახლებენ,
მშობლიური, შუქით სავსე თვალეები?!

ეს სურათი კვლავ მახსენებს ჩემს ბავშვობას,
ვხედავ მამას ფიქრიანს და უძილოს,
გულს მიკუმშავს გატეხილი ღამეები,
ღამეები – უღევი და უძირო.

ვერ ვუშველე, როცა ტკივილს გაურბოდა
და უმძიმდა შვებით თვალის გახელა,
ვერ შევძელი განაჩენთან გამკლავება
და ამ დარდმა, თითქმის, გამანახევრა.

ცარიელი სულით დავალ და დავეძებ,
მონატრება როგორ უნდა დავძლიო?
მტანჯავს მისი ავბედითი ბედისწერა,
ღამის ფიქრებს გული შემოვალაო!

სიყვარულის ზღაპარი

ჩაგეკარი სიმორცხვით,
როგორც მფრთხალი ბელურა,
ეგ ძლიერი მკლავები
ტანზე შემომებურა.

ისე თბილი მეჩვენა
შენი ხელისგულები;
წამში ერთად გავქვავდით
სუნთქვაგაპარულები...

სიყვარულის ზღაპარი,
მუდამ ასე იწყება,
იყო აღფრთოვანება,
იყო თავდავინწყება!

დრო ნუთს აღარ გვაცდიდა,
გვაჩქარებდა თავხედი,
ბედისწერის განგებით,
ჩვენც ერთ ნავში ჩავსხედით!

ისე ჩაცხრნენ ტალღები,
ვერაფერი გავიგეთ,
სალხინო და საბარტყო,
თბილი ბუდე ავიგეთ.

გამოვზარდეთ მერცხლები,
ლადი, ფრთაგაშლილები,
ჯერ ლამაზი შვილები,
მერე – შვილიშვილები!

სიყვარულის ზღაპარი,
დღესაც ასე გრძელდება,
ერთმანეთის იმედით,
გზა არასდროს ძნელდება!

გზა მიძნელდება...

გზა მიძნელდება,
უკვე ბნელდება,
მზარავს უკუნი ღამე,
მაჯა ნელდება,
შიში ხელდება,
ნუგემის არ ჩანს რამე...

დარდის ბრალია,
გული დალია,
ჭირი რამდენიც ვმალე,
რაც კი რამ იყო,
წლებმა წაიღო,
მეც გავფრინდები მალე!

რატომ მიძინვარებ ტკივილში?

ფეხდაფეხ დამდევე, როგორც მწვევარი,
რამდენჯერ უნდა შემოგჩივილო,
მთელი ცხოვრება ვერ მოგიცილეს,
რატომ მიძინვარებ ასე ტკივილში?!

ხან აღმართს მწიე უბედურება,
დაღმართზე წინაც გადამისწარი,
ფხიზელი თვალით ჩასაფრებულო,
ერთხელ გაქცევა ვერ დაგასწარი!

რა არ გადამხდა შენთან ჭიდილში?
აღმართ-დაღმართი ახლაც ბევრია,
მანც კლდესავით ურყევად ვდგავარ,
თუ კი სიბერე არ მომერია...

მოხველ, გაზაფხულო?

მოხველ, გაზაფხულო? – ო, როგორ გელოდი?!
ლოდინით კინალამ გული სულ გათავდა,
სუსტ მხრებზე მეყარა თოვლი და ნამქერი,
ზამთარი სუსხიან მეჯლისებს მართავდა.

მოწყენით გნატრობდი, სხვა ფიქრი მტანჯავდა,
ვშიშობდი სიშორეს და დღეებს ვითვლიდი,
მომავლის რწმენით და იმედით მაცოცხლე,
თორემ გზებს – უკვალავს, როგორღა ვივლიდი?

შემხედე, დღეს ისევ ლალი და მშვიდი ვარ,
შევხარი მზის სხივთა სითბოს და ნათებას,
ახალი სიცოცხლით ხმაურობ ძარღვებში
და დრო რას შემბედავს ასაკის მატებას?

მოხვედი? – გამშორდა შიში და სიცივე,
წლები თუ დამჯაბნის, როგორმე ავიტან,
შენ ასე მაღალე... და ამასობაში,
ცხოვრების ლელოსაც ბოლომდე გავიტან!

ალალი იყოს!

ჩამოვიღვენთე, როგორც სანთელი,
გულში დაისის ცეცხლი ანთია,
სიზმარშიც აღარ მსტუმრობს წარსული,
ძილგატეხილი ვხვდები განთიადს.

შენ ხარ მიზეზი ჩემი წამების,
უკვე აღარ ღირს თავის მართლება,
დაინგრა ის, რაც ვაშენეთ ერთად
და უფსკრულისკენ მიემართება...

მე ვაღიარებ ჩემს დამარცხებას,
(უძღურის ცოდვით ქვანიც ინვიან)
ხომ დაიჯერე, როგორ მიყვარდი,
დღესაც უშენოდ არ შემიძლია!

გაიგოს ყველამ, რა მკლავს, რას ვებრძვი,
უსუსურობის განცდა მანვალებს,
გული, რომელიც შენ გეკუთვნოდა,
შეუბრალებლად ამომაცალე...

ჰოდა, წაიღე! ალალი იყოს!
დარდი სნეულში ველარ ეტევა,
მერე რაა, თუ არ გაუფრთხილდი,
მე მაინც სხვისთვის არ მემეტება!

გამოვიდარე...

მზე თითქოს ჩაქრა უსასრულო
ცის კაბადონზე,
მთვარემ სამოსად შემოირტყა
შავი ღრუბლები,
არ ციმციმებენ ვარსკვლავები
უკიდებანოდ,
ალარ ჰყვავიან ქუჩის ბოლოს
ის ალუბლები.
მტვერი დაედო ნაფეხურებს,
დაიგვიანე,
გზა მობრუნების სამუდამოდ
დანიშლულია,
ნეტავ თუ ღირდა ის უაზრო
აკვიატება,
რომლის მიზეზით მომავალი
დაკარგულია?!
მორჩა, გათავდა! ალარ ვტირი,
არც შენ მეძებო,
ახლა წარსულზე გლოვისათვის
ალარ მცალია;
გამოვიდარე, თავი უნდა
გადავირჩინო,
რადგან სიცოცხლე მეტკბილება
ასე ძალიან!

საქართველო აღარ არის ჩემი!

საქართველო აღარ არის ჩემი,
ჭირი უკვე თავს ველარსად მაღავს,
წინაპართა სისხლით მორწყულ მიწას
ვიღაც უცხო უსირცხვილოდ მპარავს.

დაცოტავდა, ჯერ ისედაც მცირე,
როგორ შევძლო შეგუება ახლის?
აქ ყოველი წართმეული გოჯი
გულში ტყვიას დამიზნებით მახლის!

მანუგეშეთ, ცოცხალი ვარ ვიდრე,
ყავლი გასდის მოთმინების მარაგს,
ხვალ შვილები რას გვეტყვიან ნეტავ,
მტერს რომ ვუთმოვთ ჩვენს სამკვიდრო ალაგს?!

რა გაეწყობა?

როგორ შევნატრი გარდასულ დღეებს,
მაგიყებს დარდზე დარდის მატება;
ცხოვრებას მინგრევს შეუბრალებლად,
უაზრო ფიქრთა აკვიატება.

ბევრი ვენვალე და ვპოვე ძალა,
ცა, დამხობილი, ხელით ავნიე,
მწარედ დავზავდი ფიქრებს და ... მაინც
ბოლომდე თავი ვერ დავაღნიე.

რა გაეწყობა? გზას ბედისწერის,
უფალი ჩვენი არ გვიდგენს მხოლოდ,
თვითონ ვინამლავთ სულის სანყაოს,
ასე, წვეთ-წვეთით, მოგვიღებს ბოლოს!

რა ვუთხრა პაპას?

დაჟანგებულხარ, ძველო სახნისო,
ახლა რაც გტკივა, მე კარგად ვიცი;
გიერთგულებო! – შეგპირდა პაპა,
მაგრამ, საბრალომ, გატეხა ფიცი.

რა უნებლიეთ დაგტოვა გზაში?!
ნუ იტყვი დაგთმო... ბედის ბრალია,
სწორედ მიტომ, რომ აღარ ხართ ერთად,
ყველა ბილიკი გაუვალია!

მე კი თან დამდევეს მისი აჩრდილი,
მუდამ სოფლისკენ გვიხმობს თავისებს,
დღეს უფრო მტკივა, წყვილად ხარები,
უღელს შებმულნი, რომ გაასხვისეს...

მას მერე ბევრმა წყალმა იარა...
იმედით მიმზერ, მე მოვალ როდის?
ვერ შეგპირდები... ვერ გაგიმეტებ,
ფიქრით შეაკვდე უაზრო ლოდინს.

გული კი – გბრალობს და ენანები,
ვაი, თუ მართლა ჟანგმა შეგჭამოს?!
რა ვუთხრა პაპას, რით გავახარო,
შრომით მოღლილს რომ გულზე ეამოს?

ვერაფერს ვეტყვი, ტყუილს ვერ ვკადრებ,
დღეს სინამდვილე ცხადზე ცხადია!
დაცარიელდა ყველგან სოფლები,
ისე ვპატრონობთ, მტერს რომ სწაღია...

წუთისოფლის წარმავალობა

ჩამოკანრულო სულის სიმებო,
ჩამოფლეთილო გულის პერანგო,
ნუ მემუქრებით ასე უმწეოს,
დედის ტკბილი რძე უნდა შემარგოთ!

გადამავინწყეთ, თუ რამ გადამხდა,
შემავრძნობინეთ ბედის წყალობა,
რომ წამდაუნუმ არ მაფიქრებდეს,
ამ წუთისოფლის წარმავალობა!

წავიდა, გადაიქროლა...

წავიდა, გადაიქროლა...
სულში უკუნი ბინდია,
შენ ვერც კი ხვდები, მე რა მკლავს,
გულში რა ცეცხლი მინთია?!

დღეებმა, ნათრთოლვარებმა,
უკვალოდ გადაიარა,
მე სახლის კარი გაგიღე,
გულის კარები კი – არა!

რაც იყო და არ იყო...

მწარე ცრემლთა გორებით,
მზე ღრუბლებზე მჯდარიყო,
მე კი შენზე მოვთქვამდი,
კვლავ საშველი არ იყო.

წვიმდა გულის ხეთქებით,
მონუგეშე სად იყო?!
წლებმა ხოხვით მატარა
და სიცოცხლე გამიყო.

განა ასე გავძლებდი?
გული ჩემი მკვდარიყო,
ცრემლის დენა რას ცვლიდა?
ყველაფერი ცხადიყო.

ვძებნე სულის ნუგეში,
რომ მეგონა არც იყო,
თურმე ბედი, იღბალი,
გარეთ, კართან მდგარიყო.

გაჩნდა ხსნა და იმედი,
სხვა... წარსულმა წაიღო,
გული ისევ გაცოცხლდა,
კვლავ წყალობა გაიღო,
წამში გადამავინცა,
რაც იყო და არ იყო...

ნეტავ რა იქნება ხვალე?

არა, ვერ ვიქნები მშვიდად,
ვფიცავ! შენს სიყვარულს ვფიცავ
ჩემო ნუხილო და დარდო,
ჩემო გაყიდულო მინავ!

მტკივა, ო, რა ძლიერ მტკივა,
ტანჯვით გამოვლილი გზები,
როგორ შევეგუო შენს ბედს,
უკვე მერამდენედ კვდები?!

ისევ თავგანწირვით ეძებ
თბილ და იმედიან სიტყვას,
დრო კი უსაშველოდ დიდობს,
ნუთუ გალოდინებს დიდხანს?

მტრობის, ლალატის და ჯვარცმის,
ჰოი, რა დღეები თვალები?!
ნამით არ მშორდება ფიქრი,
ნეტავ რა იქნება ხვალე?

ღმერთო, არ ჰპოვოს სასრული!

თავი იჩინა გლახკაცის
გამრჯე მარჯვენის ძალამა,
გულმკერდზე გადაიყარა
ჯეჯილი პურის ყანამა.
ზეცამ ნყალობის მადლი ჰყო,
მინა გულუხვად დანამა,
გაავსო ქვევრი, მარანი,
მტევანმა, ლალისთვალამა.
მრავლობენ პაპის ფუძეზე,
რა ლხინი ნახა თვალამა?!
ბიჭს ტოლი აღარ დაუდო
გოგონამ – მთვარისთანამა.
ღმერთო, არ ჰპოვოს სასრული,
მოლხენამ ჩვენისთანამა,
რაც ჭერქვეშ დავაბინავეთ,
შეგვარგოს შენმა ძალამა!
დოვლათითა და სიუხვით
მთები ათეთროს ფარამა,
პირი იბრუნოს მტრისაკენ
ყველა ჭირმა და ვარამმა!

ჩემს მაგდას

მოდინარ და ალამაზებ ქუჩას,
 თმათაფლა და ზღვისთვალეზა ქალო,
 როგორ ვშიშობ, შენი თავი არ წამართვან,
 ცხრა მთას იქით უნდა გადაგმალო!
 ჩვენს ქუჩაზე დღე და ღამე ხმაურია,
 რა გაფანტავს თავსმოხვეულ იჭვებს?
 თუმცა მე რომ ასე ვინვი მაგ სინაზით,
 რა ეძრახვით გრძნობააშლილ ბიჭებს?

მემატიანე

ბევრ ქარცეცხლიან დრო-ჟამს გაუძლო,
 მტრებმა ათასგზის გაატიალეს,
 ყველა ნუხილზე, დარდზე, ტკივილზე,
 გულდაგულ წერდა მემატიანე.
 წერდა შულსა და გაუტანლობას,
 ძმა ძმის სიცოცხლეს როგორ სწირავდა,
 როგორ ითმენდა ქვეყანა შიმშილს,
 მძიმე უღელქვეშ როგორ გმინავდა.
 წერდა დაცემას და გამარჯვებას,
 წერდა ყოველთვის ძველსა თუ ახალს
 და ამიტომაც წარსული მძიმე
 მარადისობად შემოგვინახა!

თუ მოსვლა გინდა

ვერ შევეგუე იმ განშორებას,
გულზე ლოდივით მანვეს სიმძიმე,
ვერა და ველარ გამოვიდარე,
მწველი დარდების წვიმად ვინვიმე.
გელი და ისევ მასკდება გული,
როგორი მძაფრი განცდა აქვს ლოდინს?!
თუ მოსვლა გინდა, იჩქარე, თორემ
მგონი, შენ ნაცვლად ვილაც სხვა მოდის...

მასწავლებლისადმი

*ლექსი მიუძღვენი ჩემს პირველ მასწავლებელს
– ლუბა დიდბარიძეს; ეს იყო ჩემი პირველი
პუბლიკაცია... ჟურნალი „პიონერი“ 1977 წელი*

როცა ჩამესმის შენი ტკბილი ხმა,
შენს მღიმარ სახეს როდესაც ვუცქერ,
სითბოთი სავსე სიტყვა ყოველი
მალამოსავით მედება გულზე.
შენი ღიმილი დედის ღიმილს ჰგავს,
შენი ალერსი ჩემთვის ნანაა,
ის, რასაც თესდი ამდენხანს, ახლა
აღელვებული მწვანე ყანაა!

მე არ ვპარღები!

რა მსუბუქია ჩემი გზის ტვირთი?!
მხრების სიმძიმე არ შემეგრძენია.
სიყვარულია თავი და თავი,
ურომლისოდაც არ შემეძლია!

ნეტარებისგან მეცხრე ცას მივწვდი,
ზღვა ნაბიჯებით გადამივლია,
სულ თან დამდევედა ყველა წყალობა,
რაც კი ცხოვრების შნო და ხიბლია.

დრო უცებ გარბის, წლები ჩქარობენ,
მე კი ფხიზლად ვარ და არ ვნებდები,
სიყვარულია ჩემი წამალი,
მისი „ბრალი“, რომ არ ვბერდები!

ჩემია!.. გესმით?

საუკუნეთა ქარცეცხლგამოვლილ,
ძველ ტაძრებს დარდის თვალებით ვუმზერ,
რამდენი ლოდიც ჩამოვარდება,
იმდენი ბზარი მიჩნდება გულზე...

ძველ იარებზე თვალის შევლებით,
ჭრილობა კიდევ უფრო ღრმავდება,
ქვათა ცვენას და კვალის გაქრობას
გული როდემდე გაუმკლავდება?

ვდგავარ მდუმარედ, მუხლის მოდრეკით,
სულის ნაწილი აქ დამრჩენია,
ნუ მემუქრებით, მაცალეთ ლოცვა,
გარეჯის მინა მხოლოდ ჩემია!

ჩემია! გესმით? ჰ ე ი, მზაკვარნო!
ბრძოლის წყურვილი აღარ ნელდება,
ქართველს სისხლში აქვს სამშობლოს ბედი,
თავს შეაკლავს და არ დანებდება!

განა რას გთხოვ?

განა რას გთხოვ? –
მხოლოდ ორ თბილ სიტყვას,
შეშლილი ვარ,
მომაბრუნე გზიდან,
კენწეროზე
ნაშენები ბუდე,
მითხარ, რატომ
ჩამომიგდე ხიდან?
გამეტებით
დამანარცხე მიწას,
როგორ მტკივა
მომსხვრეული ფრთები?!
ცაზე მნათობ
მზეს და მთვარეს ვგავდი,
ახლა სუსტი
ვარსკვლავივით ვქრები...
მერცხალივით
ჩემს ძველ ბუდეს ვეძებ,
მოსთქვამს გული,
გული ერთი ციდა,
გევედრები!
შემაშველე ხელი,
სანამ დროა,
მომაბრუნე გზიდან!..

ანიტა

*ექლენება პატარა ანიტა ფაცაცის ხსოვნას,
რომლის გადარჩენას მთელი საქართველო ევედრებოდა უფალს*

გემშვიდობები, ჩემო პატარავ,
კიდევ არ მჯერა, ახლა რაც ხდება!
ნუ შეშინდები, ალბათ უფალი,
სამოთხის ღია კართან დაგხვდება.

მჯერა, ეგ შენი უმანკო სული,
ლაღად დაფრინავს უკვე ზეცაში,
იმდენჯერ გატყდა რწმენის სიმტკიცე,
მე არა დამრჩა სულის შვებაში.

შენ ანგელოზის ფრთები გაქვს ახლა,
არაფერს შეცვლის ცრემლი და გლოვა,
ნუ გეფიქრება, დადგება ის დროც,
შენი დედიკო როს შენთან მოვა...

როგორ მჯეროდა ბოლო იმედის?!
არ მიკვირს, სული რად მეხუთება,
ყველა იმ დედის ტკივილი მტკივა,
შვილს რომ ვერასდროს ჩაეხუტება...

ალაზანს

ალაზანო, მადლიანო,
 რად შფოთავ და ხმაურობ?
 ეგ ხმა უფრო ნანას მოჰგავს,
 ტკბილს და სააქაუროს.
 ენატრები ბალ-ვენახებს,
 სიცხისაგან ურვილებს;
 მზით დამწვარი იარები
 ცივი წყალით უგრილე!
 შედი ზვარში, გაიხაროს,
 კვალს რომ აედევნები,
 ფესვებიდან, რქების გავლით,
 მსხვილდებიან მტევნები.
 მნიფდებიან, შაქრდებიან,
 შენგან განაბევრები,
 მერე პაპის ძველ მარანში
 ივსებიან ქვევრები.
 დადულდები, სიკამკამით
 გაეცლები ცხაურებს,
 შეგსვამს, გული ამღერდება
 და ჭერს აახმაურებ!
 ასე! მუდამ იბობოქრე,
 გვალვამ რომ არ იშაროს,
 შენი მადლი და სიკეთე,
 ღმერთმა ნუ მოგვიშალოს!

ნატავი, ისე არ მოგვკლა...

დღეს დრო ისეთი დაგვიდგა,
ძნელია კაიკაცობა,
ალალმართალს და გულიანს,
ცრუმ და უგულომ აჯობა...

ტაშის დაკვრით და ლაქუცით
ბევრი გამხდარა საჩინო,
ნიჭი და განსწავლულობა
სულ აღარ არის საჭირო!

ვისაც სად უჯობს, იქ არის,
სწორედ იმ ამქარს ემხრობა,
ერთურთის მტრობა-ქიშპობით
ქვეყანა თავზე გვემხობა!

მე კი ...რა გულით მნადია,
რომ ერთი გვექონდეს მიზანი,
დაბრუნდეს ყველა ქართველი, –
უცხო მიწა-წყლის ხიზანი!

ერთად ვაშენოთ სამშობლო,
ლალი, ამაყი იერით,
მტერი ახლო არ მოვუშვათ,
მუხანათი და ცბიერი!

მაგრამ ვაი, რომ შიში მაქვს,
ყველას გავუღეთ კარები,
მგონია, ახლა ის დროა,
განგაშის დაგვკრათ ზარები.

თორემ სადღა გვაქვს სამშობლო,
წინაპართ სისხლით ნამული,
ამდენი გადამთიელით
დაგვიცოტავდა მამული!

კარგს აღარაფერს გვიქადის
უცხოტომელთა თარეში,
ქართული თითქმის არ მესმის,
ჩემს სათაყვანო მხარეში?!

მერე რააო? – მავანნი,
თვალეში ნაცარს გვაყრიან,
ურცხვად გაყიდულ სამშობლოს,
სამარის მიწას აყრიან?!

ღმერთო, სიმართლის მეგზურო!
რად იგვიანებ, სადა ხარ?
ნეტავი ისე არ მომკლა,
ქართველთ ერთობა მანახა!..

სიყვარულის ანა-ბანა

მზის სხივები დაიფინა ზეცამ გულზე,
პირმცინარი ჩემს სარკმელში კიაფობს.
უკითხავად შემომეჭრა და ჩურჩულით,
სიყვარულის ანა-ბანას მიამბობს.
რა დროს ანა-ბანა არის, გავიზარდე,
ახლა უკვე სხვა აზრები მსტუმრობენ,
გავიარე გასაფლელი ბილიკები,
ნაგროვები წლები აღარ ხუმრობენ.
ახლოსა ჩანს სევდიანი შემოდგომა,
ფიქრი გულზე დარდად შემომახვია,
წამიც აღარ მემეტება სიშორისთვის,
უშენო დღეს სიცოცხლის დღე არ ჰქვია!

რწმენა დამეკარგა, ღმერთო!

რწმენა დამეკარგა, ღმერთო,
ოლონდ შენი არა, კაცის,
ძმობას, მეგობრობას ვტირი,
რალაც წვრილმანებზე გაცვლილს.
გულში გაჩენილი ბზარი,
ნდობას სამუდამოდ მაცლის,
მერე ფიანდაზი ფეხქვეშ,
უკვე აღარაფერს არ ცვლის!

ბუნების წესი

ვიცი, ბუნების წესია,
მთაში ლაღობა არწივის,
მე მსხვერპლის ბედი მანუხებს,
ბოლო ხმაზე რომ გაჰკვივის.
რა დღე ჰქონია საბრალოს?
მას უმწეობაც ეყოფა!
ღმერთო, არიდე ხიფათი,
თუ რამ წინ გადაეღობა.
ვინ ნახა შიში არწივის,
ან გასწორება მთა-ბარის?
როცა ძლიერი ძალადობს,
იქ სამართალი სად არის?

სულ ვფხიზლობ

სულ ვფხიზლობ, ავთვალს არ ვნებდები,
გარშემო ურიცხვი მტერია,
სიკეთის მარცვალი ვაუხვე,
სიცოცხლე სხვა არაფერია!

გული მაქვს თბილი და მოწყალე,
ვარიგებ, რაც მომეპოვება,
სიამით რომ გავიხანგრძლივო,
ისედაც ხანმოკლე ცხოვრება.

უპოვარს ვაჩუქე იმედი,
რომ შეძლოს კვლავ ფეხზე დადგომა
და უფლის ნაბოძი მადლიდან,
მეც ვპოვო მეორე აღდგომა!

ჭადარი

გაზრდილა პატარა ჭადარი,
ფანჯრის წინ მზის სხივს რომ მიჩრდილავს,
თამამად გაჭრილი სივრცეში,
ოცნების ზეცაში მიფრინავს.

დღეს სხვა დღე გათენდა, გულცივი
და ზამთარს მუქარა აღმოხდა,
ჩუმ-ჩუმად ჩამოდნა ღრუბლები,
ცრემლები ცას დინჯად ჩამოსწყდა.

ვუყურებ, თვალს ველარ ვუსწორებ,
ასეთი განცდა არ მქონია,
რა ჩუმად გაზრდილა ჭადარი?!
მე ისევ პატარა მგონია!

ფესვები ქორფა გაქვს, ჭადარო,
მზისკენ რომ იჩქარი, არ სცხრები,
თუ ქარმა დაჰბერა, შიში მკლავს,
ძირს მწარედ რომ დაენარცხები...

მე ხომ შენ ოცნებით შეგხარი,
იმედი რომ არ გამინზილო,
ღონივრად გაიდგი ფესვები,
რომ ისევ მზის სხივი მიჩრდილო!

ჩემი ლხინი

ამ ცხოვრების გზასაძნელოს მივდეგ,
 არ მემძიმა, მემსუბუქა თითქოს,
 რადგან ვგრძნობდი შემწეობას უფლის
 და გულუხვად მომადლებულ სიტბოს.
 ლხინი მიდგას სანატრელი მუდამ,
 სიხარულის გაშლილი მაქვს ფრთები,
 როცა ყველა ხმაშენწყობით გალობს,
 თითქოს მართლა ბანს აძლევენ მთები!
 ბნელ უფსკრულში იძირება დარდი,
 სიმშვიდეს ვგრძნობ ზეცის წმინდა ფერის,
 სხვისი ჭერიც მაღლა იწევს, როცა
 ჩემს ეზოში სალამური მღერის!

ყველაზე მთავარი

რა საოცარი ბედის ვყოფილვარ?!
 ნათელი მომდევს წინაპრის კვალის,
 მაგრამ როგორც კი წელში გავსწორდი,
 სამიზნე გავხდი ბოროტი თვალის.
 ყელში მიჭერენ, სულს მიხუთავენ
 და ნაჭერ-ნაჭერ ხორცებს მათლიან,
 ვერ გავიმეტებ თავს საპაექროდ,
 თუმცა ვიცი, რომ სუსტად ჩამთვლიან.
 მე ეს სისუსტე სულ არ მადარდებს,
 თვით მტრობისთვისაც ვარ მაღლიერი,
 ჩემთვის ყველაზე მთავარი არის,
 რომ უფლის თვალში ვიყო ძლიერი!

„ორი მუზის მსახური“

პასუხად ბატონ თემურ ჩალაბაშვილს

როგორ გაუსაძლისდა
ცხოვრება უსახური,
ამიტომაც შევიქმენ
ორი მუზის მსახური!
ჯერ ისედაც მოკლეა
ტანჯვის ნუთისოფელი,
ავი ავს ენაცვლება,
კარგს კი... აღარ მოველი.
ხან ლექსს ვიტყვი დარდიანს,
ხან დამცდება სიმღერა,
გული როგორ გაუძლებს,
თუ არ ამოიმღერა.
თვალი უნდა ვარიდო
შავლრუბლიან დაისებს,
ლექსია თუ სიმღერა
ყოფას გამიმთავებს!
ამ გზით უნდა ვიარო,
სანამ ფერი გახუნდა,
ორი მუზის სამსახურს
არაფერიც არ უნდა!

ჩემი სიცოცხლის ზეცა

მე სხვანაირად ბედნიერი
ვიყავი ერთ დროს;
წლები ვაგროვე – ანთებული
გულით ნაფერი,
მეცხრე ცას მივწვდი სიყვარულით,
დარდის არ მქონე,
ჩემი სიცოცხლის ზეცა იყო
მუდამ სხვა ფერი!
დღეს კი ფიქრებით კვლავ იმ დღეებს
ვეხმიანები,
წარსულს ვერასდროს ვერ აღვიქვამ
მიმქრალ დაისად,
მთელი სამყარო ხელისგულით
შემომატარა
და თვით სიცოცხლე ზღაპარივით
გამიმამისა!

მადლობელი ვარ!

ვუთვალთვალებდი ღრუბლებს ცის თაღზე,
სადაც უფალი მეგულებოდა,
როგორ მინდოდა ხელით შეხება,
ავფრინდებოდი, რომ შემძლებოდა...
შემკრთალდა ზეცის სხივთა ნათება,
მზისა და მთვარის გაქრა სინაზე,
მეგონა – მცდიდა მოთმინებაში,
ნანატრი ბედი თვლემდა ჯინაზე.
...და მაინც არ ვარ ღვთის უმადური,
ცას ვარსკვლავები უხვად არტყია,
მადლობელი ვარ, რაც გამაჩნია,
ამაზე მეტი არც მინატრია!

ნუ დაიდარდე!

როცა ტკივილი გღრღნის და განვალეხს,
სულში კი ზამთრის ცივი ქარია,
რაც უნდა იყოს, რაც უნდა მოხდეს,
ალარაფერი არ გიხარია...
თუ კი გონებას უკლებლივ ახსოვს
დღეები – მზისებრ სიცოცხლით სავსე,
გულის ძაფს გიგლეჯს წარსულის ექო,
და უფრო მეტი ტკივილით გავსებს.
თუ გაქრა გულის ხმა და სილაღე,
ანმყოსთან შერწყმა თუ გაგიჭირდა,
ნუ დაიდარდე, იბრძოლე მაინც,
წარსულის ფასად სიცოცხლე ღირდა!

ვერგამხელილი ტკივილი

გული ვერავის მივანდე –
გაეგო ჩემი ჩივილი,
ლამის სამარეს მიმზადებს,
ვერგამხელილი ტკივილი.

მლენა, ძვალ-რბილში მამტვრია,
ვერ ავცდი რკინის მარნუხებს,
ბრძოლაში რომ ვერ ვიმარჯვე,
ეს უფრო მეტად მანუხებს...

ყელზე მომაბა მარყუჟი,
მათრახი გადმომიჭირა,
მაგრამ სიცოცხლის წყურვილით,
თავი უშიშრად მიჭირავს!

მეგონა, გაქრა ბოროტი,
ამაოდ ვძებნე სიმშვიდე,
სული, სიკეთის მსახური,
ვერა და ვერ დავიმშვიდე...

უფრო მაშინ მაქვს საცრემლო,
თუ გზები მოკვეთილია,
მაგრამ თვით მწარე სიცოცხლე,
ამ ცრემლებითაც ტკბილია!

როგორ დავმალო?

ვინც თქვა, სიყვარულს მალვა უნდაო, –
მისი გულისთქმის არ გამეგება!
როგორ დავმალო თივაში ცეცხლი,
როცა ნამშიც კი ყველგან ედება?!

ან ჩირაღდანი როგორ ჩავაქრო,
როცა ვიცი, რომ ჩემთვის ანთია,
ლამეს მინათებს ძილგატეხილი
და მილამაზებს ყველა განთიადს!

რა ვუყო უცებ მომსკდარ ნიაღვარს,
რომ მოღელავს და ყველაფერს არბევს,
მერე მდინარედ ადიდებული,
ყველა ჯვების თუ ზვირთებით ანგრევს?!

ანდა რა ვუყო ზღვას, აღელვებულს,
ტალღათა რიგი რომ აღარ წყდება,
როცა თვალიც კი შიშობს დანახვას,
ცოფიანი რომ ნაპირს ასკდება...

ქარიშხალს როგორ დავუხვდე მედგრად,
ან ფრთები ჩუმად როგორ გავშალო?
ვიცი, ერთხელაც დასცდება ენას,
რომ გულის აფრა უნდა ავშალო!

არა! ვერ შევძლებ, ველარ დავმალავ!
მე სიყვარულმა მიბოძა ფრთები.
მაინც გაიგებს მთელი ქვეყანა,
მეცხრე ცისაკენ რომ გავფრინდები...

ჰოდა, არ ვმაღავ, მინდა ვიყვირო! –
გულს თავზე ხელი ავაღებინო,
სიყვარული რომ აღმაფრენაა,
უნდა სამყაროს გავაგებინო!

ნუ შიშობ!

მიდიხარ...
და მეც მხარდამხარ მოგდევ,
უკვე რამდენი გზა გაგვივლია?!
არ იყო ლხენა უღელი ჩვენი,
სიმძიმე არც კი დაგვიჩვივლია...
მაგრამ ვინ იცის, ხვალ რა იქნება! –
ირგვლივ სამყარო სულ შეშლილია,
ბოროტი ისევ მზაკვრულად ფხიზლობს,
გარშემო მტერი კვლავ გაშლილია!
როგორ შემკრთალა დღეს გული ჩემი,
ბავშვის გულივით ისევ ჩვილია,
მჯერა, სიკეთე ისევ იმძლავრებს,
რადგან გონება ასე ფრთხილია.
ნუ შიშობ!.. თუკი გაჭირდა ყოფა,
ხვალის იმედი ცად აჭრილია,
გახსოვდეს, ჩვენი ფუძის სიმაგრე,
ბ ე ვ რ ი შ ვ ი ლ ი დ ა
შ ვ ი ლ ი შ ვ ი ლ ი ა !

ნელა ეშვება სალამოს ბინდი...

ნელა ეშვება სალამოს ბინდი,
ცის დასასრულთან რუხი ფერია.
მზე ჩაესვენა მისებრ სიდინჯით,
ლამე ალერსით შემოგვერია.

სარკმელში ფხიზლობს ვეება მთვარე,
ტკბილ სერენადებს სადღაც მღერიან.
ეს ნათება და ჰანგი ღვთიური,
ამ ნუთას ჩვენთვის ყველაფერია!

გულში როგორი შვებით ბინადრობ,
მეც თაფლისთვალა მქვია ფერია,
განა ბევრი გვსურს ერთმანეთისგან?
ერთი ამბორი ყველაფერია!

გული დულს გრძნობაგადმომდინარი,
თითქოს ბადაგით სავსე ქვევრია;
ამ სიყვარულით გვატარე, ღმერთო,
თორემ სიცოცხლე არაფერია!

გაცრეცილია სიცოცხლის ფერი!

მე შეგიყვარე პირველი დღიდან,
მას შემდეგ ვქარგავ ფერად იმედებს
და მიკვირს, თავი რად დავიტანჯე,
ან გული ასე რად გავიმეტე?!

საკვირველიო და საარაკო,
ჩვენს სიყვარულზე ათასჯერ უთქვამთ;
სასწაულია, აბა რა არის,
უერთმანეთოდ რომ ველარ ვსუნთქავთ?

წლებმა გააბა უწყვეტი ჯაჭვი,
სიკვდილი ბოლოს მაინც აჩოქებს,
მარტო დარჩენას თუ დაგვიპირებს,
უდავოდ, ერთად წასვლა აჯობებს!

გაცრეცილია სიცოცხლის ფერი,
გულს, წლებით მოღლილს, შუაზე მიყოფს,
თუ სიყვარული საარაკო გვაქვს,
დაე, სიკვდილიც ასეთი იყოს!

მინავ ჩემო, ძვალსალაგო!

ხომ მიყვარდი, მინავ ჩემო,
უფრო მეტად შეგიყვარე,
რაც ობლობა გავიაზრე
და მშობლები მოგაბარე...

იმ დღის მერე სულ ვქვითინებ,
მონატრების ცრემლი დამდის, –
სულს დავეძებ დედის, მამის,
მინდა ღრუბლებს ავყვე ცამდის.

როგორ მიმიძიძის, ფეხს რომ გადგამ!
განცდისაგან ლამის ვკვდები,
ხშირად გკოცნი, დარდიანი,
თითქოს მშობლებს ვეფერები!

ჩემო წმინდა ძვალსალაგო,
შენი სითბო ბევრჯერ ვნახე,
გევედრები დედა, მამა,
უვნებელი შემინახე!

მე კი, სანამ ცოცხალი ვარ,
გთხოვ, გზები არ გამიმრუდო!
მერე, როცა შენად მოვალ,
ჩემს მშობლებთან ჩამახუტო!

რომ ვიცოცხლო...

შიში გულში უცხო ბზარებს აჩენს,
წუხელ ქარი გამეტებით ქროდა;
მეშინოდა, შენ არ მყავდი გვერდით
და იმედი არავისი მქონდა...

სიმარტოვე მომერია ისე,
თითქოს უკვე განკითხვის დღე დადგა,
ჰოი, როგორ გსურვილობდი, იცი?!
მოხვედი და... ქარიშხალიც ჩადგა!

ჩაგეკარი... აღარა მაქვს შიში,
ქარს თუ უნდა, გაავებით ქროდეს,
რომ ვიცოცხლო, უნდა მყავდე გვერდით,
ხვალინდელი დღის იმედი მქონდეს!

სიზმარი

სიმღერა

სიზმრად ვნახე და რა ვნახე?!
ღმერთო ჩემო!
ახლაც მტანჯავს, როცა
მომაგონდება:
საქართველო დაჭრილ არწივს
მოაგავდა,
ცას სწვდებოდა მისი მოთქმა,
გოდება...
მკერდდაჭრილი სისხლისაგან
იცლებოდა,
ღვთის შენევნით ისევ შველას
ელოდა,
თუმცა გული ტყვიით ჰქონდა
გაგლეჯილი,
ისევ ფეხზე წამოდგომის
სჯეროდა.
ცა სკდებოდა, ქარგრიგალი
ბობოქრობდა,
მწუხრის ჩადრქვეშ სულს ებრძოდა,
გმინავდა,
შავი ნისლი მოხვეოდა,
მაგრამ მაინც,
შორით ისევ მზის ნათელი
ბრწყინავდა!
ვუყურებდი ამ წამებას
გაუგონარს,
მისი ტანჯვით გული
მეტანჯებოდა,

სხვა არ მქონდა საფიქრალი
არაფერი,
სული ჩემი ღმერთებს
ევედრებოდა...
გამელვიდა, ჰო, ნანამებს
გამელვიდა,
მივხვდი, ცხადი რომ არ იყო
სიზმარი,
კვლავ ამაყად შემეგება
ჩემი ზეცა,
მოალერსე, მხნე და
პირმომცინარი...
და ზეციერს კიდევ ერთხელ
შევევედრე,
რომ არნივმა მძლავრი ფრთებით
იფრინოს,
აარიდოს მწუხრის დღე და
განსაცდელი,
იძლიეროს!
იმრავლოს და
ილხინოს!

ერთია სიცოცხლე!

ვარჩიე სიშორე,
ამიტომ გიშორებ,
ნუ გიკვირს, მე მხოლოდ ლანდი ვარ...
განვიცდი ძალიან,
სულ შენი ბრალია,
ახლა რომ ეული დავდივარ...
თავს მუდამ მიხრიდა, –
დრო იყო მიღხინდა,
ბედი რომ გულუხვად მწყალობდა,
დღეს შეველას არ ველი,
ვინ შემრჩა მფარველი,
გული რა ამაოდ წვალობდა?!
გამქრალი იმედით,
უფსკრულთან მივედი,
ჩავხედე – უკუნი ბნელია,
არ ვიცი, რა მოხდა,
ოხვრა რად აღმომხდა:
აქ თავის დაღწევა ძნელია!
გზა მხოლოდ ერთია,
სულის ხსნა ღმერთია,
გულმა არ მიმტყუნოს ტკივილზე,
ერთია სიცოცხლეც
და სანამ ვიცოცხლებ,
მინდა სულ მათბობდეს ჩემი მზე!

ბედის ბორბალი ბრუნავს და ბრუნავს,
თითქოს მჯილსა მცემს დასერილ გულზე,
მე კი ცხოვრებას, წლებგამოვლილი,
ახლა სხვა თვალთ ვზომავ და ვუმზერ...

მგონია, ერთხელ მაინც იდარებს,
საავდრო ღრუბლებს სხივებად გაშლის,
მაგრამ რაც იყო – ავსაც და კარგსაც
ამ გონებიდან ვერავინ ნაშლის!

ნაომარ სულში ჩაგროვდა ცრემლი,
რამდენი დარდი გადავიარე!
წელგამართული გზად შემხვდა ცოტა,
უფრო მეტი კი გამობდა იარებს!

მეც ვცდილობ, მაგრამ თესლი, უმწეო,
აღარ ღივდება ნაგვალავ ხნულში,
ცისქვეშეთია მთავარი, თორემ
ქვესკნელი ყველას ჩაიკრავს გულში!..

მარტონხელა

*ქალი, რომელმაც ომში დაკარგული ქმრის მოლოდინს
შეაღია სიცოცხლე და რომელსაც შვილიც კი არ დარჩა...*

ჩემს ბავშვობაში მახსოვს ერთი
მოხუცი ქვრივი,
პატარა ვიყავ, არ მესმოდა
მისი ცხოვრების;
სულ ვგრძნობდი, ყველას უშურველი
თვალით უმზერდა,
მე მუდამ მჯერა საიქიოს
მისი ცხონების!
თავშესაფარად ქოხი ჰქონდა
ერთი, პატარა,
შემარჩინეო! – ანუხებდა
უფალს ვედრებით,
ისლი ეფარა, გაცვეთილი,
შუაწყვეტილი ენთო
და ირგვლივ შავად გამურული
ჩანდა კედლები.
ის დადიოდა ქუჩა-ქუჩა
ფეხით – შიშველით,
კარს შეუღებდათ, მაგრამ მისთვის
არვის ეცალა,
იმ მძიმე დროში, თუკი ვინმემ
მადლი უბოძა,
დროის ვაებამ უმონყალოდ
შემოაცალა...
იმედნართმეულს არაფერი
აღარ ახსოვდა,
ვინ იყო, ანდა რისთვის იყო

ქვეყნად მოსული,
 ზოგჯერ თუ გონზე მოვიდოდა,
 იცრემლებოდა, –
 სჩანს, გულს უკლავდა დალდასმული,
 მძიმე წარსული.
 ეცოდებოდათ, იბრალებდნენ,
 დააპურებდნენ, –
 თუ მასპინძელი შეხვდებოდა
 უხვი, მონყალე,
 მერე კარდაკარ ხეტიალში
 აღამდებოდა
 და სადღაც, ქუჩის განაპირას
 ათევდა ღამეს.
 ამასობაში უძლურებამ
 დარია ხელი,
 არავინ ჰყავდა განმკითხავი,
 ჭირისუფალი,
 სიმარტოვეში აღესრულა
 საბრალო ისე,
 რომ სასთუმალთან თავზე ედგა
 მხოლოდ უფალი.
 დღეებს ითვლიდნენ, რატომ აღარ
 გამოჩნდა სადმე?
 ურდულახსნილი კარი შიშით
 შეუხსნეს ნელა
 და გული დასწყდათ, როცა ნახეს
 ასე უმწეო,
 მის ბედისწერას გულით გმოზდა
 იმწუთას ყველა...
 მადლობა სოფელს, დიდებულად
 აუგეს წესი,

პური და ღვინო, ტანიანი
დაკლეს საკლავი
და დღესაც არის ჩემი სოფლის
წმინდა გორაზე,
ერთი მოხუცი, მარტოხელა
ქვრივის საფლავი...
აქ უჩვეულო, გასაკვირი
არაფერია,
რადგან ასეთი ჩვენს დროშიაც
მრავალი ხდება,
მე ის მანუხებს, ცოცხალი რომ
არავის ახსოვს,
მერე ტირიან და გლოვობენ,
როდესაც კვდება!

მოდის სიბერე!

მოდის სიბერე, როგორ მიმიძიმს?!
დავრდომილივით
ხელაღპყრობილი ვევედრები
უფალს შენევენას...
საუბედუროდ დრო ცოტაა,
მერე რალა ვქნა, –
დაუძლურება როცა გზაში
წამომენევა?
უკვე ვგრძნობ, თითქოს ბორკილებით
შეკრეს ხელ-ფეხი,
ვერ ვეურჩები, უფრო მეტიც,
ჩემით ვნებდები,
აზრი არა აქვს ღმერთთან ზედმეტ
ხვენწა-მუდარას,
ჩემი დროც მოდის და სხვებივით
მეც დავბერდები!
ბედნიერი ვარ, ეს წყალობაც
უნდა შევიგრძნო,
ისევე ნათელი ფერი მოსავს
მზის დაისობას,
უფლის მადლია, რომ აქამდე
ასე მოვედი
და გულნაკლული არ შევხვდები
მ ა რ ა დ ი ს ო ბ ა ს !

უფლის გზას მოვდექ...

უფლის გზას მოვდევე მთელი სიცოცხლე,
ფრთხილად ვკემსავდი მოძმის იარებს
და მონივნებით მუდამ თავდახრილს,
ბევრჯერ გულზედაც გადამიარეს...

დიდთან დიდობა განა შემშლია?!
პატარასთანაც ვიყავ პატარა,
მაგრამ ამ ჩემმა დამყოლმა გულმა,
ბევრი გზამწარე გამომატარა...

არ ვნანობ – რაც კი სიკეთე ვთესე,
ჩემი სურვილით იყო ყოველი,
არა იმიტომ – ვინმემ შემაქოს,
არა იმიტომ – რამეს მოველი.

მაინც მგონია, მეტი შემეძლო,
ღმერთო, შენდობის მომეც იმედი,
შენ მაპატიე, ჩემს უნებურად,
ამ დედამიწას თუ ვამძიმებდი...

ახლა ისევ მაისია

ახლა ისევ მაისია კართან,
აღლუმი აქვთ გადაფოთლილ ხეებს,
რა მორჩილად აჰყოლია გული
მზის სხივებით ნათამამებ დღეებს?!

ან კი როგორ გაჩერდება სახლში,
როცა გარეთ სასწაული ხდება;
როცა თვალის არ ნებდება ღამეს
და ალიონს ძილგამკრთალი ხვდება?

მასხენდება ის მაისი, ჩემო,
სიყვარულის გამხელა და თრთოლვა,
ისევ ისე მშფოთვარეა გული,
რამდენჯერაც გაზაფხული მოვა...

მოვა, ალბათ, კიდევ ბევრჯერ მოვა,
უკვდავება თავსაც დავაჯერე,
გონებიდან როცა წავა ყველა...
რა იქნება ნეტავ იმის მერე?

გული წარსულის ტყვედ რჩება ისევ,
ვერ ვაკონინებ სულის ნაფლეთებს,
დაღლა-დანყვეტით ვითვლი ჭრილობებს,
მტრისგან ათასგზის ხანჯლით ნაკვეთებს...

თუმცაღა მარტო მტერი კი არა,
მოძმეც არ მყავდა სწორედ ჩემფერი,
მაგრამ მე მაინც ერთგული დავრჩი,
სხვა ქცევა, აბა, როგორ შემფერის?

რა მძიმეა და რა საკვირველი,
სისხლი და ხორცი ერთურთს გაჰყარო?!
თუკი ამ დღისთვის ვინმე გაენირო,
ფეხქვეშ მენვოდეს მთელი სამყარო!

ღმერთო! შენ გესმის ჩემი გულისხმა,
ყველა დღის ლოცვა, ალალი, წმინდა,
მე ხომ სამშობლო და ჩემი ხალხი
ყველაზე მხნე და ძლიერი მინდა?!

„ზოგი ჭირი მარგებელია“

*პანდემიისა და საგანგებო მდგომარეობის გამო, ყველა სახლებში გამოიკეტა...
მეგობრული ხუმრობით ზოგიერთ მამაკაცს და სამწუხაროდ, ზოგიერთ ქალსაც კი...*

კაცებო, რა გეგონათ,
ცოლებს რომ ლალატობდით,
განა შეგრჩებოდათ თარეში?
ახლა იძულებით,
კედლებში ჩამწყვედეულხართ,
ცოლებს კვლავ შეჰყურებთ თვალებში.
ცოდვებს რომ მოიმიკით,
იქნება გზაც გამოჩნდეს,
ტკბილი არ გაცვალოთ მწარეში,
ინებოს უფალმა,
გონება გაგინათდეთ,
კიდევ არ ჩაიჭრათ რამეში!

უშენოდ

უშენოდ ღამე გარინდულა,
ზეცა ღრუბლებით დაბინდულა,
აღარსად სჩანან ვარსკვლავები წმინდა,
მეც უსაშველოდ გავფიტულვარ,
დარდის უფსკრულში ჩავძირულვარ
და ახლა, ისევ, შენთან შეხვედრა მინდა...
ის თბილი დილა მაგონდება,
ნუ წახვალ გული დაღონდება,
ნუ წახვალ, ისევ შენს სიმღერას ვნატრობ,
დარდი ზვაავივით აგორდება,
სული უმწეოდ დაობლდება,
ვიდრე არ მოხვალ, გამიჭირდება მარტო...
უშენოდ ისევ განვიმდება,
ცაზე ღრუბლები ატირდება,
ჩემს აცრემლებას აღარაფერი უნდა,
სულში არასდროს დაბინდდება,
ყველა ოცნება გაბრწყინდება,
ოღონდ ჩემს გვერდით მეგულებოდე მუდამ!
რომ მხოლოდ გული შენით ძგერდეს
და ყველა ჰანგი ჩვენთვის ჟღერდეს,
ველარ გელევი და გულხარბივით გჩემობ,
უშენოდ დრო რომ არ გაჩერდეს,
მერე სიცოცხლეც არ გაძნელდეს,
აღარ დამტოვო აღარასოდეს, ჩ ე მ ო!

რეკავს ზარი...

სიმღერა

რეკავს ზარი, დედო-ზარი,
ქაშუეთისა, სიონისა,
მეც ალიონს ლოცვით ვეგებები,
ხმა ბობოქრობს შფოთიანი
თერგისა და რიონისა,
დგანან ფხიზლად, მარად თეთრი მთები!

იბობოქრე სულო, ჩემო,
ჯავრი რომ არ ჩაგყვეს მტრისა,
ღმერთს ავედრე სიძლიერე ჩვენი,
კვლავაც მოგვდგამს სიმამაცე,
ბაგრატიისა, დავითისა
და თამარის სიღიადე გვშვენის!

კვლავ ილოცე მამულისთვის,
გწამდეს, მარად, ძალა ღვთისა,
სამშობლოზე ფიქრი გწვავდეს უნდა,
ნინოს ხელით ბოძებული,
მადლი ქრისტეს წმინდა ჯვრისა,
გასაჭირში დაგიფარავს მუდამ!

...

იბობოქრე სულო ჩემო,
ჯავრი რომ არ ჩაგყვეს მტრისა,
ღმერთს ავედრე სიძლიერე
მოძმისა და მოკეთისა,
საქართველო იყო მარად
ერი – დიდი გმირობისა,
ბევრჯერ ფეხით გათელილმა,
კვლავ რტოები გამოისხა!

დადგა შემოდგომის ფოთოლცვენა...

სიმღერა

დადგა შემოდგომის
ფოთოლცვენა,
დროა სევდისა და
მდუმარების,
ფოთლებს ემძიმებათ
განშორება,
ცრემლი ედინებათ
მწუხარების...
ღრუბლები ჩქარობენ და
არ იცდიან,
მზე დადლილ თვალებს
დაასვენებს,
წვიმა, შხაპუნა და
სუსხიანი,
მიწას გულიანად
დაასველებს.
სიცვიე, სიშიშვლე და
სისასტიკე,
ირგვლივ – შებრალება
არავისი,
დადგა სევდიანი
შემოდგომა –
ზამთრის ძილისათვის
სამზადისი!

მოდო!

სიმღერა

შენი მოლოდინით,
შენთვის ავმღერდები,
დარდი მომიფანტო იქნებ,
მთელ დღეს დავალამებ
ფერად ოცნებაში
და გულს გადავალევ ფიქრებს.

თუმცა, დეკემბერი,
სუსხით მემუქრება,
აღბათ თოვლიც მოვა, დიდი,
მერე უშენობას
რითი დავიოკებ? –
დღეებს წამებოვით ვთვლიდი...

სანამ ქარიშხალი
ნამქერს მოაზვაგებს,
სანამ ამინდია მშვიდი,
მოდო, გზები ჰპოვე
შენთვის საიოლო,
ზამთარს ვერ გაუძლებს ხიდი!

ისევ აჰ ვარ!

ქუხდა ისე, ლამის შიშმა,
ჩამოიღო გულის კარი;
ცა გრგვინავდა კიდიტ-კიდე,
ქუჩებს რეცხდა ნიაღვარი.

ანყდებოდა ელვა სარკმელს,
ზუზუნებდა ცივი ქარი,
დარაბებზე ძალას სცდიდა
ქარი, მართლაც აბეზარი.

ვეყურებდი, ლამის შიში
არ მიმქონდა თითქოს გულთან,
მაგრამ ეზოს შუაგულში
ტორტმანებდა დიდი თუთა.

გაურბოდა მეხის გრგვინვას,
ეხვეოდა ელვა წელზე,
ცრემლებს რეცხდა წვიმის თქეში,
მერამდენე განსაცდელზე?!

თითქოს გატყდა, ფესვმაგარი,
არეული ძრწოდა ღამე,
ფერსიყვითლემემოპარულს
დაჰკარგვოდა სითამამე.

არ ცხრებოდა ქარიშხალი,
გამეტებით რბოდა, ქროდა,
თუთა, ტანზე შემოძარცვულ,
დიდრონ ფოთლებს მისტიროდა...

ნეტავ, მაშინ რა დრო იყო,
როცა პაპა ამ ხეს რგავდა?
ალბათ მისი გულისცემა
უკვდავების სურვილს ჰგავდა!

დღეს ეჭვი მაქვს აღსასრულის,
უნინ მნამდა სიძლიერე,
ახლა, როცა მეხმა დაჰკრა,
ყველაფერი დავიჯერე.

თვალი ველარ გავუსწორე,
თითქოს ვალი მე მემართა,
ჩემი თუთა, ასწლოვანი,
მინას წამში დაეზღართა!

ფიქრში სული დამიძიმდა –
ამის მერე რა მოხდება?
ერთი ვიცი – ჩემი თუთა,
ველარასდროს წამოდგება...

მომაკლდება მისი სიტკბო,
გრილი ჩეროც მომაკლდება...
წლები უნდა, მის ადგილზე,
სანამ სხვა ხე მომძლავრდება.

მებრალემა, ველარ ნახავს
გაზაფხულებს, მზეს და დარებს,
ჩემი თავი, ნაომარი,
სწორედ თუთას შევადარე.

რა ცხოვრება გამივლია?!
ბევრჯერ სული გატიალდა,
როგორ შევძელ, როცა თავზე,
წისქვილის ქვაც დატრიალდა...

ჩემი ეზოს ყველა გოჯი,
ხელით ნასათუთევია,
გულს, გონებას, თვალებს – ერთად
ბევრი ღამე უთევია.

ისევ აქ ვარ, ჩემს ფუძეზე,
არასოდეს გავიქცევი,
სული უნდა ვაწრთო, სანამ...
თუთასავით წავიქცევი!

ჩემი სიამაყე

ჩემი სიამაყე – მამულია,
ნატვრა არ მასვენებს მხოლოდ ერთი,
გვახსოვდეს სამშობლოს მსახურება,
გვწამდეს და გვიყვარდეს ერთმანეთი!
ცხოვრებამ ძნელი გზა მომატარა,
წარსული გულს დაღად დაამჩნია,
მაინც, ჩემს მამულზე ზრუნვის გარდა,
ქვეყნად სხვა ფიქრი არ გამაჩნია!

არ ღაგელოვაძე!

ნუთუ ღაგებერდი? – ვერ დავიჯერებ!
არა, უბრალოდ, წლებმა გამთვალეს,
მე არ მაშინებს მომავლის ჭვრეტა,
რამდენისა ვარ, აღარც დავთვალე...

რას ჰქვია შიში?.. როცა სიცოცხლე,
კვლავ გარიჟრაჟთან მდგომი მგონია,
იმ წარსულ დღეთა ორომტრიალში
სასწონარკვეთა რომ არ მქონია?!

-დამზავდით, წლებო, ნუ მემუქრებით,
ნუ ჩამომწკრივდით და ნუ მაშინებთ,
კვლავ ზეობს სული, გაუტეხელი,
მუხლის სიმარდეც კვლავ შემარჩინეთ!

ყველა დარდი და ყველა წუხილი,
ვიცი, ამქვეყნად, მონაგონია,
რა ხალისი მაქვს, რა შემართება?!
თავი პატარა გოგო მგონია!

...და რაც დრო გადის, უფრო ურჩი ვარ,
სიცოცხლის ჟინით უფრო ვხელდები,
მჯერა, როდესაც მოვა სიკვდილი,
მასაც დავგმობ და არ დავნებდები!

იმ დღიდან დღემდე...

ჩემი ბავშვობა გუშინდელი
დღესავით მახსოვს, –
ხან მხიარული, ხან ურჩობით
აცრემლებული,
ხან საქმიანი, ხან თამაშით
ქანცგამოცლილი,
ხანაც ცელქი და ხან დიდივით
დადინჯებულის...
იმ დღიდან დღემდე ბევრმა
წყალმა ჩამოიარა,
ბევრი უძილო ღამეები
მითენებია,
დავაფრთიანე შვილები და
დღესაც არ მჯერა,
რომ უამრავი შვილიშვილის
გავხდი ბებია...
ამ სიმრავლეში თავბრუსხვევით
ვზიდე ჭაპანი,
დღედაღამ შრომით მოღლილმა და
გადაქანცულმა,
სამდურავს როგორ გავბედავდი
ბედისწერისას,
დიდი სიმდიდრე დამიტოვა
ჩემმა წარსულმა.
მადლიერი ვარ და ქედს ვიხრი
უფლის წინაშე,
ჩემში სითბომ და სიყვარულმა
ყველაფერს სძლია,
ბედნიერი ვარ, როცა შვილებს

ისევ ვჭირდები
და მე სიკეთის გაკეთება
რომ შემიძლია.
ჰოდა, შვილებო! მშობლები ხართ
ახლა თქვენც უკვე,
არ შეუშინდეთ, გზასაძნელოს
თუ მიადგებით,
რაც უფრო ბრძოლის სურვილი და
ჭინი შეგიპყრობთ,
მით უფრო მეტად
შვილ-მომავალს გამოადგებით!

მშობლები

სამყაროში, სადაც ჩვენ ვცხოვრობთ, მუდმივად ქაოსია. მშობელი დღედაღამ შვილებზე ფიქრობს და ცდილობს, თავიდან აარიდოს ყველანაირი უსიამოვნება; ამასთან ერთად, თავგადადებული ზრუნავს მათი უკეთესი მომავლისათვის... მაგრამ სიფრთხილეს საჭიროა, რადგან შვილები არ მიეჩვივნენ იმას, რომ ყველაფერი მშობელმა უნდა აკეთოს! ეს მათთვის დამლუპველია და მომავალში გაუჭირდებათ რეალურ ცხოვრებასთან პირისპირ შეხვედრა.

მე, ჩემი ძმა და დები გავიზარდეთ დედისა და მამის ურთიერთსიყვარულის, მზრუნველობის და პატივისცემის გარემოში. ჩვენი მშობლების ცხოვრების წესმა მნიშვნელოვნად განსაზღვრა ჩვენი მომავალი; ყოველთვის ცდილობდნენ დაენახვებინათ ზნეობრივი ფასეულობები, გვესაუბრებოდნენ წარსულ ცხოვრებაზე, შეცდომებზე, სხვებისთვის გაკეთებულ სიკეთეზე და დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ ჩვენი აზრის გამოხატვას, მოცემულ სიტუაციაში თუ როგორ მოვიქცეოდით.

შვილების ყველაზე კარგი საქციელის გამოც კი არასდროს გამოხატავდნენ აღფრთოვანებას. თუ ამას აკეთებდნენ, მეტად უმნიშვნელოდ. ამიტომ, ყოველთვის ვცდილობდით, უფრო და უფრო უკეთესები ვყოფილიყავით. რაც ყველაზე მეტად ყურადსაღებია, არასდროს გამოუყენებიათ მატერიალური ჯილდო!

არც ერთს არ მიაჩნდა მრავალრიცხოვანი ოჯახის რჩენა მძიმე ტვირთად, პირიქით, უფრო მეტი მოტივაცია გააჩნდათ საამისოდ და დღედაღამ მუხლჩაუხრელად შრომობდნენ. ჩვენც ვცდილობდით დახმარებას, რადგან პატარაობიდანვე მიგვაჩვიეს შრომას,

ამიტომაც არ ვიცოდით, რა იყო სიზარმაცე და ქუჩაში უსაქმურად ხეტიალი...

ოჯახში არსებული ასეთი სიტუაცია ყოველთვის დადებით მუტხს აღვივებდა და მუდამ ლხინის განწყობაზე ვიყავით.

ახლაც ყურში ჩამესმის მამას დაკრული გარმონისა და დედას ფანდურის ხმა. ბებია, რომელიც თავის დროზე ქუთაისის გიმნაზიაში სწავლობდა, იქ ნასწავლი გიტარის დაკვრით იწონებდა თავს, სწორედ მან შემაყვარა ეს ინსტრუმენტი.

ფასდაუდებელია მათი ამაგი, ისევე, როგორც ნებისმიერი მშობლის, მაგრამ მე მაინც ვიქნები სუბიექტური და ოჯახის მრავალშვილიანობას გავუსვამ ხაზს.

ყველაფერს აკეთებდნენ ჩვენი ბედნიერი მომავლისათვის, არასდროს გვაყვედრიდნენ თავიანთ შრომას. მუდმივად ვხედავდით ადამიანებს, რომლებსაც უამრავი საზრუნავი ჰქონდათ. სიფრთხილით გვასწავლეს საკუთარი თავის სიყვარული, რადგან ამ გრძნობის გარეშე, წარმოუდგენელია სხვა გიყვარდესო...თავიდანვე მიგვაჩვიეს მარტო შრომას და არ ერეოდნენ ჩვენს საქმიანობაში...სულ გვახსენებდნენ, რომ პრობლემებთან მარტო გამკლავება, გონების განვითარების და დამოუკიდებლობის შეძენის დიდი გაკვეთილიაო!

ძალიან ბედნიერი ბავშვობა გვქონდა, არასდროს არაფერი გვაკლდა.ის სიკეთე და სიყვარული, რომელიც ჩვენს ჭერქვეშ ბუდობდა, დღესაც გვილამაზებს ცხოვრებას.

ხშირად მიფიქრია: რითი გადავუხადეთ სამაგიერო?

პასუხს დიდი ხანია მივაგენი – მათ სიცოცხლე გვაჩუქეს, სიცოცხლის საფასური კი სამყაროში არ არსებობს!.. თუმცა, მადლიერების გამოხატვა ჩვენი სიყვარულით და ყურადღებით შეგვიძლია!

ძალიან მინდა, ყველა შვილს ახსოვდეს მშობლის ამაგი და როლი მის აღზრდა-ჩამოყალიბებაში და ის, რომ შვილებიდანაც ესაჭიროებათ (თავის დროზე) თანადგომა და პატივისცემა, გან-

საკუთრებით ხანშიშესულებს.

ჩვენი ერთგული და ყურადღებიანი დამოკიდებულებით კი შეგვიძლია, მათი სიცოცხლე, მნიშვნელოვნად გავახანგრძლივოთ და გავალამაზოთ, გარდა ამისა, ეს იქნება უდიდესი მაგალითი ჩვენი შვილებისათვის, რომელთა ხელშიც მერე ჩვენი გარდუვალი სიბერე აღმოჩნდება...

მეორე მუხლაკი

ქართულ სინამდვილეში, რატომღაც, დედამთილ-მამამთილის და რძლის ურთიერთობა გაიგივებულია ჩხუბსა და დავიდარაბასთან. ზოგადად, ეს პრობლემა სულ არსებობდა, მაგრამ რაც ცივილიზაციამ ჩვენში ღრმად გაიდგა ფესვები, პრობლემაც უფრო მასშტაბური გახდა.

არ დავინწყებ შორიდან და პირდაპირ ვიტყვი: მე ბედმა გამიმართლა, უფრო ზუსტად, ასე ემეტებოდა ჩემთვის!

ახალ გარემოსთან შეგუება არ გამჭირვებია, ვერ ვიტყვი, რომ იდეალურები ვიყავით, რადგან მსგავსი სამყაროში არ არსებობს, მაგრამ კომპრომისებისა და სიყვარულის მეშვეობით თანდათანობით ყველაფერი გაიდეალურდა.

აქაც ოჯახური იდილია დამხვდა, მიაბჰეს, როგორ ააშენეს და შექმნეს საკუთარი ცხოვრება, რომ ყველაფერს სიყვარული აკეთებს და მის გარეშე შეუძლებელია...

ახლა ვფიქრობ, ჩვენ რომ ერთად არ გვეცხოვრა, მათ გარეშე, ცხოვრების განმავლობაში გაჩენილ უამრავ სირთულეს თავს ვერ გავართმევდით ასე იოლად. ერთმანეთის სიყვარულით და გვერდში დგომით, ყველაფერი გადავლახეთ.

იმის გააზრებით, რომ მათ ორჯერ მეტი ცხოვრებისეული გამოცდილება ჰქონდათ, არასდროს არ მწყინდა მეგობრულად ჭკუის დარიგება და რჩევა... თუ გინდა კარგის დანახვა, ყოველთვის დაინახავ, თუ არა, მაშინ არავითარი მნიშვნელობა აქვს არც კარგს და არც ზედ გადაყოლას, სულ ერთია, მაინც შენი გეგმის ერთგული რჩები! სულ მიკვირდა და ახლაც მიკვირს, რატომ ის-

პობენ საკუთარ ნერვებს და ჯანმრთელობას?

არავის ვაკნინებ, მაგრამ მგონია, რომ ასეთ შემთხვევებში ინტელექტუალური განვითარების ნაკლებობის პრობლემასთან გვაქვს საქმე...

ძალიან ვუყვარდი ორივეს, ყოველგვარი გადაჭარბების გარეშე ვამბობ, რომ საკუთარ შვილებზე წინ მაყენებდნენ. თავიდანვე შემპირდნენ ერთგულებას და შემომფიცეს, რომ ჩემი ინტერესების დამცველნი იქნებოდნენ სიცოცხლის ბოლომდე.

მიუხედავად იმისა, რომ ორივე მოსამსახურე იყო და მეც ვმუშაობდი, ისე გვექონდა ანყობილი დღის რეჟიმი, ოდნავაც არ შეგვიწინებია ცხოვრების ფერხული. დიდი ამაგი დამდო მეუღლის ბებიაშაც, მადლიანი ქალი იყო, სულ მანებვირებდა ლამაზი კაბებითა და სამკაულებით... გამაზრდევინეს ოთხი შვილი, შიდასამეურნეო საქმიანობაშიც ტოლს არავის უდებდნენ და მუდამ უხვად გვექონდა ოჯახში ნატურალური და ეკოლოგიურად სუფთა სურსათ-სანოვარე.

უფლის სიყვარულმაც ხელი შეუწყო ჩვენს ურთიერთობებს და ჰარმონიულ ოჯახში მომავალი თაობაც ჰარმონიული, ჯანსაღად მოაზროვნე, ტრადიციების ქომაგი და მოყვარული გავზარდეთ.

არ შემიძლია ყველას არ გავაგებინო, როცა მამამთილი ლოგინს იყო მიჯაჭვული, გარდაცვალებამდე რამდენიმე კვირით ადრე, ეს სიტყვები მითხრა: „მე მალე წავალ, შვილო, სააქაო პირი აღარ მაქვს. შენ ხარ ის იმედი, რომელსაც აქ ვტოვებ, ვიცი, კერას არ გააციებ და აქაურობას არ წააქცევო“... დღესაც მეტირება...

დედამთილმა კი, ინსულტიდან რამდენიმე თვის შემდეგ, როცა კრიტიკული დღეები უკვე გავაცილეთ, ცრემლიანი თვალებით მითხრა: „ღმერთმა ამ ქვეყანაზე ჩვენ, ორნი, ერთმანეთისთვის გაგვაჩინაო!“ გულისტკივილით შემომჩივლებს ხოლმე, მეცოდები ამოდენა ოჯახში, მარტო ხარ უამრავი საზრუნავის პირისპირ და ვერ გეხმარები, მეც კი ზედ დაგემატეო... მე კი ვცდილობ, დავამშვიდო, რადგან მან თავისი ვალი ბოლომდე თავდაუზოგა-

ვად მოიხადა და ახლა სწორედ დასვენების დროა. დაე, დატკბეს თავისი მონაგართ! მე კიდევაც დავეხმარები და ხელს შევუწყო სიცოცხლის გახანგრძლივებაში, მითუმეტეს, როცა მშობლებიც აღარ მყავს და მხოლოდ მას შევყურებთ თვალებში...

უფალო შენ განგვიმტკიცე ურთიერთსიყვარულის გრძნობა თაობათა შორის და მტკიცე ოჯახების მადლი და სიუხვე არ მოაკლო ჩემს ქვეყანას!

გზა მშობლიური სოფლისკენ

ახლა, მშობლიური სოფლისაკენ მიმავალ აღმართს მივუყვები და გული ლამის საგულედან ამოვარდეს...

პირველი, რასაც თვალი სწვდება, იმის გარდა ხვამლის მთიდან წამოსული გრილი ნიავი მეფერება სახეზე ისე ნაზად, რომ მგონია გზაში დაიღალა და დაიცალა. რაც უფრო მალლა მივიწევე, ნიავიც ძლიერდება და უხვად მოაქვს ჩემი ბავშვობის გამაბრუებელი სურნელი – მუდამ სანატრელი და განუმეორებელი, ხალისიანი, შფოთიანი, ცელქი და უდარდელი.

რა სხვანაირად მიცემს გული, ყურებში რომ მესმის და მკერდიც რომ გრძნობს?! ხანდახან მიფიქრია, კიდევ კარგი, რომ ხშირად ვერ ამოვდივარ აქ, თორემ ასეთი ემოციებით დიდხანს ვერ შევძლებდი ამ სიყვარულთან გამკლავებას.

მიყვარს, სხვანაირად მიყვარს და ამ სიყვარულს ვერაფერი შემიცვლის!

ზაფხულს მაინც სხვანაირი ეშხი და ლაზათი აქვს, სულ მწვანე-შია აქაურობა ჩაფლული, უცხო თვალმა შეიძლება ვერც აღიქვას, რომ აქ სოფელია. განსხვავებით ნოემბრისა, როცა გვიანი შემოდგომის სუსხი შემოჰკრავს, გაიძარცვება ირგვლივ ყველაფერი და გაშლილ-გადაბერებული სოკოებივით გამოჩნდება ფერდობებზე შეფენილი სახლები. ყველაზე მეტად რაც გულსაკლავია, ის არის, რომ მხოლოდ აქა-იქლა ამოდის საკვამურიდან ბოლი... იყო დრო, როცა სოფელი ქალაქს აცხოვრებდა, ახლა კი თავისთვისაც აღარ ვარგა.

...მაგრამ აქაურობა მაინც ჩემი თვალისჩინია, აქ დავიბადე, აქ

ავიდგი ფეხი, აქ ვისწავლე მოყვასისა და სამშობლოს სიყვარული, აქ ვეზიარე იმ ტრადიციებს, რომლებიც ყველაზე წმინდაა ჩემთვის...

აი, გამოჩნდა ჩემი სახლიც, მეზობლების ანაბარად მიტოვებული და ისინიც რომ თითზე ჩამოსათვლელნილა არიან?! ვატყობ, რომ გული კიდევ უფრო ახშიანდა. ვხედავ, როგორ ამაყად დგას?! თითქოს ძველებურად ისევ ბავშვების ყვილ-ხივილი აყრუებს, თითქოს ბუხარი ისევ თვალისმომჭრელად გიზგიზებს, თითქოს ღუმელზე მოსახარშად შემოდგმული ღერღილი თუხთუხებს ქვაბში და ცხელი ღომის მოლოდინში ყველა ფაციფუცობს, თითქოს უხვთოვლიანი ზამთარი არც გამოუვლია და აღარც ახსოვს, როგორ გაუმკლავდა თოვლის სიმძიმეს, თითქოს სულ ღიაა კარ-ფანჯარა და ნიავი თავის ნებაზე დაჰქრის აქეთ-იქით, თითქოს პირამდე სავსეა ქვევრები და ბეღელი...

აგერ, ბებიას ბოსტანიც, მუდამ პატარძალივით მორთულ-მოკაზმული! ერთი სარეველა ბალახის პოვნაც გაუჭირდებოდა მახვილთვალს. ახლაც მახსოვს აქ დაკრეფილი ქორფა, წყლიანი კიტრის გემო, რომლის მსგავსი, მას მერე, აღარსად შემხვედრია.

ვუყურებ ამ ღობეჩამონგრეულ, მიჯნანაშლილ ბოსტანს და სული მეყინება. ვინ იცის, ბებიაჩემის რამდენი წვეთი ოფლია აქ ჩაღვრილი და მის გამრჯე მარჯვენას რამდენჯერ ამოუბრუნებია ეს მინა?! ბავშვობაში მიკვირდა კიდევაც, თოხი სარკესავით რატომ პრიალებდა.

ეხ, ჩემო ბებია, ჩემო სპეტაკო და მრავალჭირვარამგამოვლილო ქალო, სად ხარ ახლა? ნეტავი კიდევ მაგემა შენი აკეცილი წინსაფრით შემოტანილი ხილისა და წაბლის ფოთოლში გამომცხვარი მჭადის გემო?!

ძალიან მტკივნეულია ამ ყველაფრის გახსენება და ცრემლები მახრჩობს... მშობლების ღიმილიანი სახეები შემომცქერიან კედლიდან. გამოკეტილი კარის მიღმა, თითქოს, მათი სურნელი ისევ შემორჩენილა, მაგრამ სითბო აღარ არის, გაციებულ კერიას

ჩამქრალი ცეცხლის და ნაცრის სუნი დაჰპატრონებია და საბოლოოდ მარნმუნებს, რომ წარსულში მხოლოდ ფიქრებით თუ დავებრუნდები.

ეზოში, სიცოცხლესა და მზეს მონყურებულ ბალახებს სამუდამოდ ნაუშლიათ დედაჩემისა და მამაჩემის გათელილი ბილიკები, მათივე ხელით დარგულ ხეხილს გარს შემოხვევიან და თითქოს თავს იმართლებენ, ჩვენ არაფერს ვუშავებთ, გვალვისაგან ვიცავთო.

სულ სხვაა აქ გათენებული დილა:

ჯერ, სანამ შუქი შეეპარება ალიონს, მამლის ყვილი მამცნობს, რომ კიდევ ერთი ბედნიერი დღის დილა იფურცლება ცხოვრების კალენდრიდან. თანდათან ჩიტებიც იფხიზლებენ და დილაადრიან საშოვარზე მიიჩქარიან, უღელში შესაბმელი ხარები არხეინად იცოხნებიან და თითქოს საქმე მორჩაო, პატრონის დანახვას არც იმჩნევენ, მაგრამ გამრჯე გლეხი უკვე ყანისაკენ იჩქარის. სხვა რა გზა აქვთ? ნელ-ნელა აიზლახნებიან, შეებმებიან და უნებურად გაუყვებიან გზას. ურმის ჭრიალსაც ყურის დაძაბვით ვუსმენ, თურმე ეს ხმაც როგორ მყვარებია და მომნატრებია?!

პატარა ბოჩოლა დედას ეძახის, ბრაზობს ალბათ, პატრონმა გამოსვლა რომ დააგვიანა, რა ქნას, პატარაა და შიმშილის მოთმენა არ შეუძლია, დედაც რა უძლურია ამ დროს, – ვფიქრობ ჩემთვის, მიბმულია ძელზე და შვილთან მიახლოება არ შეუძლია სხვისი კეთილი ნების გარეშე. მე კი წარმოვიდგინე უკვე, რა ბედნიერნი იქნებიან მაშინ, დიასახლისი რომ რძეს არ ჰპარავდეთ და ფურს ბოლომდე შეეძლოს გულხარბი ბოჩოლას გამოკვება.

ბავშვურად ვბრაზდები ადამიანებზე, როგორი შეუბრალებელი ვართ, არადა, ჩვენი თავიც რომ გვებრალება?!

დილა ძალას იკრებს. აივნიდან გადმომდგარი, ალტაცებული ვუყურებ, თუ როგორ ინვერება მზე ნაქერალას მთების უბიდან, ნაბლის ფოთლებიც შრიალს აადევნებენ, ქორფა ბალახის და ნოტიო მიწის სუნი საოცრად მსიამოვნებს და ამ დროს სულ სხვა-

ნაირად ლალი და ბედნიერი ვხდები.

...მაგრამ, მაინც, რალაცნაირი, იდუმალი სიჩუმეა ირგვლივ. კედლის საათთან ერთად, თითქოს, დროც გაჩერებულა, მე კი კვლავაც, ძველებურად ხმაურიან და ჟრიამულით სავსე ქუჩებს ვეძებ, ჩემი და ჩემი და-ძმების უდარდელ ბავშვობას, უფროსების ხალისსა და შემართებას. იმ წრფელ და უანგარო ურთიერთობებს, რომელიც თაობათა შორის იყო...

დღევანდელი გოგო-ბიჭები აღარ მეჩვენებიან ისეთი ლაღნი, როგორც ჩვენ ვიყავით მაშინ, მშობლების ტვირთი მათაც გადაუნანილებიათ და ასე მხრებდამძიმებულნი მოუყვებიან ცხოვრებას... მენანება ნაადრევად დასერიოზულებული და ბავშვობანართმეული თაობა, ძალიან მენანება!

სოფელი იმ სოფელს აღარ ჰგავს, მე რომ მახსოვს...

ფიქრი არ მასვენებს – ვაი, თუ ნასოფლარი გახდეს?!

ჩემი ბავშვი

ნამდვილი ამბავი

დიდი სამამულო ომის წლებმა უმწეო მხრებზე გადაუარა, არ გატყდა, რადგან ბუნებით ოპტიმისტი იყო.

ქალი – რომელმაც ცხრა შვილი შობა და სხვათა დახმარების გარეშე, მარტო უძღვებოდა ოჯახის ავსაც და კარგსაც.

ცხოვრება უღმობელია!

ნაადრევად გამოაცალა უღლის გამწევის იმედი, დარჩა მარტო, საკუთარი მარჯვენის ამარა, მალევე გაიაზრა, რომ ერთი წუთითაც აღარ ჰქონდა მოდუნების უფლება, რადგან უკვე მრავალშვილიანი ოჯახის ერთადერთი მარჩენალი იყო.

ბედმა ესეც არ აკმარა და სამი წლის ასაკში ნაბოლარა შვილიც გამოსტაცა ხელიდან. ბევრი იგლოვა პატარა... მაგრამ დანარჩენი ხომ გზაზე უნდა დაეყენებინა? თავს შეუძახა: –აბა, შენ იციო! – და უკვე გაასმაგებული ძალითა და მონდომებით შეეჭიდა ახალ ცხოვრებას.

ის-ის იყო, თითქმის გულიდან გადაიგდო ყველა დარდი, უცებ, ომში გაიწვიეს უფროსი ვაჟი. რას იზამდა? იცოდა, რომ წინ ვერ აღუდგებოდა და როგორც იქნა შეეგუა ბედს.

გააცილა.

მას შემდეგ, თითქოს ქრილობები გაუახლდაო, თვალზე ცრემლი არ შეშრობია და ღამეებს მასზე ლოცვაში ათენებდა, უფალს ევედრებოდა, ცოცხალი დამიბრუნეო.

ამბობენ, დედის ლოცვას უდიდესი ძალა აქვსო, აუსრულდა ოცნება – შვილი დაუბრუნდა ნაადრევად, მაგრამ ფეხმოკვეთილი.

ეცოდებოდა, ნიადაგ გული ეკუმშებოდა, მაგრამ თვალზე მომდგარ ცრემლს არასდროს აჩვენებდა ისედაც გატანჯულ შვილს.

ყავარჯნებით ძლივს დადიოდა საბრალო, მაგრამ ყველაზე უარესი წინ ელოდა დედასაც და შვილსაც.

ზამთრის ერთ სუსხიან დღეს, მეგობრის დაბადების დღეზე მიწვეულმა, მიუხედავად თავისი ფიზიკური და სულიერი უძლურებისა, უარი ვერ თქვა და წავიდა. კარგად ილხინა თავის მონატრებულ ტოლ-მეგობრებში და გვიან, ღამით, როცა სახლში ბრუნდებოდა, სწორედ მაშინ, ბედისწერა სამუდამოდ გადაელობა წინ. სიბნელეში გზა ვერ გაარჩია, ყავარჯენი უადგილო ადგილას მოუცურდა და წყლით სავსე თხრილში ჩავარდა.

დილით მთელი სოფელი ფეხზე დადგა.

ექებდნენ.

მიაგნეს თხრილს და... ნახეს საშინელება, საცოდავი შიგ იყო ჩაყინული. როგორც თვალთ ჩანდა, ძალიან ბევრი უწვალთა სიცოცხლის გადასარჩენად, მაგრამ ასეთ მდგომარეობაში მყოფმა, ვერ შეძლო ბედის განაჩენთან გამკლავება.

ბებია ამ ამბავმა გაანახევრა. იმ დღიდან მოყოლებული, მის გულში, უფრო ღრმად გაიდგა ფესვები ღვთისადმი მონივნებამ და სიყვარულმა, ხშირად დადიოდა ეკლესიაში, ლოცვას რომ მორჩებოდა, იქვე ახლო, საფლავებს შუა ჩაიმუხლავდა, ჩუმად ეჩურჩულებოდა თავისი გულის ნაწილებს და ცრემლგამპშრალი თვითონაც სულ სიკვდილს ნატრობდა.

ძალიან დიდი დრო დასჭირდა, რომ გონზე მოსულიყო. მეზობლებისა და ახლობლების შეგონებით, თანდათან, ნელ-ნელა გაიაზრა, რომ დარჩენილ შვიდ შვილს პატრონი და მზრუნველობა სჭირდებოდა.

მაშინდელ გაუსაძლის ყოფაში, როცა ჯერ კიდევ ომი მძინვარებდა, ძალიან უჭირდა შვილების დაპურება. ყველა ღონეს ხმარობდა, რომ ბავშვებს შიმშილი არ ეგრძნოთ: შემოუსვლელ მსხალს, რომელსაც პირს ვერ დააკარებდა კაცი სიმაგრის გამო,

მოხარშავდა და შაქარს მოაყრიდა... ან კიდევ, ადრიან შემოდგომაზე, როცა სიმინდი ჯერ კიდევ დაპურებული არ იყო და მჭადის ფქვილიც ცოტა ეშოვებოდათ, დაჩეჩქვილ ჭყინტ სიმინდში ფქვილს აურევდა და ისე გამოაცხობდა კეცებში მჭადებს, მწნილის წვენიც კი არასდროს ემეტებოდა გადასალვრელად...

გაჭირვება და შვილების სიყვარული რას არ მოაფიქრებინებს თავდაუზოგავ დედას?!

გაზაფხულობით, როცა მინდვრის მარწყვი მწიფობაში შევიდოდა, სულ ბაზარში დაჰქონდა, ყიდდა და ყიდულობდა ობლებისთვის სურსათ-სანოვაგეს. თუმცა, ეს გზა არ იყო იოლი, სოფლიდან ქალაქამდე ჩვიდმეტრი კილომეტრი უნდა გაეგლი ფეხით და უკან დასაბრუნებლადაც იგივე გზა დაეძლია.

ვაებით ართმევდა თავს.

ერთ ჩვეულებრივ საღამოსაც, დაღლილ-დაქანცულმა, ადრიანად მოინდომა დაძინება. უფროს შვილს ჩააბარა დილის საუზმე, ჩვეული სიღინჯით მისცა დარიგება, თანნასაღებ კალათაში წყალი და პურის პატარა ნატეხი ჩაიდო და დასაძინებლად გაეშურა. მთელ დღეს ბოსტანში ბარზე ნამუშევარს იმ ფიქრში, რომ დილით ადრე უნდა ამდგარიყო, მალევე ჩაეძინა.

სავსემთვარეობა იყო, არემარე ისე იყო გაჩახჩახებული, თითქოს გარიჟრაჟიყო. არადა, ჯერ კიდევ შუალამე არც კი იყო გადასული. შეიღვიძა, ფანჯარას თვალი შეავლო და თვალის დახამხამებაში წამოვარდა ლოგინიდან, საათისთვის არც შეუხედავს, სასწრაფოდ ჩაიცვა, სათითაოდ ჩაკოცნა მძინარე შვილები და სიფრთხილით გაიხურა კარი.

პირჯვარი გადაისახა, უფალს შემწეობა თხოვა და ჩქარი ნაბიჯით შეუყვა ტყისკენ მიმავალ აღმართს, რადგან მზის ამოსვლას მარწყვის ველებზე უნდა შეხვედროდა. დროდადრო ფეხს შეანელებდა, ცას შეხედავდა, მოკაშკაშე ვარსვლავები და მთვარის თვალისმომჭრელი ნათება გულში შიშს უღვივებდა, მიხვდა, რომ დროში მოტყუვდა და საკუთარ თავზე ბრაზობდა, ეს როგორ

დამემართაო?

როგორც იქნა, აიარა აღმართი, გაივაკა და უკვე შვებით ამოისუნთქა, მაგრამ მთვარე ისევ ახსენებდა – ჯერ აღრეაო! დაიბნა, აღარ იცოდა, როგორ მოქცეულიყო, უკან დაბრუნებას აზრი არ ჰქონდა, წინ, კიდევე, შიში არ უშვებდა. ეს იყო სწორედ ის მომენტი, როცა გამოუვალ მდგომარეობაში ჩავარდნილმა ბებია, კიდევე ერთხელ დასწყევლა თავისი გაჩენა.

უცებ, რაღაც უცნაური ზმუილი შემოესმა, მოულოდნელობისაგან დაიბნა. ლამის სიჩუმეში ამ ხმას ისეთი მომაკვდინებელი ზარი ჰქონდა, რომ შიშისაგან კინალამ გული გაუსკდა. ბუჩქებში გადახტა და ერთ დაბალტანიან მუხას ამოეფარა. გულამოვარდნილი და სუნთქვაშეკრული ელოდებოდა, თუ საიდან განმეორდებოდა ისევ ის ხმა. საკმაო ხანი დასჭირდა ლოდინს, სხვა ფიქრი აღარ ჰქონდა, უფალს ევედრებოდა – ხიფათს გადამარჩინეო. უცებ თვალი მოშიშვლებული გზისკენ გაექცა, შეამჩნია ორი დიდი სილუეტი, დაჟინებული მზერით კარგა ხანს უყურა და თითქმის დარწმუნდა, რომ ხარები იწვნენ. გასწორდა ქალი ნელში, გული დაიწყნარა და მაინც სიფრთხილით გამოვიდა ბუჩქებიდან, სიხარულისაგან აკანკალებული მიუახლოვდა მათ, მოეფერა ორივეს და დამშვიდდა, რომ ამჯერად რაღაც საშინელებას გადაურჩა, მაგრამ იმის შიშმა, რომ გარიჟრაჟი ჯერ კიდევე შორს იყო, მოაფიქრებინა, ხარებს შუა ჩანოლილიყო.

ასეც მოიქცა.

უკვე მათი იმედით ფრთაშესხმული უშიშრად ელოდა გათენებას.

თანდათან შეეპარა არემარეს გარიჟრაჟის ხმაური, სოფლიდან მამლის ყვილი მოისმა, ჩიტებმაც ააყოლეს ჟრიამული, აღმოსავლეთის ცის თალიც მტრედისფრად შეილება და ხარებიც წამოიშალნენ. ნელი ზღაზვნით შეერივნენ ტყეს, ბებია ერთხანს კიდევე იდგა იმავე ადგილას იმის შიშით, რომ დილაადრიან საშოვარზე გამოსულ ნადირს არ გადაჰყროდა.

მომძლავრდა დილა და გაუდგა გზას. მხოლოდ იმას ფიქრობდა, ამ ერთმა ღამემ როგორ მოხარა წელში, განვლილი წლებით ვაებაგადატანილმა, პირველად იგრძნო თავი უკიდურესად უმწეოდ და უსუსურად.

დღე მშვენიერი შეუხვდა. მარწყვით გადაპენტილი მინდვრის დანახვაზე ძალა მოიკრიბა და სიხარულისაგან აღმაფრენას მოეწონია იმ ფიქრით, რომ სწრაფად გაავსებდა მოზრდილ კალათას, ქალაქისაკენ მიმავალი განახევრებული გზაც მალე გაილეოდა და იქიდან სანოვაგით დატვირთული შვილებს გაახარებდა...

შინ დაბრუნებულ დედას ბავშვები ჟივილ-ხივილით შეეგებნენ, სასწრაფოდ ჩამოართვეს კალათა, დაითითოვეს მჭადის კვერები და ჩაჩუმდნენ. სახეგანათებული, კმაყოფილი მზერით შესცქეროდა შვილებს, სკამზე ჩამოჯდა და მაშინლა მიხვდა, თუ როგორი დაღლილი და გამოფიტული იყო. კარგა ხანს უყურა შვილებს, სანამ არ დარწმუნდა, რომ დაპურდნენ, გულს უთრთოლებდა მათი ხითხითი და მხიარულება.

მთლიანად მოეშვა, მაგრამ ის, რასაც დედობრივი ძალა ჰქვია, კვლავ უცნაურად ავსებდა და ხვალინდელი დღის სამზადისისთვის უხმობდა.

შვილებს ტკბილი ძილი უსურვა და თვითონაც დასაძინებლად გაემართა. საწოლზე ჩამომჯდარი ცრემლიანი თვალებით შეჰყურებდა მოპირდაპირე კედელზე ჩამოკიდებულ მეუღლის სურათს და გულში საყვედურობდა: –ამ დღისთვის როგორ გამიმეტო?

...მაგრამ ასეთი დღეები ბებიას უამრავი გადახდა, შვიდი შვილი დააფრთიანა და დღედაღამ მოუღალავი შრომით გალია წუთისოფელი, შვილიშვილებითა და შვილთაშვილებით დახუნძლულმა 96 წელი იცოცხლა.

ვალმოხდილი წავიდა ამ ქვეყნიდან.

პატივიც საკადრისი მიაგეს.

მასზე ახლაც აღფრთოვანებით და მადლიერებით ლაპარაკობენ

არა მარტო ღირსეულ და თავდადებულ დედაზე, არამედ სულით ძლიერ და გაუტეხელ ქალზე!

ჩემი გრძნობა-გონება სულ ბებიას დასტრიალებს თავს და ამ-იტომაც გიამბეთ მის შესახებ... ეს კი იმის ნიშანია, რომ იგი ისევ ცოცხალია!

მე ეს რწმენა მათბობს!

გვიყვარლეს ერთმანეთი!

დღევანდელი ცხოვრება უდიდესი სტრესის ფონზე მიედინება, ძნელია უამრავ სირთულესთან გამკლავება და პრობლემებისაგან თავის დაღწევა. ყველა ადამიანის ფსიქიკა ვერ უძლებს ამ რეალობას და სხვადასხვა უარყოფითი ნიშან-თვისებით ვლინდება, რაც შემდეგში ისახება ადამიანთა ურთიერთობებში.

ბავშვობიდან მოყოლებული, მთელი ცხოვრება, სულ მიკვირდა, რატომ არსებობს სამყაროში შური და შურიანი ადამიანი? პასუხი ამ კითხვაზე თითქოსდა სულ გამაჩნდა, მაგრამ ამ პასუხს ისევ ახალ შეკითხვას ვუპირისპირებდი! დღესაც გაურკვევლობაში ვარ და არ მესმის ასეთი ადამიანებისა, ნუთუ შეიძლება, უფლის ნაბოძი ისედაც ხანმოკლე სიცოცხლე, საკუთარი ხასიათის დაუმორჩილების გამო, შენივე სურვილით გაიმწარო და გაინადგურო?

ჩემი ღრმა რწმენით, ასეთებად არ იზადებიან!.. ასეთები ხდებიან არასრულფასოვანი ცხოვრების მწარე გამოწვევების მერე.

ოცდამეერთე საუკუნე, თამამად შეიძლება ითქვას, რომ შურისა და მტრობის ეპოქაა. იმდენი რაოდენობის დისკომფორტს განიცდის ადამიანი, რომ ძნელია მშვიდად იყოს და არ ააფორიაქოს იმან, რაც გარშემო ხდება. ეს ნეგატიურად მოქმედებს ფსიქოემოციურ სტაბილურობაზე, ზოგჯერ დამანგრეველადაც კი.

თანამედროვე ოჯახები დგანან ისეთი ფინანსური და მატერიალური პრობლემის წინაშე, რომელიც აიძულებს დედებს ნაადრევად მოწყდნენ შვილის აღზრდის პროცესს – ოჯახს უჭირს სხვადასხვა გამოწვევებთან გამკლავება. სამსახურებს ეშურებიან და შვილების ბედი ჩვილობიდანვე ძიძაზეა მინდობილი. სწორედ

ეს ინვევს ადრეული ასაკიდანვე ურთიერთობის უკმარისობას, დედას და შვილს შორის აღარ არის ის აუცილებელი ემოციური კავშირი, რაც მათ შორის ურთიერთმიზიდულობას და სიყვარულს ამყარებს. უცხო ადამიანი დედას ვერასდროს შეცვლის! ბავშვი ვერასდროს მიიღებს მისგან იმ სითბოს, რაც მხოლოდ დედას შეუძლია და რაც ესოდენ აუცილებელია მისთვის...

როცა პატარა ხედავს სხვას, თავისსავე თანატოლს, დედასთან როგორი სავსეა, როგორი ბედნიერი, მას პირველი უარყოფითი ემოცია უჩნდება, რაც თავის მხრივ, უკმაყოფილების გრძნობას ინვევს.

კიდევ რამდენჯერმე ანალოგიური სურათის ნახვა ამკარას ხდის, რომ თანატოლს ძალიან განსხვავებული და განსაკუთრებული ურთიერთობა აქვს მშობელთან. აქ უკვე შეიმჩნევა პირველი შურის ნიშანი: პატარას დედასთან ურთიერთობის უკმარისობის ფონზე სხვისი უპირატესობა შურს!

აქ აუცილებლად უნდა გავიგონოთ პირველი საგანგაშო სიგნალის ხმა, რომელიც მრავალჯერ განმეორდება მომავალში, თუ ყურადღებას არ მივაქცევთ.

ჯანსაღი გონებით უნდა გავიაზროთ იმ ფასდაუდებელი სამსახურის აუცილებლობა, რომელსაც შვილის აღზრდა-განვითარება ჰქვია მშობლის მუდმივი აქტიურობითა და ჩართულობით. წინააღმდეგ შემთხვევაში, მივიღებთ ისეთ თაობებს, რომლებსაც თავიანთი უარყოფითი მხარეების დანახვის უნარი საერთოდ არ ექნებათ და სხვისი სრულფასოვნების ფონზე, აღეძვრებათ ისეთი დამანგრეველი და გამანადგურებელი ზრახვა, რომელსაც შური ჰქვია.

შური უამრავ ცოდვაში აგდება შურიან ადამიანს, ნებით თუ უნებლიეთ.

მე ვფიქრობ, შური იმ ადამიანის სენია, ვისაც ამქვეყნიური დიდების მანია სჭირს, ვინც იმის ნაკლებობას განიცდის, რაც შურის ობიექტს აქვს. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ფარული ცოდვაა, მისი სივერაგე მახვილ თვალს, გამჭრიახე გონებას და გულს, არასოდეს რჩება შეუმჩნეველი.

რამდენჯერ ვყოფილვარ შურიანი ადამიანის პირისპირ?! ის ცდილობს გამოაჩინოს „კეთილი“ გრძნობა, სიყვარული და სიხარული, მაგრამ ამ დროს იმდენად ზედაპირულია ქცევაში, ყველაფერი ძალიან მარტივად იკითხება მის სახეზე და თვალებში... სხვანაირად მას არ ძალუძს, რადგან სული ნეგატივით აქვს დაბინძურებული, არის მუდმივად უარყოფითი ენერგიის მატარებელი, არ განიცდის სინდისის ქეჯნას თავისი არანორმალურობის გამო; ყველაზე ცუდი ის არის, რომ ასეთი ადამიანის გავლენით გარშემომყოფებიც ასეთივენი ხდებიან, თითქოს სენი გადაედოთო...

საკუთარი უპირატესობის წარმოჩენის სურვილი, მთლიანად ანადგურებს ადამიანს სხვების თვალში. ზოგადად, წარმატება და სიძლიერე სხვამ უნდა დაგიდასტუროს და როცა ამას პირში გეუბნებიან, მაშინაც კი უნდა გეუხერხულებოდეს ამის მოსმენა!

სიძლიერედ ჩაგეთვლება, როგორმე მოერიო თავს და საბოლოოდ მოიშორო ის მანკიერი ბუნება, რომელიც არასდროს განიჭებს ბედნიერებას. ზედმეტი თავდაჯერებულობა უდიდესი ნაკლია, ხომ არ შეიძლება, მაინც და მაინც, ყველამ შეგიქოს შენი პიროვნება, პროფესია თუ სიყვარულით საკეთებელი საქმე? მოდი, მიეცი სხვებსაც საშუალება, – გითხრან სიმართლე იმ კუთხიდან, საიდანაც დაგინახეს... ამის შემდეგ კი, თავად შეძლებ ამოიცნო შენი თავი ისეთი, როგორიც სინამდვილეში ხარ!

ძალიან მინდა ყველას გვებრალეობდეს ასეთი ადამიანები, ვინაიდან მათი სულები დაღრღნილია უდიდესი ცოდვისაგან. იქნებ შევძლოთ და ვილოცოთ მათთვის, მითუმეტეს, როცა ვიცით, რომ უფალი გულთამხილავია, ის ყველას გულში იხედება და სხვებისთვის მლოცველს უფრო მეტ სიკეთეს მიაგებს!

იქნებ, მოხდეს სასწაული და მათაც გამონახონ ძალები ცოდვასთან საბრძოლველად,

შეძლონ მართალი გულით მონანიება და დარწმუნდნენ, რომ საამისოდ ყველაზე ჭეშმარიტი გზა არის უფალთან სიახლოვე.

ჩემდა გასაოცრად, ტაძარშიც ბევრჯერ მინახავს ისინი: ესწრე-

ბიან წირვა-ლოცვას, სანთლებს ანთებენ, ლოცულობენ, პირჯვარს ისახავენ, აღსარებას ამბობენ... ჰოი, საკვირველებავ! რატომ არ იციან, რომ ერთხელ მონანიებული ცოდვის მსგავსი ცოდვის კიდევ ჩადენა, ორმაგი დანაშაულია უფლის თვალში?

თუ მართლმადიდებელი ხარ და იცი, რომ შენი ადგილი ეკლესიაშია, მაშინ რატომ არ ემორჩილები უფლის მოძღვრებას?

უფალი მაშინაც უნდა გახსოვდეს, როცა ზღურბლს გადმოაბიჯებ და თავისუფალ გარემოში ხვდები! საინტერესოა, გასაჭირში მყოფი და ცოდვით დამძიმებული, როგორ უხმობ მას დახმარებისთვის?

როგორ მინდა, სამყაროში უხვად იყვნენ სიკეთითა და სათნოებით სავსე ადამიანები, რომელთა გულში მართლა სახლობს უფალი, არასდროს არ სჭირდებათ შეხსენება იმისა, რომ ღმერთი უზენაესია, ხოლო მისი სიყვარული არის ყველა სათნოების და სხვა ადამიანებთან კეთილგანწყობილი დამოკიდებულების საწყისი.

ღვთისნიერება თავმდაბლობაა, თავმდაბალ ადამიანს კი არასდროს შურს, პირიქით, მას ძალიან ადვილად შეუძლია სხვისი უპირატესობის დანახვა და აღიარება, მისი უპირატესი სურვილია, მორალური მხარდაჭერის გამოხატვა უფლის გზას აცდენილთათვის.

რა საწყენია, ასეთების გვერდით, სხვისი უბედურების მომლოდინენიც რომ არსებობენ?! მაგრამ, ალბათ, იმ იმედით, რომ უფალი მიმტვევებელია და მიუტვევებთ... თუმცა, ასეთი ადამიანის ყოფა რაც არის მთელი ცხოვრების განმავლობაში, იმაზე მეტი სატანჯველი აღარ არსებობს!

ჰოდა, სხვის მიმართ შურითა და ბოღმით, ნუ მოვინამლავთ სიცოცლეს!

გვიყვარდეს ერთმანეთი!

ისედაც, ორი დღის ნუთისოფელი გვაქვს!

დედა...

ერთი დღეც არ დაღამდება მასზე ფიქრის გარეშე, ის მთელი სამყაროა თავისი ფასდაუდებელი ამაგიტ, სითბოთი და სიყვარულით!

არ ვიცი, რატომ მაქვს დღენიადაგ აკვიატებული დედაზე ფიქრები?

არ ვიცი!

აღბათ, გულს უკმარისობის გრძნობა ანუხებს...რადგან ტკივილამდე მენატრება მისი სურნელი და ჩახუტება, ჩაგუბებული სევდით, მაგრამ იშვიათი სითბოთი აღსავსე თვალები, ტკბილად მოუბარი, ხანდახან ხუმრობასაც რომ გამოურევდა და ხასიათს გამომიკეთებდა ხოლმე... მენატრება მისი ხელჯოხის და ნაბიჯების მორიდებული ხმა, რომელიც ხშირად მეორდება ჩემს ყურებთან ახლოს და გულს მიჩქარებს... მენატრება ის ღიმილშეპარული მზერა, რომელიც ყოველდღე მახსენებდა, თუ როგორ ვუყვარდი, მაგრამ ბოლომდე მაინც არ მაგრძნობინებდა ამას, რადგან შიშობდა, ძალიან არ გავთამამებულიყავი, თუმცა ხშირად გული მაინც ვერ უძლებდა სისუსტეს და ისეთი ზღვარგადასული მოფერება იცოდა, რომ მერე თვითონაც უკვირდა, ზედმეტი ხომ არ მომივიდაო...მე კი ისეთი შვილი ვიყავი, არასდროს ვსარგებლობდი მისი კეთილგანწყობით, პირიქით, სულ ვცდილობდი შენიშვნაც კი არ მოეცა, თუნდაც უმნიშვნელო.

ძიძიმე უღელი დაიდგა მხრებზე, იოლი ხომ არ არის ხუთი შვილის გაზრდა? უფროსი მე ვიყავი და დიდი პასუხისმგებლობა მექონდა დაკისრებული უმცროსი ძმისა და დების წინაშე. ხშირად

მათი მომეტებული სიცელქის გამო, დედა მე მსჯიდა, მაგრამ სულაც არ მწყინდა, რადგან ეს კანონზომიერებად მიმაჩნდა. მუდამ ვზრუნავდი პატარებზე, ისინიც, ჩემი მობაძვით, უფრო და უფრო ჭკვიანები ხდებოდნენ და დედასაც თანდათან უადვილდებოდა ოჯახის უამრავ საქმესთან გამკლავება.

ცხოვრება ძალიან ხანმოკლე აღმოჩნდა, ბოლომდე ვერ მოვისურვილე დედის სიყვარული.

როცა წლები ერთნაირად გვემატება მშობელსაც და შვილსაც, როცა ასაკობრივი ზღვარი უცვლელია, როცა შვილები მუდამ ბავშვებად ვრჩებით და გვგონია, რომ მშობელიც უბერებელია, სწორედ ამ დროს ვდგებით სასტიკი რეალობის წინაშე. მერე ჩნდება გულისწყვეტა და სინანული, ბევრის შეცვლისა და დროის უკან დაბრუნების სურვილი, ვუნყრებით საკუთარ თავს, რომ მაქსიმალურად ვერ შევძელით მასთან ურთიერთობისთვის ყოველი წამის გამოყენება.

ხანდახან მომეტებულად მგრძნობიარე გულით, ლამის სასოწარკვეთამდე მივიღივარ, მაგრამ, მერე, მისი სულის მარადიულობის რწმენა მეხმარება გამოსავლის პოვნაში.

ყველაზე ბედნიერი ბავშვობა იყო, როცა მყარად ვიყავი მიჯაჭვული დედასთან, მაგრამ ამ ბავშვობამაც თვალის დახამხამებაში გაიბრინა, მერე დავოჯახდი და მრავალი საზრუნავი გამიჩნდა.

რალაცნაირად დავშორდი დედას, ხანდახან აღარც მახსოვდა ალბათ, თუმცა მუდმივად მჭირდებოდა მისგან დარიგება და ცხოვრებისეული გამოცდილების გაზიარება.

ასე, ათეული წლები ჩამოვიტოვე უკან და ერთ მშვენიერ დღესაც, მოხუცებული დედის პირისპირ აღმოვჩნდი. მივხვდი, დრო თვალსა და ხელს შუა როგორ გამქრალა და სინანულისგან გული დამეწურა: ნუთუ ეს ჩემი მოუღლეელი და მუდამ მოფუსფუსე დედაა? ეს ის შემთხვევა იყო, როდესაც პირველად შემრცხვა საკუთარი თავის გამო, მაგრამ მაინც გულს ვიმშვიდებდი: მე ხომ

სულ მინდოდა დედასთან ყოფნა, მანძილი და სიშორე კი ამის სა-
შუალებას არ მაძლევდა, წელიწადში მხოლოდ ერთხელ გვექონდა
ეს ბედნიერება...

გვიან მივხვდი ყველაფერს!

ხუთივე შვილი დაგვაფრთიანა და დაგვაოჯახა, მამამაც ადრე
დატოვა და ქვრივმა მარტოობაში გაატარა სამ ათეულ წელზე
მეტი. მუდამ ვემუდარებოდით შვილები, ჩვენთან წამოსულიყო,
მაგრამ თავისი სახლი და ეზო-ყურე მთელ ქვეყანას ერჩინა,
სულ იმას გაიძახოდა: სადაც ჩემმა ქმარმა დამტოვა, იქ უნდა
მოვეკვდეო! ახლა წარმოდგენილი მაქვს, რამდენჯერ ყოფილა იმ
მდგომარეობაში, ცუდად მყოფს, წყლისა და წამლის მიმწოდებე-
ლიც რომ არ ჰყავდა, მაგრამ არასდროს არ გვაგრძნობინებდა
ტკივილს, ჩუმიად ითმენდა ყველაფერს.

ისეთი მაღლიერებით იცხოვრა, წუთისოფლის ამაოებაზე არც
დაუნუნუნია, შვილების თავს მუდამ ავედრებდა უფალს და ღრ-
მად სჯეროდა, რომ წინ კიდევ ბევრი სიცოცხლის წელი ელოდა...

ბედისწერაა ალბათ, თავისი დაბადების დღეს რომ აღესრუ-
ლა...

ის სამყარო, რომელსაც დედა ავსებდა და ალამაზებდა, უკა-
ცური უდაბნოსავით გახდა!

მას შემდეგ სულ ვეძებ, ყველგან ვეძებ გაფართოებული
თვალებით!

ნუთუ შემიძლია პოვნა?

გამოსავალს ვერ ვხედავ...

უნდა შევეგუო ბედს!

ჰოდა შევეგუე, მაგრამ მასზე ფიქრი ერთი წუთითაც არ მანე-
ბებს თავს., ალბათ მამა არ გამიწყრება, დედაზე რომ მოჭარ-
ბებულად ვფიქრობ. ამ დამოკიდებულებაში ძლიერია ის ჯაჭვი,
რომელიც განგებამ, ერთიანობის სიმბოლოდ დაუნესა დედასა და
შვილს!

ამ ჯაჭვს ვერვითარი ძალა ვერ გასწყვეტს!

ეს სასწაული სიყვარულია, უანგარო სიყვარული, რომელზეც წარსულში ვერასოდეს ისაუბრებს ადამიანი, რადგან შვილის გულში დედა მუდამ ცოცხალია! ის იმდენ მადლსა და სიყვარულს ტოვებს ამქვეყნად, რომ მერეც გულუხვად ათბობს შვილთა სულებს... ამიტომ, დედის სიკვდილი არასდროს არის მისი დასასრული, პირიქით, ის მარადიულობის დასაწყისია!

ღრმად მწამს, რომ დედამ მართალთა სამყოფელში დაიბინაღრა!

დღეს კი მინდა, რომ ყველა დედას ვუთხრა თავისი შვილის სათქმელი:

- დედა, გმადლობ, რომ სიცოცხლე მაჩუქე!
- მაპატიე ის ტკივილი, რომელიც ჩემი ამქვეყნად მოვლინების გამო განიცადე!
- გმადლობ უამრავი უძილო და შფოთიანი ღამისათვის, რომელიც ჩემს სასთუმალთან გაათენე!
- მაპატიე შიშის გამო, რაც სიმარტოვეში გადაგხდა!
- მაპატიე მონატრებისათვის, მოლოდინისათვის, ჩემ გარეშე გათენებული და დაღამებული დღეებისათვის!
- მაპატიე ჩემი შეცდომების გამო შენ წინაშე!
- მაპატიე შენს თვალებში დაუნახავი სევდის გამო!
- მაპატიე იმ დამოკიდებულებისათვის, რასაც შენდამი უყურადღებობა ჰქვია!
- ყველაფრისათვის მაპატიე, დ ე დ ა!
- შენ გარეშე სამყარო ცარიელია!

დღევანდელი დღის გადასახედიდან თვალი მიმოვატარე ირგვლივ, გონება დავძაბე, რადგან მომინდა ყველაფერი გამხსენებოდა ჩემი ცხოვრების გარდასული წლებიდან...

გავიხსენე კიდეც...

მართალია, ნათელი ფერები სჭარბობს, მაგრამ მცირეოდენი მუქის არსებობა, რალაცნაირად მთრგუნავს, ხასიათს მიფუჭებს და ძველ დროში დაბრუნების სურვილს აღმიძრავს, რომ შევძლო, ყველა ლაქა წავშალო...

ძნელია, ძალიან ძნელი!

ვფიქრობ უსასრულოდ... არ მინდა იმ ფერების გახსენება, მაგრამ ისინი მაინც ტივტივებენ გონებაში და ვრწმუნდები, სამუდამოდ ჩემთან დარჩებიან...

სიცოცხლე მხოლოდ სიცოცხლე არ არის, გული უნდა გქონდეს, გული სიკეთით და სიყვარულით სავსე! მარტო საკუთარი თავისთვის არა, სხვისთვისაც უნდა არსებობდე!

თვალსა და ხელ შუა ქრება უფლის ნაბოძები წლები, თითქოსდა უკვალოდ... მერე სინანული იწყება, სინანული ყოველი გარდასული და დაუბრუნებელი წამისა, წუთისა, დღისა თუ წლებისა...

მაგრამ ეს სინანულიც არაფერია, თუ ღირსეულად გიტარებია შენი ადამიანობის ტვირთი, რომელიც მხოლოდ მაშინ არის მსუბუქი, როცა მართალი ხარ უფალთან და საკუთარ თავთან. სხვა შემთხვევაში, ღმერთთან მიახლოების გზა უკვე გამრუდებულია და მის ოღროწოლოებში, სულის განსანმენდად, დიდი ბრძოლა გაქვს გადასახდელი!

გახსოვდეს, რომ ამ ბრძოლაში მარტო იქნები პირისპირ უფალ-

თან და რაოდენ მწარეც უნდა იყოს, მოგიწევს დამალული სიმართლის აღსარება... აი, სწორედ, აქ არ უნდა შეგრცხვეს საკუთარი თავის გამო! დიახ, საკუთარი თავის გამო, თორემ უფალი მიმტევებელია და ყველას ყველაფერს პატიობს. შენც გაპატიებს, მაგრამ მაინც, სინდისის ქენჯნისგან მოსვენება გექნება დაკარგული!

სიცოცხლე საზღაურია!

ამქვეყნად მოსვლაც ვალია! ვალი, რომელიც უნდა გადაიხადო შენ ირგვლივ მბრუნავი სამყაროს სიყვარულით!

სარჩევი

ლიმილს არ გადამაჩვიო!.....	22
როცა ყველაფერი გაქვს.....	23
სიცოცხლე სიყვარულია!.....	24
ეს შემოდგომაც... ..	26
კლდის ქიმზე ვდგავარ!.....	27
დროა, შეჩერდეთ!.....	28
უშენოდ რა ვარ?.....	30
***კანონებს წუთისოფლისას.....	32
„ურგები შვილი წყალსაო“.....	33
თურმე, რაოდენი შემძლება?!.....	34
გული მატკინე... ..	35
წავიდეთ!.....	36
ვარდობისთვეა, ახლა, ჩემო... ..	38
დროს როგორ შევედავები?.....	39
უკვე გიბერდები, შვილო!.....	40
მოვა დრო... ..	41
მედროვეებო!.....	42
უნდა ვიყო გულმართალი!.....	43
რალა ძალმიძს?.....	44
ჩემო სიყრმის შვილო.....	45

უნდა დაიჯეროთ!.....	46
სულ უნდა გვახსოვდეს!.....	47
გიორგი სააკაძის ფიქრები.....	48
მინავ, ჩემო, მადლიანო!.....	50
ფიქრი შემომეჩვია.....	51
შენ, ადამიანო!.....	52
გეძებ.....	53
გიორგი გორელიშვილის ხსოვნას!.....	54
დიდი ხანია მატირებს... ..	56
ქვეყნად მოსახდელი ვალი.....	57
ცხოვრების წესი.....	58
ნუ გეშინია, ჩემო პატარავ!.....	59
„ასეა ეს“.....	60
ისევ შენთან დავბრუნდები!.....	60
რად სწყრები?.....	61
ვიგაზაფხულე!.....	62
ბენვის ხიდი.....	63
თუ წავალ... ..	64
გაფრინდა... ..	65
თუ ხვალის რწმენა შეგვრჩა.....	66
შემომხედე!.....	67
რას გაუგებ... ..	68
საწყალი კაცი.....	68
დაბრუნდით!.....	69
მტკივა ჩემი თბილი ბუდე... ..	70

აპრილის სუნთქვა.....	72
რა დრო გასულა?!	72
მიხედება?.....	73
უფალო, შენი მაღლია!.....	74
მითხარი!.....	75
ქვეყნის სიჭრელე.....	75
სიყვარულის ანარეკლი.....	76
გიორგი სააკაძე.....	77
წუთისოფლის ამაოება.....	78
და მაინც... ..	79
ვაი, თუ... ..	79
ოშკი – ჩვენი სულის მზე!.....	80
არ მიდარდო!.....	81
ვერ მოვბრუნდები!.....	82
ხელახლა ველარ გავიმეორებ!.....	83
დრო იყო... ..	84
მიყვარხარ!.....	85
არ გეკადრება!.....	85
მტკივა სიცოცხლე!.....	86
მაგონდება... ..	88
ჩემს თავსა ვტირი!.....	89
მყინვარწვერს.....	90
სიმორე.....	91
მაიმედეთ!.....	92
ისე არ წავალ!.....	93

მე ჩემი გზა მაქვს!.....	94
არც არად მიღირს... ..	94
სევდიანი სიშორე.....	95
ნუ იდარდებ!.....	95
მიყვარხარ, მამი!.....	96
შენ, ჩემო ბედისწერო.....	97
ბავშვობის მონატრება.....	98
როცა... ..	99
გვემშვიდობება შემოდგომა.....	100
დედა.....	101
***ნახველ, გამოგიტირა.....	101
მზესავით გაუხუნარი.....	102
***უფალო, შენი იმედით დავალ.....	102
არსად არ ნახვიდე!.....	103
***სულ არ მადარდებს სიფიცხე.....	103
მე რომ გაზაფხული მიყვარს.....	104
***როცა გზები გაიღვევა.....	104
განა ასე ადვილია?!.....	105
***თუ ქმარი გქვია – ცოლს გაუფრთხილდი.....	105
მზესთან გამასაუბრეთ!.....	106
ღრუბელო.....	107
სიკეთის ნერგი.....	108
ბედი – მე რომ მინდოდა.....	109
ილია.....	110
მეუღლეს.....	111

გემრიელი ლუკმა.....	111
მოვდიოდი... ..	112
***გული თბილია.....	112
მამის საფლავთან.....	113
სიყვარულის ზღაპარი.....	114
გზა მიძნელდება... ..	115
რატომ მიძინვარებ ტკივილო?.....	116
მოხველ, გაზაფხულო?.....	117
ალალი იყოს!.....	118
გამოვიდარე... ..	119
საქართველო აღარ არის ჩემი!.....	120
რა გაეწყობა?.....	121
რა ვუთხრა პაპას?.....	122
წუთისოფლის წარმავალობა.....	123
წავიდა, გადაიქროლა... ..	123
რაც იყო და არ იყო... ..	124
ნეტავ რა იქნება ხვალე?.....	125
ღმერთო, არ ჰპოვოს სასრული!.....	126
ჩემს მაგდას.....	127
მემატიანე.....	127
თუ მოსვლა გინდა.....	128
მასწავლებლისადმი.....	128
მე არ ვბერდები!.....	129
ჩემია!.. გესმით?.....	130
განა რას გთხოვ?.....	131

ანიტა.....	132
ალაზანს.....	133
ნეტავი, ისე არ მომკლა... ..	134
სიყვარულის ანა-ბანა.....	136
რწმენა დამეკარგა, ღმერთო!.....	136
ბუნების წესი.....	137
სულ ვფხიზლობ.....	137
ჭადარი.....	138
ჩემი ლხინი.....	139
ყველაზე მთავარი.....	139
„ორი მუზის მსახური“.....	140
ჩემი სიცოცხლის ზეცა.....	141
მადლობელი ვარ!.....	142
ნუ დაიდარდებ!.....	142
ვერგამხელილი ტკივილი.....	143
როგორ დავმალო?.....	144
ნუ შიშობ!.....	145
ნელა ეშვება საღამოს ბინდი... ..	146
გაცრეცილია სიცოცხლის ფერი!.....	147
მინავ ჩემო, ძვალსალაგო!.....	148
რომ ვიცოცხლო... ..	149
სიზმარი.....	150
ერთია სიცოცხლე!.....	152
***ბედის ბორბალი ბრუნავს და ბრუნავს.....	153
მარტოხელა.....	154

მოდის სიბერე!.....	157
უფლის გზას მოვდექ... ..	158
ახლა ისევ მაისია.....	159
***გული წარსულის ტყვედ რჩება ისევ.....	160
„ზოგი ჭირი მარგებელია“	161
უშენოდ.....	162
რეკავს ზარი... ..	163
დადგა შემოდგომის ფოთოლცვენა... ..	164
მოდ!.....	165
ისევ აქ ვარ!.....	166
ჩემი სიამაყე.....	168
არ დავნებდები!.....	169
იმ დღიდან დღემდე... ..	170
მშობლები.....	172
მეორე მშობლები.....	175
გზა მშობლიური სოფლისკენ.....	178
ჩემი ბებია.....	182
გვიყვარდეს ერთმანეთი!.....	188
დედა... ..	192
***დღევანდელი დღის გადასახედიდან.....	196

ჩემი ცხოვრების უარაღი დღეები

ბატონი ლევან შერაზადიშვილი მეუღლესთან ერთად,
რომელმაც მთლიანად დააფინანსა წიგნი

ბესო პაპა და 10 შვილიშვილი

„მითხარ, როგორ გავუძლო, უშენობის ტკივილებს?“ (ჩემი დაიკო ჯული)

„ვაი, იმ ბოლო სიმღერას...“ გიორგი გორელიშვილი

მშობლები

„ცარიელი სულით დავალ და დაგეძებთ, მონატრება როგორ უნდა დავძლიო?“

მეორე მშობლები